

Manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasi - amalga oshirish bosqichi

Yangi Toshkent xalqaro aeroporti

SLR Sustainable Environmental Consultancy L.L.C S.O.C
tomonidan tayyorlangan

Al-Vasl binosi, Shayx Zayd yoli, Al-Vasl, Dubay,
Birlashgan Arab Amirliklari

SLR Loyiha raqami.: 777.V02406.00001

2026-yil 21-avgust

Tahrir: 3.0

Hujjat nomi	Manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasi, Amalga oshirish bosqichi
Loyiha rahbari	Shiroz Xolid (Shiraz Khalid)
Loyiha rahbarining elektron pochtasi	Shiraz.khalid@slrconsulting.com
Muallif	Purnajyoti Braxma (Purnajyoti Brahma)
Taqrizchi	Ken Ueyd (Ken Wade)
Kalit so'zlar	MTJER/SEP, manfaatdor tomonlar, Toshkent aeroporti, O'zbekiston
SLR kompaniyasi	SLR Sustainable Environmental Consultancy L.L.C S.O.C

Tahrirlar qaydi

Tahrir	Sana	Tayyorladi	Tekshirdi	Tasdiqladi
1.0	2026-yil 14-iyul	PB	KU	KU
2.0	2026-yil 14-avgust	PB	SK/KU	KU
3.0	2026-yil 21-avgust	PB	SK/KU	KU

Hisobot asosi

Ushbu hujjat "SLR Group" kompaniyasi tomonidan "Vision Invest" va "Sojitz Corporation" (keyingi o'rinlarda, Buyurtmaçi) bilan kelişilgan holda, buyurtmaçi topşiriğıga binoan kórsatiliş belgilangan xizmatlarning bir qismi yoki hammasi doirasida, zarur malaka, ehtiyotkorlik va sidqidillik bilan, şuningdek, unga ajratilgan vaqt va resurslar hisobga olingan holda tayyorlangan. Hujjat usbu topşiriqning şartlari va qoidalariga muvofiq tartibga solinadi.

SLR usbu hujjatdagi har qanday ma'lumot, maslahat, tavsiya va fikrlardan Buyurtmaçidan boşqa şaxslar tomonidan har qanday maqsadda foydalanilgani yoki ularga tayanilgani uçun javobgar bołmaydi. Uçinçi şaxslarga bunday huquq faqat SLR va uçinçi şaxs órtasida işonç şartnomasi yoki qóşimça kafolat imzolangan taqdirdagina beriliş mumkin.

Mazkur hisobotdagi ma'lumotlar SLR tomonidan toplangan oçiq manbalardagi ma'lumotlar tahlili yoki Buyurtmaçi yoki uning boşqa maslahatçilari hamda hamkorlari tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlarga asoslangan bołişi mumkin. Uşbu ma'lumotlarning toğriligi va haqqoniyligiga işonilgan holda qabul qilingan.

SLR kelişilgan işlar doirasidan taşqaridagi har qanday masalalar yuzasidan Buyurtmaçi va boşqa şaxslar oldidagi javobgarlikni óz zimmasidan soqit qiladi.

Agar topşiriq şartlarida boşqaça qoida nazarda tutilmagan bołsa, usbu hisobotda keltirilgan barça çizmalar, hisobotlar, spetsifikatsiyalar, işlar hajmi róyxati, hisob-kitoblar va boşqa ma'lumotlarga oid mualliflik huquqi va intellektual mulk huquqi SLRga tegişli bołib qoladi.

Uşbu hujjat ixtisoslaştirilgan yoki yuqori texnik xususiyatga ega ma'lumotlarni óz içiga olişi mumkin, şu bois buyurtmaçiga ózi uçun tuşunarsiz bołgan har qanday jihatlariga oydinlik kiritiş tavsiya etiladi. Uşbu hujjatdagi ma'lumot, maslahat, tavsiya va fikrlarga faqat butun hujjat hamda unda bevosita havola qilingan boşqa hujjatlar bilan birgalikda kórib çiqilgan holda tayaniş, şundan söng ulardan faqat topşiriq doirasidagina foydalaniş lozim.

Mundarija

1.0	Kirish	1
1.1	Loyiha haqida umumiy ma'lumot	1
1.2	MTJER/SEPning qamrov doirasi	2
1.3	MTJER/SEPning maqsadlari	2
2.0	Loyiha haqida ma'lumot	3
2.1	Loyihaning manzili	3
2.2	Loyihaning asosiy jihatlari	6
2.3	Loyiha qurilishi va ekspluatatsiyasi	8
2.4	Loyiha muddati va asosiy bosqichlari	8
2.5	Yondoq obyektlar	9
2.6	Mahalliy sharoit va o'ziga xosliklar	9
2.6.1	Yerga egalik huquqi	9
2.6.2	Yerdan foydalanish va maydonning sharoitlari	9
2.6.3	Atrofdagi hudud	11
3.0	Tatbiq etiladigan talablar va standartlar	12
3.1	Milliy standartlar	12
3.1.1	Milliy AMTB/EIA jarayonida jamoatchilik iştiraki	12
3.1.2	Jamoatchilik shikoyatlarini ko'rib chiqish	13
3.1.3	Xalqaro moliya korporatsiyasi (XMK/IFC) faoliyat standartlari	13
3.1.4	Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (YTTB/EBRD)	14
4.0	Manfaatdor tomonlarni aniqlash va tahlil qilish	16
4.1	Manfaatdor tomonlarni aniqlashga yondashuv	16
4.1.1	Zaif va noqulay ahvoldagi guruhlar	16
4.2	Manfaatdor tomonlarni tahlil qilish	24
4.2.1	Loyihaning manfaatdor tomonlarga ta'sirini baholash	24
4.2.2	Manfaatdor tomonlarning loyihadagi nufuzini baholash	24
4.2.3	Iştirak etish darajalari	25
5.0	Manfaatdor tomonlarni jalb etish	34
5.1	Milliy AMTB/EIA jarayonidagi manfaatdor tomonlar bilan ishlash	34
5.2	AMTB/ESIA bosqichidagi manfaatdor tomonlar bilan ishlash	34
5.2.1	Sanitariya muhofaza zonasi bo'yicha maslahat	34
6.0	Manfaatdor tomonlarni jalb etish dasturi	36
6.1	Jalb etish usullari	36
6.1.1	Jalb etishning asosiy tamoyillari	36
6.1.2	Maslahatlashuv usullari	36
6.1.3	Qasddan qochishga qarshi chora-tadbirlar	37
6.2	AMTB/ESIA ma'lumotlarini oshkor qilish	38
6.3	Qurilish va ishga tuşirish davrida aholi va tashkilotlar bilan ishlash	42
6.4	Foydalanish bosqichidagi manfaatdor tomonlar bilan ishlash	51
7.0	Tashqi shikoyatlarni ko'rib chiqish va hal etish mexanizmi	55
7.1	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining asosiy tamoyillari	55
7.2	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining qamrovi	55
7.3	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmini boşqariş bosqichlari	56
7.3.1	Shikoyatlarni boşqariş tartiblarini jamoatchilikka e'lon qilish	56
7.3.2	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi haqida axborot berish usullari	56
7.3.3	Shikoyatni yuboriş	57
7.3.4	Shikoyatlarni hisobga olib borish	57
7.3.5	Shikoyatlarni ko'rib chiqish va organiş	58
7.3.6	Shikoyatni hal qilish usullari va javob	59
7.4	Qurilish va ishga tuşirish davridagi shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi	60
7.5	Foydalanish bosqichidagi shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi	61
7.6	Ayollar hamda zaif va noqulay ahvoldagi guruhlar uşun şikoyat tartiblari	61
7.6.1	JAZT/GBVH holatlari haqida xabar berish	62

7.7	Shikoyatlarni korig chiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari.....	63
7.8	Taqsi hisobdorlik mexanizmlari.....	64
7.8.1	Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (YTTB/EBRD)	64
7.8.2	Xalqaro moliya korporatsiyasi (XMK/IFC).....	64
7.9	Shikoyatlarni korig chiqish mexanizmi jarayoni va muddatlari	65
8.0	Amalga oshirish rejasi	66
8.1	Vazifalar va majburiyatlar (Loyiha kompaniyasi)	66
8.1.1	Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv menejeri.....	66
8.1.2	Jamoatchilik bilan aloqalar boyicha mutaxassis	67
8.2	Monitoring va hisobot berish	67
8.2.1	SKM/GRM monitoringi va hisobdorligi	68
8.2.2	MTJER/SEP monitoringi va hisoboti.....	69
8.3	Trening	69
8.4	Ma'lumotlarni boshqarish	70
9.0	Korig chiqish va yangilash	72
A-ilova.	Hududning umumiy korinishi	73
B-ilova.	Shikoyat shakli namunasi	80
C-ilova.	Shikoyatlar reyestri namunasi.....	81
D-ilova.	Shikoyatni hal qilish shakli	82
E-ilova.	Manfaatdor tomonlarni jalb etish faoliyati haqida umumiy ma'lumot.....	84
	AMITB/ESIA bosqichi davomida manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik xulosasi	84
F ilova.	Manfaatdor tomonlar bilan muhokamalar uchun qollanma.....	106
G-ilova.	Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik tadbirlaridan tanlangan fotosuratlar	110

Matndagi jadvallar

2.1-jadval.	Loyihaning asosiy bosqichlari va muddatlari	8
4.1-jadval.	manfaatdor tomonlarni jalb etish matritsasi	18
4.2-jadval.	manfaatdor tomonlarning ta'siri va nufuzi matritsasi hamda jalb etish darajasi	27
6.1-jadval.	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish	40
6.2-jadval.	Qurilish bosqichi uchun MTJER/SEP jadvali	42
6.3-jadval.	Foydalaniş bosqichi uchun MTJER/SEP jadvali.....	51
7.1-jadval.	Qurilish, ishga tushirish va foydalaniş bosqichlarida shikoyatlarni korig chiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari	63
7.2-jadval.	Shikoyatlarni korig chiqish jarayoni va muddatlari	65
8.1-jadval.	Shikoyatlarni boshqarish va talablarga muvofiqlikni kuzatish korsatkichlari	68

Matndagi rasmlar

2.1-rasm.	Loyihaning mamlakat miqyosida joylashuvi	4
2.2-rasm.	Loyihaning mahalliy miqyosda joylashuvi	5
2.3-rasm.	Loyihaning joylashuv rejasi va atrofidagi infratuzilma	7
2.4-rasm.	Obyektda yerdan foydalaniş.....	10

Akronimlar va qisqartmalar

Inglizcha qisqartma	O'zbekcha qisqartma	O'zbekcha to'liq nomi
AOP	AFYH	aeroport faoliyatini yurituvchi hamkor
CA	KK	konsessiya kelishuvi
CEIU	ShKChBHT	Shikoyatlarni ko'rib chiqish, baholash va halollik tuzilmasi
E&S	AMI	atrof-muhit va ijtimoiy
EBRD	YTTB	Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki
EIA	AMTB	atrof-muhitga ta'sirni baholash
EP	ET	Ekvator tamoyillari
EPC	MXQ	muhandislik, xarid va qurilish
EPFIs	ETMI	Ekvator tamoyillarini qabul qilgan moliya institutlari
ESF	AMIMD	Atrof-muhit va ijtimoiy masalalar doirasi
ESIA	AMITB	atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash
ESMS	AMIBT	atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv tizimi
ESP	AMIS	atrof-muhit va ijtimoiy siyosat
ESR	AMIT	atrof-muhit va ijtimoiy talablar
FAQ	KBS	Ko'p beriladigan savollar
FC	MY	moliyaviy yakun
FGD	MGM	maqsadli guruh muhokamasi
FM	ITXB	inshootlar va texnik xizmatlarni boshqarish
GRC	ShKChQ	Shikoyatlarni ko'rib chiqish qo'mitasi
GRM	ShKM	shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi
Ha	ga	Gektar
IBA	QBXMH	qushlar va biologik xilma-xillik uchun muhim hudud
ICAO	XFAT	Xalqaro fuqaro aviatsiyasi tashkiloti
IFC	XMK	Xalqaro moliya korporatsiyasi
IPAM	LMHM	Loyihalar bo'yicha mustaqil hisobdorlik mexanizmi
KBA	BXMH	biologik xilma-xillik uchun muhim hudud
KII	AABS	Asosiy axborot beruvchi bilan suhbat

Inglizcha qisqartma	O'zbekcha qisqartma	O'zbekcha to'liq nomi
LLA	YIK	yer ijarasi to'g'risidagi kelishuv
LNTP	IchBTB	ishlarni cheklangan hajmda boshlash to'g'risidagi bildirishnoma
MAP	YMY	yiliga million yo'lovchi
MOT	O'RTV	O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi
NBT	NBT	Nazar Business Technology
NGO	NNT	nodavlat notijorat tashkiloti
NTP	IBTB	ishlarni boshlash to'g'risidagi bildirishnoma
NTS	TBQB	texnik bo'lmagan qisqacha bayon
OHTL	HEUT	havo elektr uzatish tarmog'i
PAHs	LTX	loyihadan ta'sirlangan xonadonlar
PAPs	LTSh	loyihadan ta'sirlangan shaxslar
PR	ST	Samaradorlik talabi
PS	FS	faoliyat standartlari
SEA	JES	jinsiy ekspluatatsiya va suiiste'mol
SEP	MTJER	manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasi
SPV	MMK	maxsus maqsadli kompaniya
TBC	TK	Tasdiqlanishi kutilmoqda
TGC	TGC	Tashkent Gateway Company
UA	UA	Uzbekistan Airports AJ

1.0 Kiriş

Ushbu hujjat O'zbekiston Respublikasi, Toshkent shahridan taxminan 23 kilometr janubda va amaldagi Toshkent xalqaro aeroportidan qariyb 20 kilometr masofada joylashadigan yangi Toshkent xalqaro aeroporti (keyingi o'rinlarda, Loyiha) uchun manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasidir (keyingi o'rinlarda, MTJER/SEP). Mazkur MTJER/SEPda Atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash (keyingi o'rinlarda, AMITB/ESIA) bosqichida manfaatdor tomonlarni jalb etish doirasida olib borilgan ishlar umumlashtirilgan hamda loyihani amalga oshirishning barça davrlari, jumladan, qurilish va Eksploatatsiya (foydalanish) bosqichi davomida manfaatdor tomonlarni jalb etishning taklif etilayotgan asosiy metodologiyasi bayon etilgan. Bunda xalqaro kreditorlarning ko'rsatmalari va amaldagi milliy qonunchilik talablari alohida inobatga olingan.

1.1 Loyiha haqida umumiy ma'lumot

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 25-noyabrdagi PQ-353-sonli Qaroriga muvofiq, taklif etilayotgan loyiha O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi (MoT) va "Uzbekistan Airports" AJ tomonidan tayinlangan "Vision Invest" hamda "Sojitz Corporation" kompaniyalari bilan hamkorlikda ishlab chiqiladi. Yangi aeroport amaldagi Toshkent xalqaro aeroporti (TAS) o'rniga qurilayotgan bo'lib, bu O'zbekistonning strategik infratuzilmasini rivojlantirishdagi muhim qadam hisoblanadi.

Ushbu noldan quriladigan yangi aeroport mamlakatning mintaqaviy aloqa markazi va Markaziy Osiyodagi yetakchi manzil sifatida o'z o'rnini egallashga intilayotgan bir paytda, uning jadal o'zgarishlar jarayonining asosiy qismidir. Loyiha Toshkent shahri uchun zamonaviy, xavfsiz va belgilangan talablarga javob beradigan aeroport xizmatlarini taqdim etish, shahar va mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shish hamda aeroport va uning manfaatdor tomonlarining uzoq muddatli moliyaviy barqarorligini ta'minlashga qaratilgan.

Taklif etilayotgan loyiha O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi (MoT) va "Uzbekistan Airports" AJ (keyingi o'rinlarda "Davlat hamkori") tomonidan tayinlangan "Vision Invest" (keyingi o'rinlarda "Buyurtmaçi"), "Sojitz Corporation", "Incheon International Airport Corporation" hamda "Korea Overseas Infrastructure & Urban Development Corporation" (birgalikda "Loyiha tashabbuskorlari") tomonidan hamkorlikda ishlab chiqiladi. Loyiha O'zbekistonda turizmni rag'batlantirish va iqtisodiy o'sishni jadallashtirishga yo'naltirilgan bo'lib, Toshkent shahrida yangi xalqaro aeroportni loyihalash, qurish, moliyalashtirish, ishlatish va unga texnik xizmat ko'rsatishni o'z ichiga oladi.

Davlat hamkori loyihani ishlab chiqish uchun buyurtmaçining bo'sh kompaniyasi bo'lgan "Vision International Investment Company" bilan "Qurilish to'g'risidagi bitim"ni imzoladi. Loyiha bo'yiça Konsessiya shartnomasi hozirda yakunlanish bosqichida. Qurilish ishlarini 2026-yilda bo'shlash rejalashtirilgan bo'lib, uning taxminiy yakunlanish muddati ishlarni bo'shlash to'g'risidagi bildirişnomadan so'ng 48 oyni tashkil etadi. Tijoriy faoliyat 2030-yilda bo'shlanişi kutilmoqda.

Ayni paytda loyiha tashabbuskorlari loyihani moliyalashtirishda iştirak etish uchun turli taraqqiyot moliya institutlari va tijorat banklari ("kreditorlar") bilan muzokaralar olib bormoqda.

Buyurtmaçi tomonidan "5 Capitals, Part of SLR" ("5 Capitals") kompaniyasi potensial ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni, shuningdek, atrof-muhit va ijtimoiy sohaga oid bo'shqa ayrim masalalarni mustaqil baholash uchun jalb qilingan. "5 Capitals" ishlarining ayrim qismlarini, jumladan, dastlabki tadqiqotlarni o'tkazish, maslahatlashuvlar olib borish, Atrof-muhitga ta'sirni baholash bo'yiça milliy hisobotni tayyorlash va uni O'zbekistonda atrof-muhit masalalari bo'yiça tartibga soluvçi organ, O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va iqlim o'zgarishi milliy qo'mitasiga (Ekologiya qo'mitasi/NCECC) taqdim etish uchun mahalliy maslahatçi, "Nazar Business Technology, part of Oqtavia (NBT)" (Toshkent, O'zbekiston) bilan hamkorlik qilmoqda.

1.2 MTJER/SEPning qamrov doirasi

MTJER/SEPning maqsadi, loyihani amalga oshirish bosqichida manfaatdor tomonlarni jalb etishni samarali boʻsqarish va uni yengillatish usullarini belgilashdan iborat.

Mazkur MTJER/SEP yangi Toshkent xalqaro aeroporti loyihasi uchun "Vision Invest" va "Sojitz" kompaniyalarining tegishli ekologik va ijtimoiy boʻsqaruv tizimlari mavjud boʻlgan hollarda ularga muvofiq tayyorlandi. Loyihaga oid aniq belgilangan Salomatlik, xavfsizlik, himoya va atrof-muhitni boshqarish tizimi (SXIABT/HSSE-MS) mavjud boʻlmagan taqdirda, MTJER/SEP xalqaro ilgor tajribaga asoslanadi. Ushbu MTJER/SEP manfaatdor tomonlarni mazmunli jalb etish, axborotni oshkor qilish hamda loyiha darajasida shikoyatlarni koʻrib chiqishning qulay mexanizmlariga oid xalqaro standartlarni belgilovchi Xalqaro moliya korporatsiyasi (XMK/IFC), Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (YTTB/EBRD), AQSh Xalqaro taraqqiyotni moliyalashtirish korporatsiyasi (AQSh XTMK/DFC), Yaponiya xalqaro hamkorlik banki (YXHB/JBIC), "Nippon Export and Investment Insurance" (NEIST/NEXI) hamda Koreya Eksport-import banki (KEIB/KEXIM) kabi tashkilotlarning manfaatdor tomonlarni jalb etish va shikoyatlar mexanizmiga oid tegishli talablariga rioya etgan holda ishlab chiqilgan.

MTJER/SEP muntazam yangilanib boradigan hujjat sifatida loyihaning butun amal qilish muddati davomida oʻz dolzarbligini saqlab qoladi. U loyihaning qurilish, ishga tuʻshirish va foydalaniʻsh bosqichlarida Atrof-muhit va ijtimoiy boʻsqaruv tizimining (AMIBT/ESMS) bir qismi sifatida amal qilib, loyiha sharoitlari yoki manfaatdor tomonlar dinamikasi oʻzgarganda, shuningdek, AMIBT/ESMSni doimiy takomillashtirishni taʼminlash uchun yangilab borilishi kerak boʻladi.

1.3 MTJER/SEPning maqsadlari

Shikoyatlarni koʻrib chiqish va hal etish mexanizmini (SKM/GRM) oʻz ichiga oluvchi ushbu manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasining (MTJER/SEP) maqsadlari quyidagilardan iborat:

- Loyiha taʼsiriga tuʻshishi yoki uning natijalariga taʼsir koʻrsatishi mumkin boʻlgan manfaatdor tomonlarni aniqlash.
- Manfaatdor tomonlarni loyiha haqida xabardor qilish va ularning kutilmalarini boʻsqarish uchun moslashtirilgan jarayonlarni belgilash.
- Turli manfaatdor tomonlar guruhlar bilan ishlash chastotasi va muddatlarini belgilash.
- Mavjud va yuzaga kelishi mumkin boʻlgan muammolarni tuʻshunish hamda tegishli manfaatdor tomonlarning loyihaga oid fikr va xavotirlarini oʻrganish.
- Manfaatdor tomonlarning atrof-muhit va ijtimoiy taʼsirlarni, jumladan, genderga asoslangan zoravonlik va tazyiq (JAZT/GBVH) hamda jinsiy ekspluatatsiya, suiisteʼmol va tazyiq bilan bogʻliq taʼsirlar va xavflarni aniqlash, oldini olish hamda yumshatishda ishtirok etishi uchun asos yaratish.
- Ushbu taʼsirlarni bartaraf etish mexanizmlari boʻyiicha hisobot berish uchun platforma taklif etish.
- Qurilish va foydalaniʻsh bosqichlari uchun shikoyat mexanizmini yaratish.

2.0 Loyiha haqida ma'lumot

2.1 Loyihaning manzili

Loyiha uchun taklif etilayotgan hudud Toshkent shahridan taxminan 23 kilometr janubda va amaldagi Toshkent xalqaro aeroportidan qariyb 20 kilometr masofada, Toshkent viloyatining O'rta Chirchiq va Quyi Chirchiq tumanlari hududida, asosan, tekislikdan iborat qishloq joyida joylashgan. Loyihaning mamlakat va mintaqa miqyosidagi joylashuvi mos ravishda 2.1 va 2.2-rasmlarda ko'rsatilgan.

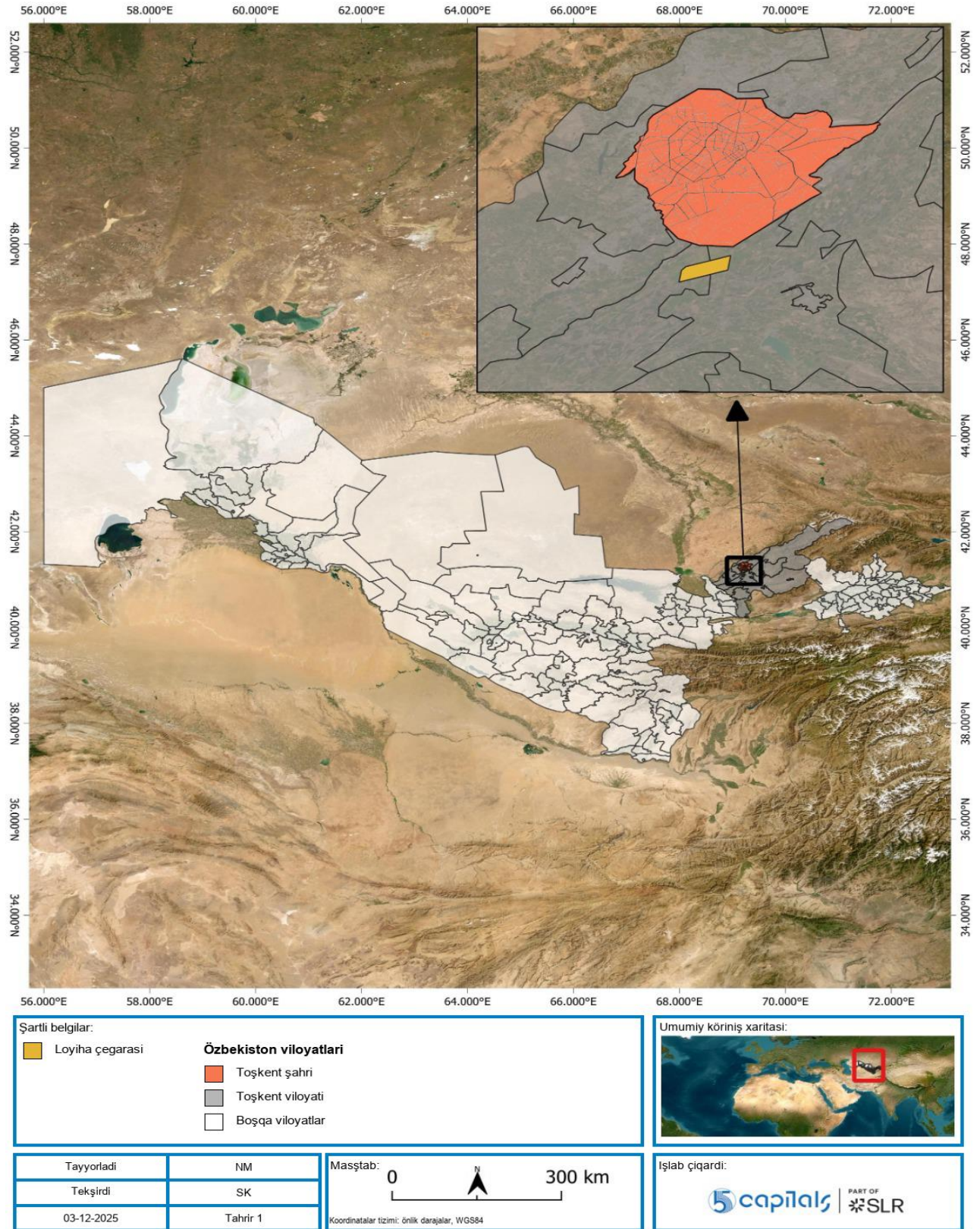
Aeroport janub tomondan Kirov nomidagi qishloqqa tutaş, 1300 gektarlik maydonni egallaydi va uning yaqinida bir neçta kichik qishloqlar joylashgan. Loyiha hududi asosan tekislik bo'lib, hozirda u paxta va bo'sqa turli ekinlar hamda mevalar yetishtirish uchun foydalaniladigan dehqonchilik yerlari, jumladan, ekin maydonlari va yaxshi yo'lga qo'yilgan suғoriş kanallari tarmoғidan iborat.

Hududning uzunligi 6 km, eni 2,2 km bo'lib, maydoni taxminan 13 km² ni tashkil etadi. U haqiqiy shimoldan taxminan 70 gradus oғişga ega parallelogramm shakliga oхşaydi. Yerlar asosan qishloq xojaligiga mo'ljalangan bo'lib, sun'iy yo'l doş tasvirlarida ayrim inşootlarni farqlaş mumkin va hududni turli yo'llar kesib o'tgan.

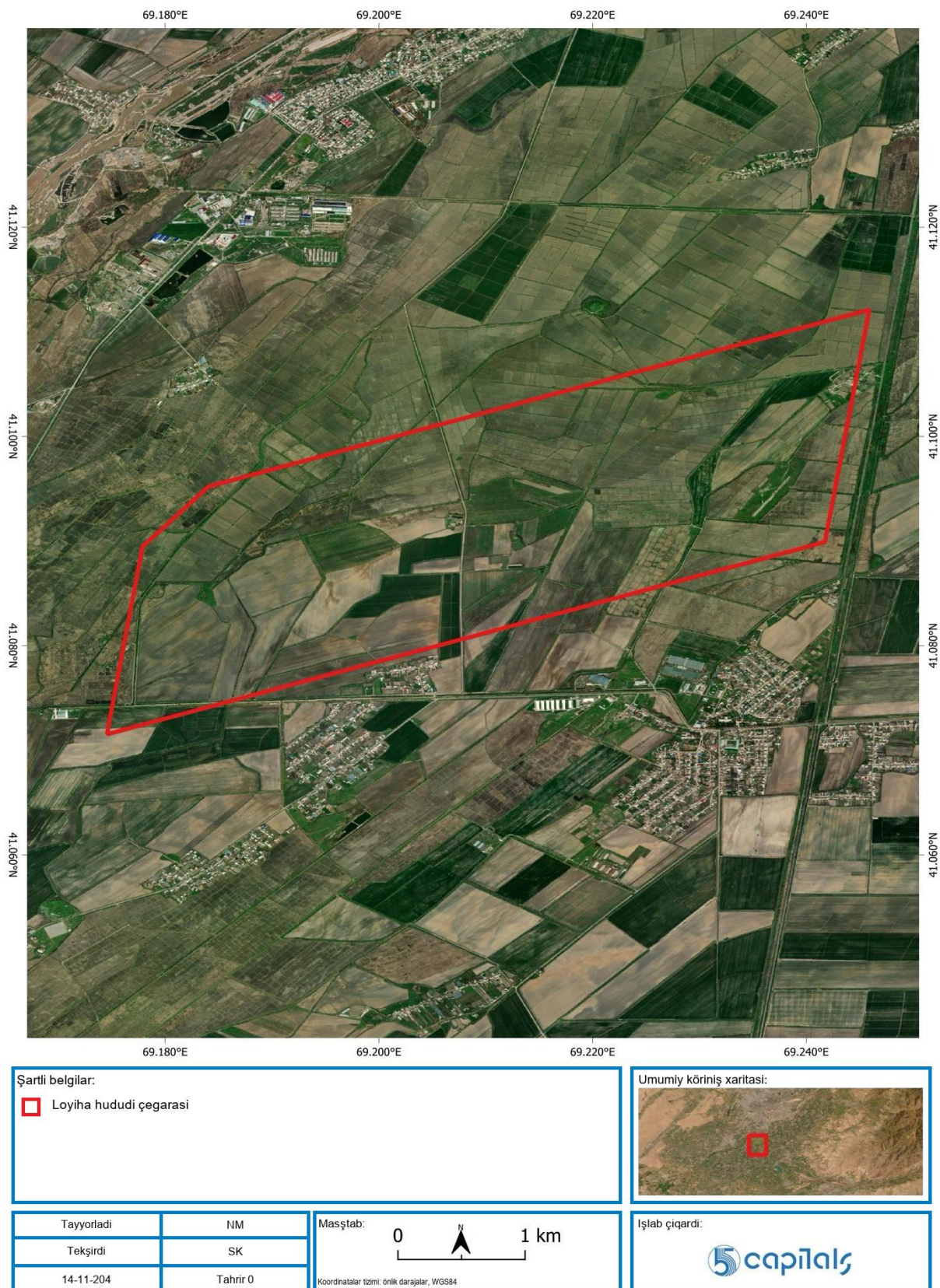
Hozirgi vaqtda hududning deyarli barça qismi qishloq xojaligi maqsadlarida foydalaniladi. AMITB/ESIA guruhi tomonidan otkazilgan dastlabki joy oғraniş natijalariga ko'ra, hududda asosan şoli, paxta, dukkakli ekinlar va sabzavotlar yetishtiriladi. Ekin maydonlaridan tashqari, asosan hududning markaziy qismida joylashgan mevali daraxtzorlar ham mavjud. Dastlabki joy oғraniş vaqtida hududda qoramol podalari o'tlab yurgani ham kuzatilgan.

Dehqonchilik yerlaridan tashqari, loyiha hududining shimoli-şarqiy qismida kichik bir mahalla ham bor va uning katta qismi loyiha maydoniga toғri keladi. Şuningdek, uçta joyda bir neçta kichik inşootlar qayd etilgan. Buyurtmaçi taqdim etgan GAT/GIS ma'lumotlariga ko'ra, hudud içida qabriston sifatida belgilangan to'rtta kichik maydon mavjud. Yaqin orada dafn marosimlari otkazilganiga doir aniq dalillar yoқ va bu qabristonlarning holati AMITB/ESIA jarayoni doirasida tekşirilgan. Ulardan eng kattasining maydoni taxminan 1,3 gektarni tashkil etadi.

Loyiha hududi va unga yondoş mahalliy hududda kichikroq zovurlar va suғoriş kanallari tarmoғi mavjud. Şuningdek, loyiha hududi orqali o'tadigan ayrim havo elektr uzatiş tarmoqlari (HEUT/OHTL) va içki yo'llar ham bor.

2.1-rasm. Loyihaning mamlakat miqyosida joylashuvi

2.2-rasm. Loyihaning mahalliy miqyosda joylashuvi

2.2 Loyihaning asosiy jihatlari

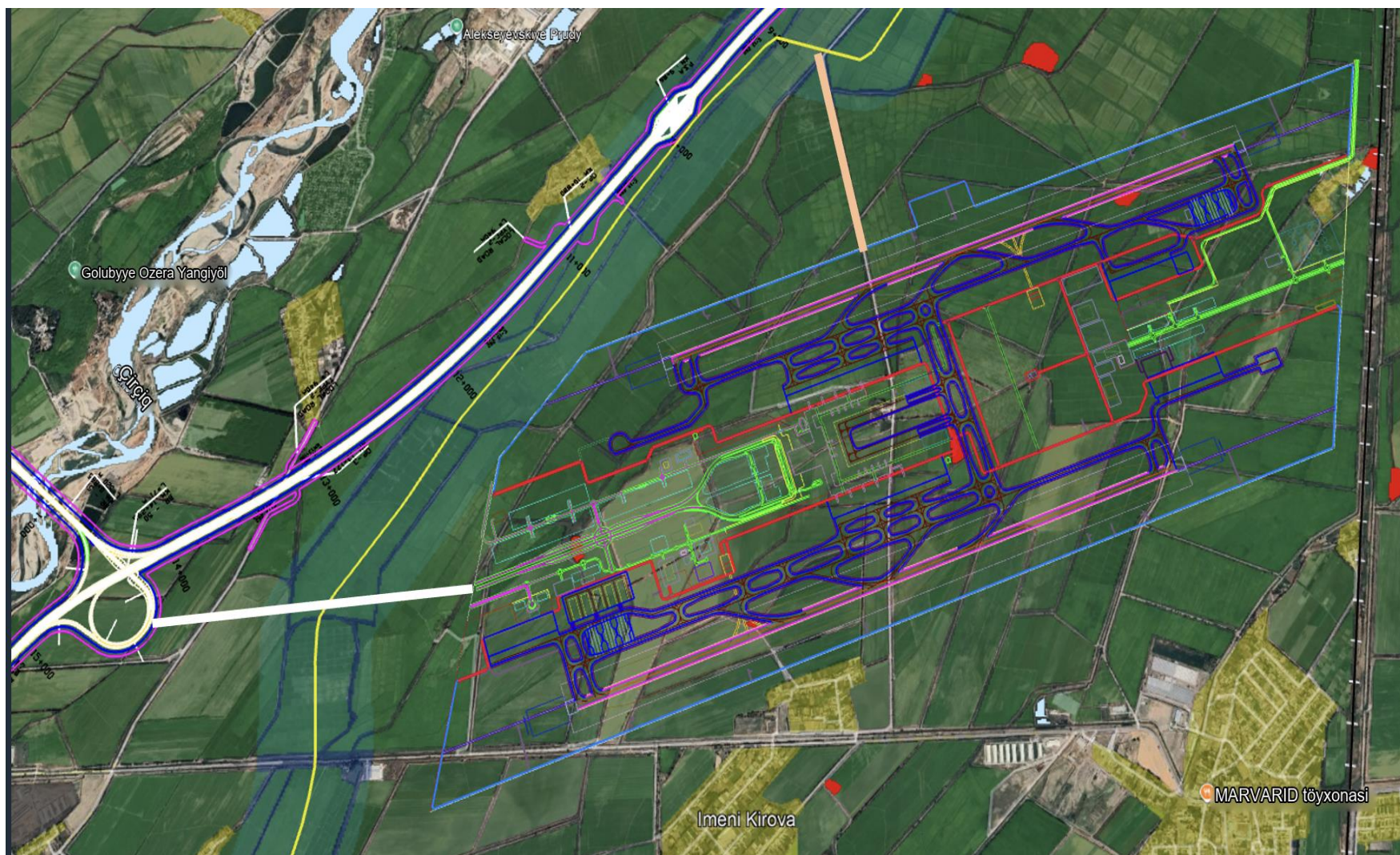
Toshkent xalqaro aeroportining taklif etilayotgan yangi loyihasi uning faoliyatini ta'minlash uchun keng ko'lamli inshootlarni o'z ichiga oladi va ular quyidagi umimlashtirilgan:

- Asosiy inshootlar: ylovchi va prezident terminallari, umumiy aviatsiya obyektlari, yuk majmuasi, havo kemalariga texnik xizmat korsatish majmuasi va avtoturargoh/tijorat hududlari.
- Yordamchi inshootlar: mehmonxona, yongin-qutqaruv oquv-mashg'ulot majmualari, prezident angari, QYO/RFF (Asosiy va yordamchi qutqaruv-yongin xavfsizligi stansiyalari), havo harakatini bo'sqarish minorasi va texnik xizmat korsatish obyektlari.
- Kommunal-muhandislik tarmoqlari: glikolni saqlash va qayta ishlash inshootlari, ichimlik suvi va oqova suvlarni tozalash inshootlari, isitish va sovutish tizimlari, yonginga qarshi suv rezervuari, podstansiyalar, ma'lumotlar markazi, elektr energiyasini qabul qilish punkti, yoqilgi-moylash materiallari ombori, yonilgi tashuvchi avtomobillarga yonilgi quyi shoxobchasi va yerusti xizmat korsatish uskunalari (YXKU/GSE) topilish maydonchalari.
- Aeronavigatsiya vositalari: yer usti harakatini kuzatish radiolokatori, kurs mayoqlari, glissada mayoqlari, ob-havo radari va tegishli antennalar.
- Uchish-qoni yollari tizimi: uzunligi 4000 metrlik ikkita uchish-qoni yollari, rullash yollari va havo kemalari turar maydonlari.
- Yoll tarmoqi: terminallar va yordamchi hududlarni o'zaro bog'lovchi yollar.
- Maxsus aeroport tizimlari: infratuzilma tarkibiy qismi sifatida.

Dastlabki bosqichda aeroport yiliga 17 milliondan 20 millionga ylovchi (MAP) xizmat korsatadi, 2050-yilga bu korsatkichni 46 MAPga yetkazish rejalashtirilgan, yakuniy otkazuvchanlik quvvati esa 46 MAPni tashkil etadi. Loyihaning AMITB/ESIA va usbu MTJER/SEP qamrovi faqat aeroportning dastlabki bosqichini (20 MAPga) rivojlantirish bilan cheklanadi.

O'zbekiston Xalqaro fuqaro aviatsiyasi tashkiloti (XFAT/ICAO) a'zosi bolgani sababli, aeroportning aviatsiyaga oid inshootlari XFAT/ICAO qoidalariga muvofiq loyihalashtiriladi.

Loyihaning umumiy joylashuv rejasi va unga tutashtirilgan infratuzilma 2.3-rasmda tasvirlangan. Loyiha, jumladan uning bo'sh rejasi va asosiy xususiyatlari to'g'risidagi batafsilroq ma'lumotlar AMITB/ESIA hisobotida taqdim etilgan.

2.3-rasm. Loyihaning joylashuv rejasi va atrofidagi infratuzilma

2.3 Loyiha qurilişi va ekspluatatsiyasi

Loyiha taşabbuskorlari yerusti hududini rivojlantirish böyiça MXQ/EPC (Muhandislik, xarid qiliş va quriliş) pudratçisi sifatida "Larsen and Toubro" (L&T) kompaniyasini tayinladi. Aerodrom hududidagi quriliş ishlari uchun esa alohida MXQ/EPC pudratçisi mas'ul böladi, uning kimligi hali aniqlanmagan. Loyiha qurilişiga 5 000 nafarga yaqin xodim, jumladan, ishçilar va boşqa texnik mutaxassislar jalb etilişi kutilmoqda. Loyiha uchun rejalashtirilgan asosiy quriliş ishlari quyida keltirilgan.

- Maydonni tayyorlash va tuproq ishlari: tozalash, tekislash, qazish, töldirish, ziçlash, kommunikatsiyalarni köçirish va drenaj tarmoqlarini boşqa yönalişga buriş.
- Uçiş-qöniş yölaki, rullash yölaki va havo kemalari turar maydonini quriş: poydevor ishlari, qoplama yotqiziş, aerodromni yoritish tizimi, drenaj, xavfsizlik zonalari va navigatsiya vositalari.
- Terminal binosini quriş: konstruktiv ishlar, tom yopiş, içki pardozlash, isitiş, şamollatiş va havoni konditsiyalaş (İŞK/HVAC), elektr va AKT/İCT tizimlari, bagajga işlov beriş hamda xavfsizlik uskunolari.
- Aerodrom hududidagi yordamçi inşootlar: angarlar, yerusti xizmat körsatiş uskunolari (YXKU/GSE) maydonlari, yoqilgi saqlash omborlari, yongin öçiriş stansiyalari va Havo harakatini boşqariş (HHB/ATC) minorasi.
- Yerusti hududi infratuzilmasi: kiriş yöllari, köpriklar (zarurat bölsa), avtoturargohlar, yölovçilarni tuşiriş/oliş zonalari, jamoat transporti ulanmalari va kommunal tarmoqlar.
- Yomğir suvlari va oqova suvlar tizimlari: drenaj kanallari, suv töplaş hovuzlari, neft-suv separatorlari va tozalash inşootlariga ulanişlar.
- Obodonlastirish va qöriqlash tösiqlari.

Yangi Toshkent xalqaro aeroporti Maxsus maqsadli yuridik şaxs (MMK/SPV), Tashkent Gateway Company (TGC) tomonidan barpo etiladi, ekspluatatsiya qilinadi va boşqariladi. TGC asosiy operatsion faoliyat va boşqaruv bilan şuğullansa-da, ayrim nomuxtassis va texnik xizmatlar inşootlar va texnik xizmatlarni boşqariş (FM) kompaniyasiga hamda Aeroport faoliyati böyiça hamkorga (AFYH/AOP) outsorsing asosida topşiriladi. Foydalanişga topşirilgaç, aeroportda havo kemalari harakati, yölovçilarga xizmat körsatiş, bagaj va yuk operatsiyalari, havo harakatini boşqariş, yerusti transporti, texnik xizmat körsatiş, yoqilgi quyiş, umumiy ovqatlanish, tozalash va çiqindilarni yakuniy yök qiliş kabi faoliyatlar amalga oşiriladi. Şuningdek, bojsiz savdo dökönleri, restoranlar, avtomobil ijarasi va mehmonxonalar kabi tijoriy xizmatlar ham yölga qöyiladi. Batafsil ma'lumot Atrof-muhitga va ijtimoiy sohaga ta'sirni baholash (AMITB/ESIA) hisobotida taqdim etiladi.

2.4 Loyiha muddati va asosiy bosqichlari

Loyiha taşabbuskorlari taqdim etgan ma'lumotlarga köra, hozirda loyiha uchun quyidagi dastlabki asosiy muddatlar jadvali (2.1-jadval) ishlab çiqilgan. Rejalashtirilgan sanalar va ishlanmalar bosqichlari keyinroq tasdiqlanib, AMITB/ESIAga oid hisobotda yangilanadi.

2.1-jadval. Loyihaning asosiy bosqichlari va muddatlari

Asosiy bosqichlar	Taxminiy sanalar
Davlat-xususiy шерiklik (DXŞ/PPP) bitimini imzolaş	2026-yil 1-çoragi (tasdiqlaniş kerak)
Moliyaviy yakunlaş (MY/FC)	2026-yil 3-çoragi (tasdiqlaniş kerak)
Işlarni boşlaş töğrisidagi çeklangan bildirişnoma (İÇBTB/LNTP)	Konsessiya şartnomasi tuzilganda
Işlarni boşlaş töğrisidagi bildirişnoma (İBTB/NTP)	Moliyaviy yakunlaş vaqtida
Quriliş muddati	İBTB/NTP + 42 oy

2.5 Yondoş obyektlar

Yondoş obyektlar, asosiy loyihaning bir qismi бўлмаса-да, uning faoliyati yoki ta'minoti uchun zarur бўлган tarkibiy qismlar yoki infratuzilmadir. Bularga kiritish yo'llari, kommunal tarmoqlarga ulanish nuqtalari, ishchilar turar joylari, omborxonalar yoki vaqtinchi qurilish maydonchalari kiritishi mumkin. Yondoş obyektlarni tushunish loyihaning umumiy qamrovi hamda atrof-muhit va mahalliy aholiga potentsial ta'siri haqida to'liq tasavvurga ega bo'lishga yordam beradi.

Ushbu bosqichda quyida sanab o'tilgan yondoş obyektlar loyihaning ekspluatatsion talablariga asoslangan dastlabki taxminlardir. Qo'shimcha ma'lumotlar paydo bo'lishi bilan ular yanada aniqlashtiriladi:

1. Kiritish yo'llari

- Loyiha maydonining g'arbiy va sharqiy qismlariga olib boruvchi yangi tutashtiruvchi kiritish yo'l
- Loyiha maydonining shimoliy chekkasiga tutashtirgan mavjud yo'lni kengaytirish

2. Havo elektr uzatish liniyalari

3. Yoqilg'i ta'minoti quvuri

Ushbu obyektlar, shuningdek, ko'rib chiqilishi zarur bo'lgan bo'sqa har qanday qo'shimcha yondoş obyektlar to'g'risidagi batafsil ma'lumotlar loyihani rejalashtirish davomida hujjatlashtiriladi va AMITB/ESIA hisobotiga kiritiladi.

2.6 Mahalliy sharoit va o'ziga xosliklar

2.6.1 Yerga egalik huquqi

O'zbekistondagi yerga egalik munosabatlari O'zbekiston Respublikasining Yer kodeksi (1998-yil, 2025-yilda o'zgartirishlar kiritilgan) bilan tartibga solinadi. Unga ko'ra, O'zbekistondagi barча yerlar davlat tasarrufida bo'lib, davlat tomonidan bo'sqariladi. Davlat fermerlar kabi xususiy shaxslarga iqtisodiy foyda olish va uy-joy qurish uchun muayyan yer maydonlarini ijaraga beradi. Ayni paytda loyiha hududidan yerni asosan dehqonchilik qiliş va (ekin ekilmaydigan mavsumda) chorva boqish uchun ijaraga olgan shaxslar foydalanmoqda.

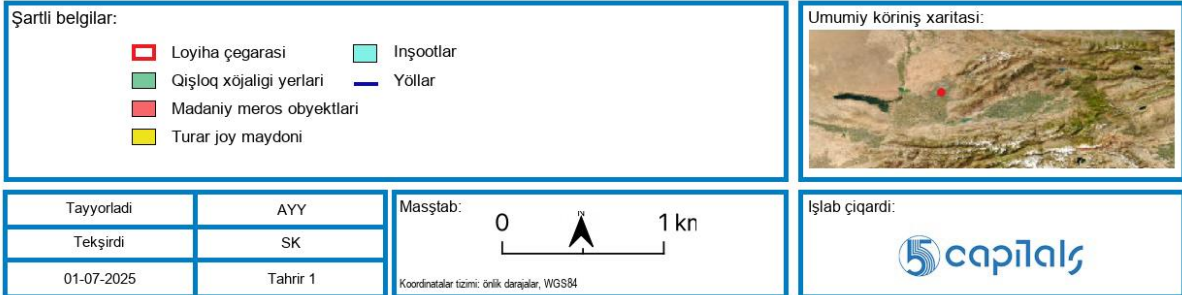
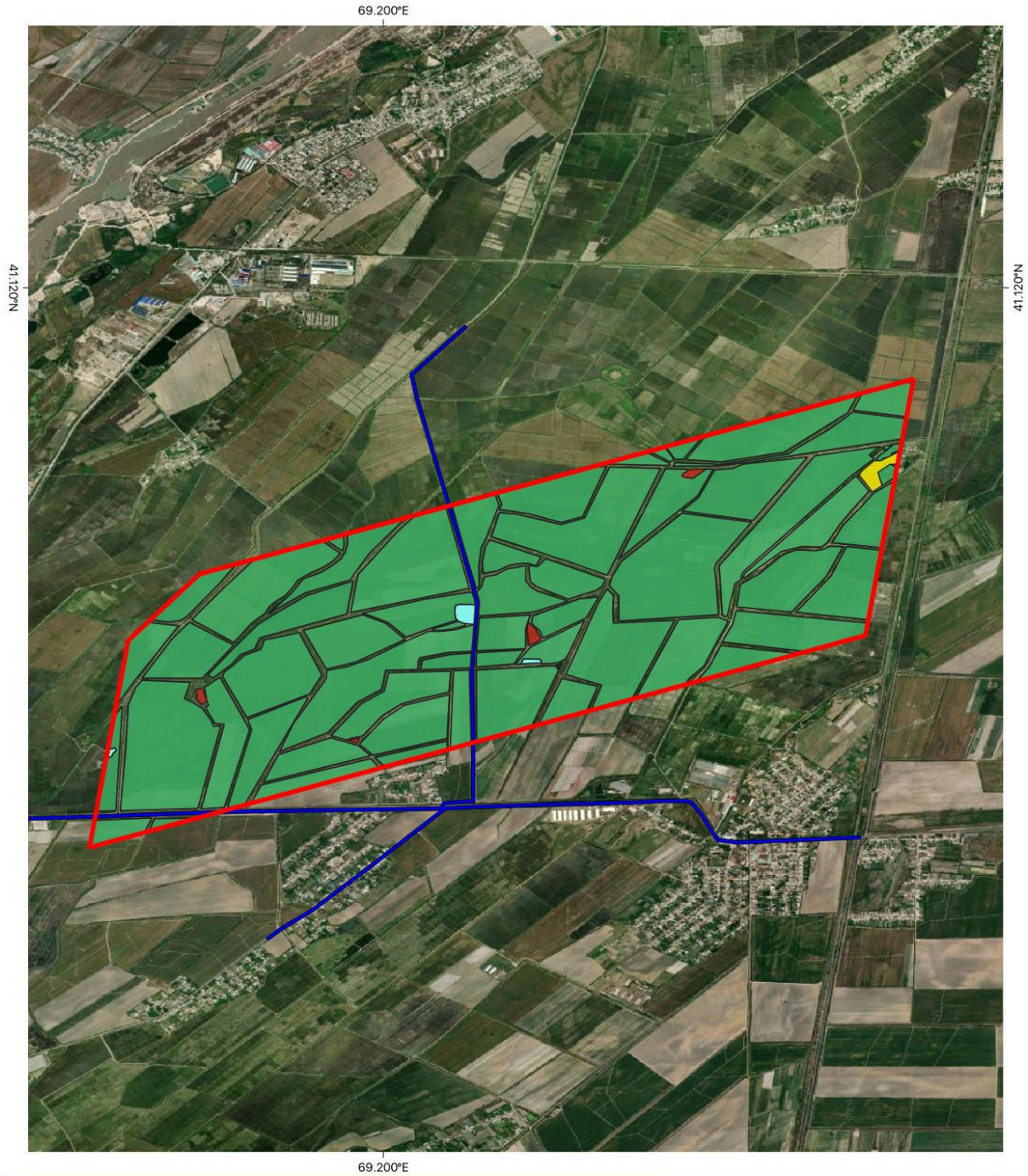
Buyurtmaçining yerdan hukumat yoki yerga egalik huquqini da'vo qiluvchi bo'sqa biror shaxs tomonidan heç qanday to'sqinliklarsiz foydalanişini ta'minlash maqsadida hukumat bilan zarur kelishuvlar, xususan, Yerni ijaraga berish shartnomasi (YIK/LLA) tuziladi. Biroq, loyihadan ta'sirlanishi mumkin bo'lgan shaxslar (LTŞ/PAP) hisoblangan amaldagi yerdan foydalanuvchilarga ularning yerdan foydalaniş turiga qarab kompensatsiya to'lanishi kerak. Bu masala loyiha uchun ishlab chiqilgan Aholini ko'chirish bo'yicha harakatlar rejasida keyinroq batafsil muhokama qilinadi.

2.6.2 Yerdan foydalaniş va maydonning sharoitlari

Taklif etilayotgan loyiha taxminan 1300 gektarlik maydonda barpo etiladi. Ayni paytda, 2.4-rasmda ko'rsatilganidek, deyarli butun maydondan qishloq xo'jaligi maqsadlarida foydalanilmoqda. AMITB/ESIA guruhi tomonidan o'tkazilgan dastlabki joyga chiqish xulosalariga ko'ra, hududda asosan sholi, paxta, dukkakli ekinlar va sabzavotlar yetishtiriladi. Ekin maydonlaridan tashqari, asosan uchastkaning markaziy qismida joylashgan mevali daraxtzorlar ham mavjud. Dastlabki tashrif davomida hududda chorva mollari podalari o'tlab yurgani ham kuzatilgan.

Qishloq xo'jaligi yerlaridan tashqari, loyiha maydonining shimoli-sharqiy qismida kichik aholi punkti ham bo'lib, uning katta qismi loyiha izi doirasiga tushadi. Shuningdek, uchta joyda bir nechta kichik inshootlar qayd etilgan: ulardan biri mahalliy fermerga tegishli, yana biri o'tmishda asbob-uskunalar saqlangan eski bino hamda loyiha hududi bo'ylab tarqalgan qarovsiz binodir. buyurtmaçi taqdim etgan GAT/GIS ma'lumotlariga asosan, hududda qabriston deb belgilangan to'rtta kichik maydon mavjud. Ularning eng kattasining maydoni taxminan 1,3 gektarni tashkil etadi. Loyiha hududi va unga tutashtirgan joylarda kichikroq drenaj ariqlari va suqorish

kanallari tarmoqi mavjud. Bundan tashqari, loyiha maydonidan o'tadigan ayrim havo elektr uzatish liniyalari (HEUT/OHTL) va ichki yo'llar ham bor.

2.4-rasm. Obyektida yerdan foydalanish

2.6.3 Atrofdagi hudud

Quyida atrofdagi hududda yerdan foydalanishning asosiy turlari va mavjud infratuzilma muhokama qilinadi.

2.6.3.1 Jamoalar

Loyiha maydoni atrofidagi yerlarning aksariyati hozirda loyiha hududidagiga o'xshash qishloq xo'jaligi yerlaridan iborat. Hudud atrofida qishloq aholi punktlari mavjud bo'lib, ulardan eng yaqini aeroportning kelajakda kengaytirilishi rejalashtirilgan hududda joylashgan Kirov nomli aholi punktidir. Bu aholi punktidagi eng yaqin bino loyiha chegarasidan taxminan 70 metr janubda joylashgan.

2.6.3.2 Avtomobil va temir yo'llari

Loyiha hududining sharqiy chekkasi bo'ylab yo'lovchi tashish yo'nalishi sifatida xizmat qiluvchi elektrlashtirilgan temiryo'l liniyasi o'tgan. Eng yaqin yirik avtomagistral A373 bo'lib, uning eng yaqin qismi loyiha hududi chegarasining sharqiy tomonidan taxminan 6 km uzoqlikda joylashgan. Bundan tashqari, asosan yaqin atrofdagi aholi punktlariga xizmat ko'rsatadigan kichik mahalliy yo'llar, jumladan, loyiha hududining janubiy qismidan o'tadigan yo'l ham mavjud.

2.6.3.3 Suv obyektlari

Chirchiq daryosi (Sirdaryoning irmoqi) loyiha hududining g'arbiy va shimoliy qismlari bo'ylab, uning chegarasidan taxminan 2 km yoki undan uzoqroq masofadan oqib o'tadi.

2.6.3.4 Kommunal obyektlar

Mavjud kommunal infratuzilma nuqtayi nazaridan, obyektning g'arbiy chegarasidan taxminan 750 metr masofada, shimoldan janubga yo'nalgan gaz quvuri o'tadi.

Bundan tashqari, maydon tashqarisidan bo'slanib, uning janubi-g'arbiy burçagining kichik bir qismini kesib o'tuvchi havo elektr uzatish liniyasi (HEUT/OHTL) va tuproq yo'l mavjud.

Obyektning sharqida, janubida va g'arbida yuqori kuçlanishi uzatish tizimlari hamda o'rta kuçlanishi taqsimlash tarmoqlari joylashgan. Yuqorida ta'kidlanganidek, ushbu elektr tarmoqlaridan biri obyektning janubiy chekkasidan o'tgan bo'lib, uni qurilish ishlari bo'slanishidan avval ko'chirish talab etiladi. Joyga chiqib o'rganishlar davomida quşlar (laylaklar) elektr ustunlaridan in qurish uchun foydalanishi aniqlandi. Quşlarning havo kemalari parvozigga xavf solishining oldini olish maqsadida, yuqorida aytilgan ko'chirish ishlardan tashqari, ba'zi havo elektr uzatish liniyalarini yer ostiga yotqizish yoki bo'sqa joyga o'tkazish zarur bo'ladi. Shuningdek, hududda atrofdagi qishloqlarni elektr energiyasi bilan ta'minlaydigan past kuçlanishi tarmoqlar ham mavjud.

3.0 Tatbiq etiladigan talablar va standartlar

3.1 Milliy standartlar

3.1.1 Milliy AMTB/EIA jarayonida jamoatçilik iştiraki

Milliy qonunchilikka atrof-muhitga ta'sirni baholaşning davlat ekologik ekspertizasini o'tkazish tartibi yuzasidan kiritilgan o'zgarishlarga asosan, jamoatçilik maslahatlashuvlarini o'tkazish endilikda atrof-muhitga ta'sirni baholaşning I bosqichining majburiy qismiga aylandi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 7-sentyabrdagi "Atrof-muhitga ta'sirni baholaş mexanizmini yanada takomillaştirish to'g'risida"gi 541-sonli qaroriga muvofiq, jamoatçilik maslahatlashuvlarini o'tkazish tartibi quyidagiça belgilangan:

- 541-sonli qarorning 3-ilovasi, "Jamoatçilik eştiruvlarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi nizam"da ta'kidlanishiça, jamoatçilik eştiruvlari atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatiş mumkin bo'lgan rejalastirilayotgan faoliyat (har qanday obyekt quriliş) yuzasidan muhokamalarni va qarorlar qabul qilişni o'z içiga oliş kerak.
- Milliy talablarga muvofiq I va II toifaga mansub bo'lgan har qanday rejalastirilgan loyiha faoliyati uçu texnik bo'lmagan xulosa tayyorlanishi şart. Texnik bo'lmagan xulosa (TBQB/NTS) quyidagi ma'lumotlarni o'z içiga oliş lozim:
 - Loyihaning qisqaça tavsifi;
 - Loyiha uçu texnologik yeçimlar va muqobil variantlar;
 - Loyiha uçu tanlangan hududda atrof-muhitning joriy holati;
 - Ijtimoiy-iqtisodiy şaroitlarning qisqaça bahosi;
 - Loyiha natijasida atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatiş sabablari va turlarining qisqaça tavsifi;
 - Atrof-muhit holati va ijtimoiy-iqtisodiy şaroitlardagi ehtimoliy o'zgarishlarning prognozi va bahosi;
 - Loyihaviy va loyihadan taşqari xatarlarning prognozi va bahosi;
 - Salbiy ta'sirlarning oldini oliş, ularni kamaytiriş yoki oqibatlarini bartaraf etiş (kompensatsiya qiliş) çora-tadbirlari; va
 - Ehtimoliy jiddiy salbiy transçegaraviy ta'sirlarni baholaş.
- Jamoatçilik eştiruvlari texnik bo'lmagan xulosani ko'rib çiqişga asoslanishi va unda barça iştirokçilarga o'z xavotirlari, fikr va takliflarini bildiriş uçu teng huquqlar ta'minlanishi lozim.
- Quyidagi subyektlar jamoatçilik eştiruvlarining iştirokçilari hisoblanadi:
 - Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qiliş davlat qo'mitasining mahalliy boşqarmalari vakillari (jamoatçilik eştiruvlarida kuzatuvçi sifatida iştirok etadi);
 - Mahalliy davlat hokimiyati organlari (yiğilişlarni taşkil etiş va iştirokçilarni taklif qiliş uçu mas'ul taşkilot sifatida);
 - Nodavlat notijorat taşkilotlari (NNT/NGO);
 - Loyihadan manfaatdor barça taşkilotlar;
 - Mahalliy hamjamiyatlar; va
 - Ommaviy axborot vositalari.
- Jamoatçilik bilan o'tkaziladigan maslahatlashuvlar bilan boğliq xarajatlar (agar mavjud bo'lsa) Loyiha taşabbuskori tomonidan moliyalastiriladi. "Yer uçuastkalarini jamoat ehtiyojlari uçu kompensatsiya evaziga olib qo'yish tartibi to'g'risida"gi 781-sonli Qonunga muvofiq, loyihani amalga oşiriş natijasida jismonan koçiriliş yoki iqtisodiy zarar ko'riş mumkin bo'lgan, loyiha ta'siriga uçu rag'an şaxslar (LTŞ/PAP) bilan mazmunli maslahatlashuvlar o'tkaziliş şart.

3.1.2 Jamoatchilik shikoyatlarini korib chiqish

728-sonli Qaror bilan aholining turli masalalarga doir shikoyatlarini hal qilish uchun markazlashtirilgan Shikoyatlarni korib chiqish mexanizmi (SKM/GRM) joriy etilgan. Ushbu tizim mamlakat bo'ylab aholidan shikoyatlarni to'plash uchun mo'ljallangan ommaga ochiq onlayn platformaga asoslanadi. Portal jamoatchilikning har qanday a'zosiga mahalliy va markaziy Hukumatning turli sohalaridagi vakolatli organlar e'tiboriga shikoyat yollash imkonini beradi. Shikoyatni hal qilish to'g'risidagi ariza ijro etuvchi hokimiyat iyerarxiyasidagi istalgan organga yuborilishi mumkin. Shikoyat arizasi tegishli organ tomonidan dastlabki tarzda korib chiqilga, uni batafsil organi va bartaraf etish choralarini korish uchun eng tegishli mahalliy davlat hokimiyati organiga (MHO/LGA) yuboriladi. Agarda shikoyat tegishli MHO/LGA darajasida hal etilmasa, vakolatli organ tomonidan tegishli ijro qarori qabul qilinmaguncha, u ma'muriy iyerarxiya bo'ylab yuqori bosqichlarga uzatiladi.

Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasining 2014-yil 3-dekabrda "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi 378-sonli Qonuni (2017-yil 17-avgustdagi tahrirda) jismoniy va yuridik shaxslarning davlat tashkilotlari hamda ularning mansabdor shaxslari bilan aloqalari uchun huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu Qonunga ko'ra, jismoniy va yuridik shaxslar o'z shikoyat va murojaatlarini istalgan shaklda (o'g'zaki, yozma yoki elektron) yuborishi mumkin. Yuborilgan murojaatlar kelib tushgan kundan e'tiboran 15 kun ichida korib chiqilishi kerak. Agar qo'shimcha organi talab etilsa, javob bir oy muddatda yuborilishi lozim.

3.1.3 Xalqaro moliya korporatsiyasi (XMK/IFC) faoliyat standartlari

Izoh: Ushbu yondashuv EPIV, Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining (IHTT/OECD) umumiy yondashuvlari doirasida va bosqa kreditorlar tomonidan ham qo'llaniladi.

Xalqaro Moliya Korporatsiyasining (XMK/IFC) barça faoliyat standartlari (FS/PS) ma'lum darajada manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlar o'tkazishni va ularni jalb etishni (AMITB/ESIA) doirasida yoki kelajakdagi Atrof-muhit va ijtimoiy bosqaruv tizimining (AMIBT/ESMS) bir qismi sifatida talab qiladi va shu sababli loyiha ham manfaatdor tomonlarni jalb etishni taqozo etadi. Xususan, XMK/IFCning "Ijtimoiy va ekologik baholash va bosqaruv tizimlari" deb nomlangan 1-sonli Faoliyat Samaradorligi Standartida manfaatdor tomonlarni jalb etish talablari batafsilroq yoritilgan. Unda quyidagilar qayd etiladi:

"Manfaatdor tomonlarni jalb etish, loyihaning atrof-muhitga va ijtimoiy sohalarga ta'sirini muvaffaqiyatli bosqarish uchun zarur bo'lgan mustahkam, konstruktiv va ozaro manfaatli munosabatlarni ornatişning asosidir. Manfaatdor tomonlarni jalb etish uzluksiz jarayon bo'lib, u turli darajada quyidagi elementlarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Manfaatdor tomonlarni tahlil qilish va rejalashtirish;
- Axborotni oshkor qilish va tarqatish;
- Maslahatlashuvlar va ishtirok etish;
- Shikoyatlarni korib chiqish mexanizmi; va
- Loyiha ta'siriga uchragan jamoalarga doimiy hisobot berib borish.

Manfaatdor tomonlarni jalb etishning mohiyati, davriyligi va ko'lami sezilarli darajada farq qilishi mumkin va loyihaning xavflari hamda salbiy ta'sirlariga, shuningdek, loyihaning amalga oshirish bosqichiga mutanosib bo'ladi".

XMK/IFC faoliyat standartlarida ko'rsatilişicha, agar loyiha ta'siriga uchragan jamoalar loyihadan kelib chiqadigan ma'lum xavflar va salbiy ta'sirlarga duch kelsa, loyiha tashabbuskori va buyurtmaçi maslahatlashuvlar jarayonini amalga oshiradi. Bu jarayon loyiha ta'siriga uchragan jamoalarga loyiha xavflari, ta'sirlari va ularni yumshatish choralarini yuzasidan o'z fikrlarini bildiriş imkoniyatini berişi hamda buyurtmaçi bu fikrlarni korib chiqish va ularga javob qaytarish imkonini yaratishi kerak. Samarali maslahatlashuv ikki tomonlama jarayon bo'lib, u quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Ekologik va ijtimoiy xavflar hamda ta'sirlarni aniqlash jarayonining dastlabki bosqichlarida

- bo'slanishi va xavflar hamda ta'sirlar yuzaga keliishi bilan uzluksiz davom etishi;
- Tegishli, shaffof, xolis, mazmunli va oson tushuniladigan, shuningdek, mahalliy madaniyatga mos til(lar)da va shaklda tayyorlangan hamda loyiha ta'siriga uchragan jamoalar uchun tushunarli bo'lgan ma'lumotlarni oldindan oshkor qilish va tarqatishga asoslanishi;
- Loyihaning bevosita ta'siriga uchramaganlarga emas, aynan bevosita ta'siriga uchraganlarni keng qamrovli jalb etishga yo'naltiriliishi;
- Ta'sqi manipulyatsiya, aralashuv, majburlash yoki qorqitishdan xoli bo'lishi;
- Zarur hollarda, mazmunli ishtirok etish imkoniyatini yaratishi va hujjatlashtiriliishi.

Loyiha XMK/IFC faoliyat standartlaridan tashqari, tegishli hollarda, Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining (IHTT/OECD) Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan eksport kreditlari hamda ekologik va ijtimoiy ekspertiza bo'yicha Umumiy yondashuvlariga (IHTT/OECD Umumiy yondashuvlari) ham mos keladi. IHTT/OECD Umumiy yondashuvlari eksport krediti koinagini oladigan loyihalar uchun ekologik va ijtimoiy xavflarni baholash hamda lozim darajadagi tekshiruv otkazish uchun asos bo'lib xizmat qiladi va XMK/IFC faoliyat standartlari hamda Jahon banki guruhining Atrof-muhit, sog'liqni saqlash va xavfsizlik (AMSX/EHS) bo'yicha yoriqnomalari bilan keng miqyosda uyğunlashtirilgan. Ushbu yondashuvlar manfaatdor tomonlarni faol jalb etish, shaffoflik va ma'lumotlarni oshkor qilish talablarini kuçaytirib, loyihalarning xalqaro ilg'or tajribalarga muvofiq baholanishi va amalga oshirilişini ta'minlaydi.

IHTT/OECDning Umumiy yondashuvlari loyiha xatarlarini tasniflash, ekologik va ijtimoiy standartlarni qo'llash hamda manfaatdor tomonlarni jalb etish jarayonlarini amalga oshirishda izchillikni ta'minlash orqali XMK/IFCning Faoliyat standartlarini toldiradi. Ular XMK/IFCning Faoliyat standartlari hamda Jahon banki guruhi/XMKning AMSX/EHS yoriqnomalari bilan birgalikda loyihaning ekologik va ijtimoiy baholash, manfaatdor tomonlarni jalb etish va ta'sirlarni bo'sqarişga bo'lgan yondashuvini belgilovchi yaxlit tizimni tashkil etadi.

3.1.4 Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (YTTB/EBRD)

YTTB/EBRD tomonidan moliyalashtiriladigan barça loyihalar bankning Atrof-muhit va ijtimoiy siyosatining (2024) talablariga muvofiq amalga oshiriliş shart. Ushbu siyosat loyihalar bajariş lozim bo'lgan atrof-muhit va ijtimoiy barqarorlikning asosiy yo'nalişlari bo'yicha o'nta (10) Ekologik va ijtimoiy talablarni (AMIT/ESR), jumladan, manfaatdor tomonlarni jalb etishga oid YTTB/EBRDning 10-son Ekologik va ijtimoiy talabini (AMIT 10/ESR 10) o'z ichiga oladi.

YTTB/EBRD loyihalarning ekologik va ijtimoiy xavf-xatarlari hamda ta'sirini bo'sqariş uchun keng qamrovli va uzluksiz manfaatdor tomonlarni jalb etish jarayonlarini amalga oshirish tarafdoridir. Manfaatdor tomonlarni jalb etish quyidagi elementlarni o'z ichiga oladi: (i) manfaatdor tomonlarni aniqlash va tahlil qilish; (ii) manfaatdor tomonlarni jalb etishni rejalashtirish; (iii) axborotni oshkor etish; (iv) mazmunli maslahatlashuvlar otkazish; (v) shikoyatlarni ko'rib chiqishning samarali mexanizmini joriy etish va (vi) tegishli manfaatdor tomonlarga doimiy hisobot berib borish. Manfaatdor tomonlarni jalb etish jarayoni loyihani rejalashtirishning eng dastlabki bosqichida bo'slanib, loyihaning butun muddati davomida davom etishi kerak.

Maslahatlashuv jarayonining mazmunli va samarali bo'lishini ta'minlash uchun manfaatdor tomonlarni jalb etish jarayonining muhim elementi, bu tegishli manfaatdor tomonlarning o'ziga xos xususiyatlarini sinchkovlik bilan aniqlash va inobatga olish, shuningdek, ularning xavotirlari, umidlari va ma'qul ko'rgan jihatlarni o'rganishdir.

AMIT 10/ESR 10da shunday deyilgan: "Buyurtmaçi o'ziga xos sharoitlari tufayli noqulay yoki zaif ahvolda bo'lishi mumkin bo'lgan, loyiha ta'siriga uchragan tomonlarni (jismoniy shaxslar yoki guruhlarini) aniqlaydi". Aholining zaif qatlamlari bilan ishlash maqsadga muvofiq, rejalashtirilgan tarzda va alohida e'tibor bilan bo'sqariliş lozim.

Bundan tashqari, YTTB/EBRD loyiha ishlab chiquvchisidan loyiha xatarlari va ta'sirlariga mutanosib ravişda shikoyatlarni ko'rib chiqishning samarali mexanizmini yaratish hamda uni qo'llab-

quvvatlashni talab qiladi. Bu mexanizm manfaatdor tomonlarning har qanday xavotir va shikoyatlari o'z vaqtida qabul qilinishini hamda ko'rib chiqilishini ta'minlashi lozim. Shuningdek, loyiha ishlab chiquvchilari jalb etish jarayonlari va shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining samaradorligini kuzatib borishlari kutiladi. manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasida (MTJER/SEP) salbiy oqibatlarini yumshatish choralarini haqida manfaatdor tomonlarga ma'lumot berilishini ta'minlash uchun loyiha davomida yuzaga keladigan har qanday o'zgarishlarda ular bilan o'zaro hamkorlik qilish qoidalari ham ko'zda tutilishi kerak.

Shu bilan birga, YTTB/EBRD loyihalar bo'yicha mustaqil hisobdorlik mexanizmini (LMHM/IPAM) ta'sis etgan. Ushbu mexanizm quyidagi maqsadlarga xizmat qiladi:

- Loyihadan zarar ko'rgan aholi va fuqarolik jamiyati tashkilotlari tomonidan ko'tarilgan ijtimoiy, ekologik hamda ma'lumotlarni oshkor qilish bilan bog'liq xavotirlarni hal etishga yordam berish;
- Loyiha manfaatdor tomonlari ortasidagi muloqotni yengillatish;
- Bank o'zining Atrof muhit va ijtimoiy siyosatiga (AMIS/ESP) rioya qilganligini baholash. LMHM/IPAM ushbu siyosatlarga rioya etilmasligi holatlarini ko'rib chiqish uchun tashkil etilgan bo'lib, kelajakda Bank tomonidan bunday nomuvofiqliklarning oldini olishga yordam beradi.

4.0 Manfaaddor tomonlarni aniqlash va tahlil qiliş

Manfaaddor tomonlarni jalb etish, manfaaddor tomonlar va ularning manfaatlarini tushunish, shuningdek, ularni loyiha faoliyati va qarorlar qabul qilish jarayonlariga jalb qilishga qaratilgan tizimli yondashuvdir. Bu yondashuv maslahatlashuvlar, ma'lumotlarni oshkor qilish va fikr-mulohazalarni hisobga olishning maqbul usullarini aniqlashga yordam beradi. Ushbu rejada belgilangan manfaaddor tomonlar sirasiga loyihadan bevosita yoki bilvosita ta'sirlanishi mumkin bo'lgan shaxslar yoki guruhlar, loyihadan manfaaddor bo'lishi mumkin bo'lgan yoki loyiha natijalariga ijobiy yoxud salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lganlar kiradi. Manfaaddor tomonlar bilan bog'liq vaziyat vaqt o'tishi bilan o'zgarishi mumkinligini hisobga olib, ushbu MTJER/SEP rejasi yangi aniqlangan manfaaddor tomonlar yoki ular bilan bog'liq o'zgarishlarni aks ettirish uchun yangilab boriladi.

Vaqt o'tishi bilan loyiha bilan bog'liqlik darajasi va turli bosqichlarda talab etiladigan jalb etish darajasi nuqtaiy nazaridan manfaaddor tomonlar va ularning manfaatlari o'zgarishi mumkin. Shu bois, yangi manfaaddor tomonlar aniqlanganda yoki ular bilan bog'liq holatlar o'zgarganda ushbu rejani muntazam ravishda yangilab borish talab etiladi.

4.1 Manfaaddor tomonlarni aniqlashga yondashuv

Loyiha ta'siriga uchraydigan manfaaddor tomonlarni aniqlashda tizimli yondashuvdan foydalanildi. Aniqlangan manfaaddor tomonlar quyidagi toifalarga ajratildi:

- Ta'sir ko'rişi mumkin bo'lgan manfaaddor tomonlar (A), loyihaning bir yoki bir necha ehtimoliy ta'siriga bevosita yoki bilvosita duçor bo'lishi mumkin bo'lgan tomonlar. Loyihaning ehtimoliy ekologik va ijtimoiy ta'sirlari AMITB/ESIAda (Atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash) aniqlanadi hamda baholanadi va quyidagi sohalarga tegishli bo'ladi: yerusti ekologiyasi, shovqin va tebraniş, landshaft va vizual ta'sirlar, havo sifati, tuproq va yerosti suvlari, qattiq chiqindilar va oqova suvlarni boşqariş, yöl harakati va transport, arxeologiya va madaniy meros, ijtimoiy-iqtisodiyot, jamoatchilik, soğliqni saqlaş, xavfsizlik va himoya, inson huquqlari, mehnat va mehnat şaroitlari hamda yerni ajratiş.
- Manfaatga asoslangan manfaaddor tomonlar (I), Loyiha tomonidan belgilangan har qanday tartib-qoidalar, loyihadan foyda oluvçilar, milliy va xalqaro nodavlat notijorat tashkilotlari hamda fuqarolik jamiyatining manfaaddor qismi hisoblangan manfaaddor tomonlar. Bular loyihaning salbiy ta'siriga uchramaydigan, ammo manfaatlari sababli manfaaddor tomonlar deb hisoblanadigan guruhlar yoki tashkilotlardir. Bundan tashqari, ular loyiha ta'siriga uchragan hududdan tashqarida joylashgan.
- Qaror qabul qiluvchi manfaaddor tomonlar (D), loyihani ishlab chiqish va uni moliyalashtirishda ishtirok etadigan tomonlar. Shuningdek, bu toifaga O'zbekiston Ekologiya va iqlim o'zgarishi milliy qo'mitasi kabi tartibga soluvchi organlar ham kiradi.

Quyida ushbu toifalar asosida tuzilgan va aholining zaif qatlamlarini ham qamrab olgan manfaaddor tomonlarni jalb qilish bo'yicha jadval keltirilgan.

4.1.1 Zaif va noqulay ahvoldagi guruhlar

Aksariyat kreditorlar zaif va noqulay ahvoldagi guruhlar deganda jinsiy o'ziga xosligi, jinsiy yo'nalişi, dini, etnik kelib chiqishi, tub aholi maqomi, yoşi (jumladan, bolalar, yoşlar va keksalar), jismoniy yoki aqliy nogironligi, savodxonligi, siyosiy qaraşlari yoki ijtimoiy mavqei kabi xususiyatlariga ko'ra loyiha ta'siridan boşqalarga qaraganda ko'proq salbiy ta'sirlanishi mumkin bo'lgan shaxslar yoki shaxslar guruhlarini tushunadi. Loyiha doirasida zaif va noqulay ahvoldagi guruhlarini aniqlash uchun quyidagi mezonlardan foydalaniladi, jumladan (lekin ular bilan cheklanmagan holda):

- Loyiha ta'siriga uchragan jamoalardagi quyidagi uy xo'jaliklari:
- Kiçik dehqon xo'jaliklari kabi tabiatga asoslangan tirikçilik manbalari bilan band bo'lganlar;
- Iqtisodiy yoki jismoniy jihatdan koçirilişga duçor bo'lganlar va
- Loyiha ta'siridagi yerlarga qonuniy (rasmiy) huquqlarga ega bo'lmaganlar va hokazo.
- Ayol boşçiligidagi uy xo'jaliklari.

- Bola bo'schiligidagi uy xöjaliklari.
- Kambağal uy xöjaliklari, ya'ni milliy kambağallik chegarasidan pastda yashovchilar.
- Oila bo'shligi surunkali kasal yoki nogironligi bölgan uy xöjaliklari.
- Oila bo'shligi keksaygan (masalan, 60 yoshdan o'sgan) uy xöjaliklari.

Aholining zaif va noqulay ahvoldagi guruhlari Atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash (AMITB/ESIA) böyiça dastlabki tadqiqotlar davomida hamda Köçirish böyiça harakatlar rejasi (KÇR/RAP) doirasida aniqlangan. Bu jarayonda uy xöjaliklarining ijtimoiy-iqtisodiy holatini örganiş sörovnomalari, manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlar orqali toplangan ma'lumotlarga, jumladan, ikkilamchi ma'lumotlarga tayanilgan.

Quyidagi jadvalda manfaatdor tomonlar toifalari (ma'muriy tartib böyiça), ularning reytinglari (vazifasiga köra) va loyiha bilan bogliqligi haqida umumiy ma'lumot keltirilgan.

4.1-jadval. manfaatdor tomonlarni jalb etish matritsasi

Ma'muriy tartib	Manfaatdor tomon	Loyiha bilan bog'liqligi: ta'sir korgan (A), manfaatdor (I) yoki qaror qabul qiluvchi (D)
Davlat tashkilotlari / davlat organlari		
Vazirliklar / agentliklar	Uzbekistan Airports AJ	D: Aeroportlarni bo'sqarish va ulardan foydalanish uchun mas'ul bo'lgan milliy aeroport operatori; loyihalaş böyiça texnik ma'lumotlarni taqdim etadi va kelgusida operator sifatida faoliyat yuritishi mumkin, şu tariqa loyiha natijalariga bevosita ta'sir kórsatadi.
	O'zbekiston Ekologiya va iqlim ózgarişi milliy qómitasi	D: Milliy AMTB/EIAni kórib çiqqandan sông Atrof-muhitga ta'sir kórsatiş böyiça ruxsatnomani beriş uchun mas'ul organ. Loyiha hududi va loyiha ta'siriga uçragan hududlardagi biologik xilma-xillik hamda muhofaza etiladigan tabiiy hududlar tóğrisida ma'lumot taqdim etadi. Bundan taşqari, O'zbekiston Ekologiya va iqlim ózgarişi milliy qómitasi talablarga muvofiqlikni ta'minlaş maqsadida milliy AMTB/EIA doirasida manfaatdor tomonlar bilan maslahatlaşuv protokollarini kórib çiqadi.
	Transport vazirligi	D: Davlat hamkori bólib, O'zbekiston Respublikasi hukumati (OZR hukumati/GoU) nomidan loyihani amalga oşiriş va qarorlar qabul qiliş uchun mas'ul. Bundan taşqari, loyiha uchun yerlarni sotib oliş jarayonlarida ham iştirak etadi.
	Suv xójaligi vazirligi	D: Suv obyektlari (daryolar, kanallar, hovuzlar) turlari tóğrisida ma'lumot taqdim etadi hamda quriliş işlari davomida rioya qilinişi lozim bo'lgan bufer zonani va talablarni belgilaydi.
	Soğliqni saqlaş vazirligi	I: Loyiha hududidagi qabristonlarning kóçirilişi va rioya qilinişi lozim bo'lgan soğliqni saqlaş protokollariga qiziqişi mumkin.
	O'zbekiston Respublikasi Mehnat va ijtimoiy ta'minot vazirligi	I: Loyiha bandlik, mehnat va mehnat şaroitlari bilan boğliq masalalarni qanday hal etişiqa qiziqişi mumkin.
	Fanlar akademiyasi, Arxeologiya instituti	D: Loyiha ta'siriga uçragan hududlardagi moddiy va nomoddiy madaniy meros tóğrisida ma'lumot taqdim etadi. Madaniy meros obyektlarining milliy inventarizatsiyasi uchun arxeologik tadqiqotlar ótkazadi hamda loyiha uchun zarur bólsa, quriliş işlari böyiça xulosa va texnik şartlarni beradi.
	O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Botanika instituti	I: Biologik xilma-xillik tóğrisida ma'lumot va zarur hollarda muayyan ósimlik turlari hamda yaşaş muhitlarini dastlabki órganişda texnik kómak taqdim etadi.

Ma'muriy tartib	Manfaatdor tomon	Loyiha bilan bog'liqligi: ta'sir korgan (A), manfaatdor (I) yoki qaror qabul qiluvchi (D)
	O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Zoologiya instituti	I: Biologik xilma-xillik to'g'risida ma'lumot va zarur hollarda muayyan hayvon turlari hamda yashash muhitlarini dastlabki o'rganishda texnik ko'mak taqdim etadi.
	Avtomobil yo'llari davlat qo'mitasi	I: Loyiha ta'siriga uchragan hududlardagi mavjud avtomobil yo'llari to'g'risida ma'lumot taqdim etadi.
	O'zbekiston Respublikasi Sanitariya-epidemiologik o'soyishlik va jamoat salomatligi xizmati	D: Amaldagi me'yoriy hujjatlar asosida loyiha va uning obyektlari uchun sanitariya-muhofaza hududi o'lchamini belgilaydi. Qabristonlarni ko'chirish bo'yicha, ya'ni sog'liq va xavfsizlik nuqtayi nazaridan xulosa beradi.
	Madaniy meros agentligi	I: Loyiha ta'siriga uchragan hududlardagi moddiy va nomoddiy madaniy meros to'g'risida ma'lumot taqdim etadi.
	O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi huzuridagi Fuqaro aviatsiyasi agentligi	D: Yangi aeroportni tashkil etishda rioya qilinishi lozim bo'lgan asosiy talablarni (xavfsizlik chorolari, bufer zonalar va bo'sqalar) hamda amal qilinishi lozim bo'lgan qonunchilik bazasini belgilaydi.
Mahalliy davlat hokimiyati organlari	Toshkent viloyati hokimiyati	D: Hududiy rejalashtirish va rivojlanish loyihalarini bo'sqari uchun mas'ul organ. Bir qator bo'sqa hududiy va mahalliy davlat hokimiyati organlari bilan hamkorlik qilişdan oldin maslahatlashilishi lozim bo'lgan yuqori turuvchi hududiy hokimiyat organi. Hokimiyat loyiha qurilishi to'g'risida qaror chiqaradi va yer ajratilishini tasdiqlaydi.
	Yangiyol tumani hokimiyati	D: Tuman darajasida rivojlanish loyihalarini rejalashtirish va bo'sqari uchun mas'ul. Hokimiyatning asosiy bo'limlari bilan maslahatlashuvlar o'tkazishda ko'maklashishi va mahalliy hamjamiyatlar bilan uchrashuvlar tashkil etishi mumkin. Hokimiyat ta'sir ko'rsatilgan ijarachilarning ijara shartnomalarini bekor qiladi va yerlarni loyiha uchun ajratish maqsadida ularni Davlat zaxirasiga qaytaradi. Shuningdek, hokimiyat Sanitariya agentligi tomonidan berilgan qarorga muvofiq ta'sir ko'rsatilgan qabristonlar bo'yicha qaror chiqaradi.
	Kadastr agentligining Toshkent viloyati bo'sqarmasi	D: Loyiha hududi va unga yaqin joylardagi qishloq xo'jaligi yerlarining yer egalari to'g'risidagi ma'lumotlarni yuritish uchun mas'ul organ. Agentlik hokimiyat qaroriga asosan loyiha uchun ajratilgan yer uchastkalarini ro'yxatdan otkazadi va mavjud kadastr xaritalariga tegishli o'zgartirishlar kiritadi.

Ma'muriy tartib	Manfaatdor tomon	Loyiha bilan bogʻliqligi: ta'sir koʻrgan (A), manfaatdor (I) yoki qaror qabul qiluvchi (D)
	Toʻshkent viloyati Davlat kadastr palatasining Kadastr agentligi hududiy boʻshqarmasi	D: Yer chegaralarini, mulk huquqlarini va tegishli huquqiy hujjatlarni tasdiqlash. Yer uchastkalarining huquqiy ekspertizasini otkazish, ularga kim egalik qilishini va mulk huquqlariga ega yoki ega emasligini aniqlash; Loyiha uchun zarur topografik ma'lumotlar, relyef va hududiy tadqiqotlarni taqdim etish, mavjud inshootlarni aniqlashda ko'maklashish; Bundan tashqari, davlat zaxirasiga qaytarilgan yerlarni ro'yxatdan otkazish va ularning keyinchalik loyihaga ajratilishini ta'minlash.
	Toʻshkent viloyati Arxitektura va qurilish boʻshqarmasi	I: Mavjud binolar, inshootlar, yer osti va yer usti kommunikatsiya tarmoqlari, jumladan elektr, gaz, suv va bo'sha infratuzilma obyektlari to'g'risida ma'lumot taqdim etish.
	Toʻshkent viloyati Qishloq xo'jaligi boʻshqarmasi	I: Qishloq xo'jaligi yerlari to'g'risida ma'lumot; Qishloq xo'jaligi maqsadlarida foydalanilayotgan loyiha hududidagi qishloq xo'jaligi yer uchastkalarining huquqiy maqomi, unumdorligi va iqtisodiy ahamiyatini baholash.
	Chirchiq, Ohangaron irrigatsiya tizimlari havza boʻshqarmasi	D: Irrigatsiya suv infratuzilmasidan foydalanish va uni saqlashga oid qonunlar hamda me'yoriy hujjatlarning bajarilishi uchun mas'ul. Loyiha hududidagi mavjud irrigatsiya suv ta'minoti obyektlari to'g'risida ma'lumot taqdim etish va rioya qilinishi lozim bo'lgan muhofaza zonalarini belgilash.
	Toʻshkent viloyati Turizm va madaniy meros boʻshqarmasi	D: Loyiha hududida madaniy meros obyektlarining mavjudligi yoki mavjud emasligi to'g'risida ma'lumot taqdim etish. Agar ta'sir koʻrgan qabristonlar milliy ahamiyatga ega madaniy obyekt sifatida ro'yxatdan otkazilgan bo'lsa, ularni ko'chirish uchun ruxsat talab etiladi.
	Toʻshkent hududiy elektr tarmoqlari AJ	I: Elektr infratuzilmasidan foydalanish va uni saqlashga oid qonunlar hamda me'yoriy hujjatlarning bajarilishi uchun mas'ul tashkilot. Loyiha hududida va unga yaqin joylashgan mavjud elektr ta'minoti obyektlari to'g'risida ma'lumot taqdim etish.

Ma'muriy tartib	Manfaatdor tomon	Loyiha bilan bogʻliqligi: ta'sir korgan (A), manfaatdor (I) yoki qaror qabul qiluvchi (D)
	Hududgaz Toʻshkent gaz ta'minoti filiali	I: Gaz ta'minoti infratuzilmasidan foydalaniş va uni saqlaşga oid qonunlar hamda me'yoriy hujjatlarning bajariliş uchun mas'ul taşkilot. Loyiha hududida va unga yaqin joylaşgan mavjud gaz ta'minoti obyektlari to'g'risida ma'lumot taqdim etiş. Loyiha hududiga yaqin joylarda quvurlar mavjud bōlsa, muhofaza zonalarini va quriliş uchun texnik şartlar taqdim etiladi.
	Toʻshkent viloyati Yōl quriliş boşqarmasi	I: Yōllar va tegişli infratuzilmadan foydalaniş hamda uni saqlaşga oid qonunlar va me'yoriy hujjatlarning bajariliş uchun mas'ul taşkilot. Loyiha hududida va unga yaqin joylaşgan mavjud yōl infratuzilmasi to'g'risida ma'lumot taqdim etiş.
	Toʻshkent viloyati Soğliqni saqlaş boşqarmasi boşliğı	I: Jamoat salomatligi va xavfsizligiga oid qonunlar hamda me'yoriy hujjatlarning bajariliş uchun mas'ul taşkilot.
	Toʻshkent viloyati Davlat sanitariya-epidemiologik nazorat markazi (SES)	D: Jamoat salomatligi va xavfsizligiga oid qonunlar hamda me'yoriy hujjatlarning bajariliş uchun mas'ul taşkilot. Sanitariya, soğliqni saqlaş va xavfsizlik muhofaza zonalarini belgilaş uchun mas'ul taşkilot. Toʻshkent viloyati boşqarmasi Respublika boşqarmasiga tegişli materiallarni toplaşda va ta'sir korgan qabristonlarni kōçiriş mumkin yoki mumkin emasligi to'g'risida xulosa beriş uchun tavsiyalar taqdim etişda, şu jumladan talab etiladigan soğliqni saqlaş va xavfsizlik protokollarini hisobga olgan holda, kōmaklaşadi.
	Oʻzbekiston Mahalla uyuşmasining Toʻshkent viloyati boşqarmasi	I: Aholi bilan oçiq muloqotni yōlga qōyadi. Loyiha faoliyati ta'siriga uçragan aholi punktlari aholisini quriliş işlari to'g'risida xabardor qiliş, ularning takliflari va taşvişlarini oğranişga kōmaklaşiş. Aholi bilan muloqot qiliş va ma'lumot taqdim etiş.
	Ozini ozi boşqariş organlari faoliyatini muvofiqlaştiriş bōyiça hududiy kengaş	
	"Nuroniş" jamğarmasining Toʻshkent viloyati bōlimi	
	Toʻshkent viloyati Din işlari bōyiça qōmita boşqarmasi	D: Loyiha hududida joylaşgan ta'sir korgan qabristonlarni kōçiriş mumkin yoki mumkin emasligi to'g'risida qaror qabul qiladi.

Ma'muriy tartib	Manfaatdor tomon	Loyiha bilan bog'liqligi: ta'sir korgan (A), manfaatdor (I) yoki qaror qabul qiluvchi (D)
	O'zbekiston musulmonlari idorasi Toshkent viloyati vakolatxonasi	I: Din ishlari bo'yicha qo'mitaga bo'ysunuvchi tashkilot bo'lib, zarur hollarda qabristonlarni ko'chirishni qo'llab-quvvatlaydi.
	Toshkent viloyati Fermerlar, dehqon xo'jaliklari va tomorqa yer egalari kengashi	I: Fermerlar, dehqonlar va tomorqa yer egalari muloqotni yolg'a qo'yishda ko'maklashish.
NNT/NGO	Ekologiya harakati (O'zbekiston ekologik harakati)	I: Ekologik muammolarni hal etishda aholining fuqarolik faolligini oshirish.
	Ecosan (Ekosan)	I: O'zbekistonning ekologik holatini yaxshilashga qaratilgan dastur va loyihalarni amalga oshirish.
	Istiqbolli avlod	I: Zoravonlikning barcha shakllarini bartaraf etish, jamiyatdagi nizolarning oldini olish, OIV/HIV va OITS/AIDSning oldini olish, bolalar huquqlarini himoya qilish hamda odam savdosining oldini olishga qaratilgan faoliyat.
	Yuksak salohiyat	I: Kuçli fuqarolik jamiyatini shakllantirishda huquq va erkinliklardan foydalanish bo'yicha fuqarolar tashabbuslarini rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash.
	Ayollar va ularning oilalariga ijtimoiy va huquqiy ko'mak ko'rsatish markazi "Qalb mehri"	I: Erkaklar va ayollar o'rtasida teng huquqlarni ilgari suradi, genderga asoslangan zoravonlik qurbonlariga ko'mak beradi.
	Inson huquqlari, madaniy meros va jamoatchilikka asoslangan NNT/NGO	I: Madaniy merosni asrash yoki jamoatchilik huquqlariga e'tibor qaratadigan tashkilotlar, ayniqsa inson huquqlari yoki madaniy ta'sirlarga oid xavotirlar mavjud bo'lsa, maslahatlashuvlarga jalb etilishi mumkin. Xuddi shuningdek, mahalliy jamoatchilik guruhlari muloqotni yolg'a qo'yish va ta'sir korgan aholi fikrlarining yetarli darajada ifodalanishini ta'minlashga ko'maklashishi mumkin.
	Xalqaro NNT/NGO (CEE Bankwatch Network (Bankwatch), World Wildlife Fund for Nature (WWF) va boshqalar)	I: Atrof-muhitni muhofaza qilish, biologik xilma-xillik, iqlim o'zgarishi, inson huquqlari, jamoatchilik huquqlari va infratuzilmani mas'uliyatli rivojlantirishga e'tibor qaratadigan xalqaro NNT/NGO va fuqarolik jamiyati tashkilotlari loyihaning ehtimoliy atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirlari hamda xalqaro moliya institutlari tomonidan moliyalashtirilishi sababli unga qiziqish bildirishi mumkin.

Ma'muriy tartib	Manfaatdor tomon	Loyiha bilan bog'liqligi: ta'sir korgan (A), manfaatdor (I) yoki qaror qabul qiluvchi (D)
Loyiha ta'siriga uchragan manfaatdor tomonlar		
Loyiha ta'siriga uchragan yer egalari va yerdan foydalanuvchilar	Loyihaning ta'sir doirasidagi ijara huquqiga ega shaxslar, yerdan foydalanuvchilar, ishchilar va bo'sqalar	A: Loyiha natijasida iqtisodiy va jismoniy ko'chishga duch keliishi mumkin bo'lgan xonadonlar va zaif LTŞ/PAP.
	Turar joy binolari va mol-mulk egalari	A: Loyiha natijasida jismoniy ko'chishga duch keladigan xonadon.
	Tijorat subyektlari va ularning xodimlari	A: Loyiha sababli jismoniy va iqtisodiy ko'chishga duch keliishi mumkin bo'lgan tijorat subyektlari operatorlari va xodimlari.
Mahalliy xizmat ko'rsatuvchi operatorlar	Mavjud infratuzilma va kommunal xizmatlar operatorlari (kabellar, gaz va suv quvurlari, HEUT/OHTL)	A: Loyiha qurilishi sababli inshootlarni ko'chirish talab etilishi mumkin.
Bevosita ta'sir korgan jamoalar	Yaqin atrofdagi jamoalarda, masalan, Kirov hududida yashovchi aholi	A: Qurilish va foydalanish bilan bog'liq shovqin, havoga chiqariladigan chiqindilar, transport harakati, jamoat salomatligi va xavfsizligi va bo'sqalar kabi ta'sirlar natijasida ehtimoliy ta'sirga uchrashi mumkin bo'lgan yaqin jamoalardagi ta'sirni qabul qiluvchi obyektlar.
Ta'sir korgan qabristonlarni bo'sqaruvchi manfaatdor tomonlar		
Loyiha ta'siriga uchragan jamoalar	Vafot etganlarning eng yaqin qarindoshlari	A: Vafot etganlarning oilalari ko'chirish jarayoni, shu jumladan yangi dafn etish joyi bo'yicha maslahatlashuvlarga jalb etilishi va qaror qabul qilishda ishtirok etishi kerak.
Ishchilar	Qabriston ishchilari	A: Qabriston yangi joyga ko'chirilsa, qabriston ishchilari tirikchilik vositalariga ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan ta'sirga duch keladi.
Diniy yetakchilar	Ruhoniylar, imomlar va bo'sqalar	D: Diniy yetakchilar vafot etganlarning oila a'zolari bilan muloqot jarayoniga rahbarlik qiladi. Qabr bir joydan bo'sqa joyga ko'chirilsa, tegishli davlat organlari va marhumning eng yaqin qarindoshlari bilan maslahatlashgan holda tegishli marosim va rasm-rusumlarni amalga oshiradi.
Loyihani moliyalashtirish		
Moliyaviy kreditorlar	XMK/IFC, YTTB/EBRD, AQŞ XTMK/DFC, YXHB/JBIC, NEIST/NEXI, KEIB/KEXIM	D: Loyihaning AMITB/ESIA hujjatlarini, shu jumladan ushbu MTJER/SEPni tasdiqlaydi va loyihani moliyalashtiradi.

4.2 Manfaaddor tomonlarni tahlil qiliş

Manfaaddor tomonlar aniqlanganidan sōng, har bir manfaaddor tomon yoki manfaaddor tomonlar guruhi uēun ustuvorlik darajasini hamda munosabatlar turini belgilaş maqsadida ularni tahlil qiliş işlari amalga oşirildi. Manfaaddor tomonlarni tahlil qilişdan maqsad, har bir tomonning loyihaga nisbatan ta'sir doirasi va darajasini aniqlaşdir. Bu esa, ōz navbatida, kreditorlar talablariga mos keladigan maqsadli va mutanosib hamkorlik strategiyasini işlab ōiqiş imkonini beradi.

4.2.1 Loyihaning manfaaddor tomonlarga ta'sirini baholaş

Manfaaddor tomonlarga ta'sir, loyihaning manfaaddor tomon manfaatlari uēun qay darajada ahamiyat kasb etişidir. Bu ta'sirlar ijobiy yoki salbiy bōlib, manfaaddor tomonlarning ahvoli yaxşilanişiga yoki yomonlaşişiga olib keliş mumkin. Uşbu maşğulot doirasida manfaaddor tomonlarni xaritalaş jarayonini soddalaştiriş maqsadida barēa manfaaddor tomonlar ta'sir ahamiyatiga kōra uē toifadan biriga ajratiladi: yuqori, ōrta va past. Bu atamalar quyidaēiēa ta'riflanadi:

Yuqori ta'sir

- Loyiha manfaaddor tomon manfaatlariēa sezilarli darajada ijobiy yoki salbiy ta'sir kōrsatiş mumkin. Ta'sirga uēragan odamlar soni kōp (masalan, 50 dan ōrtiq), ta'sir muddati uzoq (bir yildan ōrtiq), ta'sir doirasi keng (masalan, mintaqaviy, xalqaro va transēegaraviy) bōlsa yoki manfaaddor tomonlar ta'sirga juda sezgir bōlsa, bunday ta'sir, odatda, yuqori deb hisoblanadi.

Ōrta ta'sir

- Loyiha manfaaddor tomon manfaatlariēa ōrtaēa ijobiy yoki salbiy ta'sir kōrsatiş mumkin. Ta'sirga uēragan odamlar soni kam (masalan, 10 dan ōrtiq, 50 dan kam), ta'sir muddati ōrta (bir neēa oy davomida seziladi), kōlami mintaqaviy bōlsa yoki manfaaddor tomonlar ta'sirga ōrtaēa sezgir bōlsa, bunday ta'sir ōrta darajali deb hisoblanadi.

Past ta'sir

- Loyiha manfaaddor tomon manfaatlariēa kam darajada ijobiy yoki salbiy ta'sir kōrsatiş mumkin. Ta'sirga uēragan odamlar soni nisbatan ōz (masalan, 10 dan kam), ta'sir vaqtiŋchalik, qisqa muddatli (bir neēa kundan 2 oydan 3 oyēaēa seziladi) yoki oqibatlarini tōliē bartaraf etiş mumkin bōlsa, ta'sir kōlami mahalliy yoki bevosita loyiha hududi bilan ēeklansa yoki manfaaddor tomonlar ta'sirga sezgir bōlmasa, bunday ta'sir past darajali deb hisoblanadi.

4.2.2 Manfaaddor tomonlarning loyihadagi nufuzini baholaş

Manfaaddor tomonlarni xaritalaş (manfaaddor tomonlarni xaritalaş) jarayonida "nufuz" tuşuŋēasi manfaaddor tomon yoki guruhning loyiha dizayni va ruxsatnomalar bōyiēa qarorlarga ta'sir ōtkaziş orēali loyihaga (jumladan, loyiha iştirokēilari va loyiha taşabbuskorining obrōsiga) qay darajada ta'sir eta olişini anglatadi. Ta'sir rasmiy yoki norasmiy bōliş mumkin. Masalan, siyosiy şaxsga şaxsiy aloqadorlik orēali norasmiy ta'sir yoki davlat tomonidan ruxsatnomalar beriş va qarorlar qabul qiliş orēali rasmiy ta'sir kōrsatiliş mumkin.

Barça manfaatdor tomonlar xaritalaş jarayonini soddalaştiriş maqsadida uça nufuz darajasidan biriga ajratiladi: yuqori, orta va past. Bu tasnif nufuzning uça asosiy unsuri, hokimiyat, salohiyat va legitimlik tahliliga asoslanadi.

Bu toifalar öz tabiatiga köra subyektivdir. Biroq tahlillar asosida ta'sirning quyidagi keng ta'riflari va tasniflarini belgilaş mumkin:

Yuqori ta'sir

- Agar manfaatdor tomon yoki guruh loyihani töxtatib qöyiş yoki loyiha kompaniyasining obrösiga jiddiy ta'sir körsatiş salohiyatiga ega bölsa, u yuqori ta'sirga ega deb hisoblanadi. Bunga loyiha bilan boğliq qarorlarning qabul qilinişiga ta'sir ötkaza oladigan kuçli fuqarolik jamiyati guruhlari va şaxslar kiradi.

Örta ta'sir

- Manfaatdor tomon yoki guruh loyihaga ortaça darajada ta'sir körsatiş salohiyatiga ega böladi. Bunga lobbi guruhlari, kiçik assotsiatsiyalar, milliy va xalqaro NNT/NGO misol böla oladi.

Past ta'sir

- Manfaatdor tomon yoki guruh yakkalangan bölib, loyihaga ta'sir ötkaziş imkoniyati çeklangan böladi. Masalan, qariyalar, bolalar, jamiyatning zaif va noçor a'zolari kabi loyihaga ta'sir ötkaziş uçu institutsional legitimlikka yoki ijtimoiy salohiyatga ega bölmagan manfaatdor tomonlar şular jumlasidandir. Geografik jihatdan uzoqda joylaşgan yakkalangan jamoalar past ta'sirga ega deb hisoblansa-da, agar bu jamoalar ijtimoiy tarmoqlar yoki assotsiatsiyalar orqali birlaşsa, orta ta'sirga ega deb qaralişi mumkin.

4.2.3 Iştirok etiş darajalari

Jalb etişning beşta darajasi mavjud bölib, ular oddiy ma'lumotlarni oşkor qilişdan tortib, doimiy, çuqur hamkorlik va muhokamalargaça bölgan jarayonni öz içiga oladi (1-darajadan 5-darajagaça tasniflanadi). Belgilangan har bir jalb etiş darajasi alohida manfaatdor tomonlarning tegişi hamkorlik ehtiyojlarini qondirişga yordam beradi. Har bir jalb etiş darajasining tavsifi quyida keltirilgan:

Ma'lumotlarni oşkor qiliş (5-daraja)

- Uşbu toifadagi manfaatdor tomonlarga, odatda, fikr-mulohaza mexanizmlarini taqdim etiş talab qilinmaydi va ularning loyiha böyiça qarorlar qabul qilişda iştirok etişi ehtimoldan yiroq. Bu manfaatdor tomonlarga loyiha haqida umumiy tuşunça beriş va ularda yuzaga kelişi mumkin bölgan xavotirlarning kuçayişiğa yöl qöymaslik maqsadida ma'lumot taqdim etiladi.

Fikr bildiriş imkoniyati (4-daraja)

- Uşbu toifadagi manfaatdor tomonlar, odatda, loyihadan past va ortaça darajada ta'sirlanadi va unga xuddi şunday ta'sir körsatadi. Garçi yakka tartibda qaror qabul qiliş vakolatları çeklangan bölsa-da, bu toifadagi jamoaviy fikr juda katta ta'sirga ega bölişi mumkin va şuning uçu bu fikrni inobatga oliş muhimdir.

Xabardor qilib boriş (3-daraja)

- Uşbu toifadagi manfaatdor tomonlar, odatda, loyihadan past darajada ta'sirlansa-da, unga yuqori darajada ta'sir körsatiş salohiyatiga ega böladi. Bunday manfaatdor tomonlar loyiha natijalariga sezilarli ta'sir körsatiş imkoniyatiga ega bölgani uçu ularni loyihaning rivojlanişi haqida doimiy xabardor qilib boriş lozim.

Maqsadli hamkorlik (2-daraja)

- Ushbu toifadagi manfaatdor tomonlar loyihadan o'rtacha darajada ta'sirlanishi mumkinligi va ularning ta'sir darajasi pastdan o'rtachaga ekanligi e'tirof etiladi. Shu bois, ularga odatda batafsil ma'lumot va o'zlarini ta'sviylantirgan loyihaning muayyan jihatlari yuzasidan fikr bildirish imkoniyati beriladi.

Chuqur hamkorlik (1-daraja)

- Ushbu toifadagi manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlar loyihadan kuçli ta'sirlanishi ehtimoli yuqori bo'lgan yoki loyiha muvaffaqiyati va faoliyat yuritish uchun "ijtimoiy ruxsatnoma" olish nuqtai nazaridan hal qiluvchi ahamiyatga ega deb hisoblanadigan tomonlar uchun mo'ljallangan. Ushbu guruhdagi manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik, odatda, loyiha rivojlanib borgan sari batafsil va uzluksiz davom etadi.

4.2-jadvalda har bir manfaatdor tomon yoki manfaatdor tomonlar guruhining loyihaga hamda loyihadan kelib chiqadigan munosabati va ehtimoliy ta'siri, shuningdek, natijalarga Nufuz darajasi baholangan. Ushbu baholash mazmunli hamkorlikni, xavflarni samarali bo'sqarişni hamda kreditorlar va nazorat qiluvchi organlar talablariga muvofiqlikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan tegishli jalb etish darajasini (1-darajadan 5-darajaga) aniqlashga yordam beradi.

4.2-jadval. manfaatdor tomonlarning ta'siri va nufuzi matritsasi hamda jalb etish darajasi

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
Davlat tashkilotlari / davlat organlari (Vazirliklar / agentliklar)					
O'zbekiston aeroportlari AJ	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Milliy aeroport operatori sifatida usbu tashkilot operatsion rejalashtirish, loyihalaşga kiritiladigan ma'lumotlar va aeroportni kelgusida boşqariş uchun muhim ahamiyatga ega. U texnik standartlar, operatsion tayyorgarlik va milliy aviatsiya infratuzilmasiga integratsiya masalalariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Operatsion talablar va tarmoq kutilmalariga muvofiqlikni ta'minlash uchun uzluksiz va chuqurlashtirilgan hamkorlik talab etiladi.
O'zbekiston Ekologiya va iqlim o'zgarishi milliy qo'mitasi¹	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Atrof-muhit bo'yiça tasdiqlash va muvofiqlik monitoringi uchun mas'ul. Jismonan ta'sirga uchramasa-da, loyiha uchun ruxsat berish va nazorat jarayonlarida hal qiluvchi rol o'ynaydi.
Transport vazirligi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Asosiy davlat hamkori va tarmoq vakolatli organi sifatida usbu vazirlik loyihani rejalashtirish, amalga oshirish va nazorat qilishda markaziy rol o'ynaydi. Loyihaning muvaffaqiyati uning strategik maqsadlari va me'yoriy nazorati bilan chambarchas bogliq bo'lib, doimiy, tizimli hamkorlikni talab etadi.
Suv xo'jaligi vazirligi	Bilvosita ta'sir korgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Loyiha suv olish, drenaj va sugorish tizimlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ta'sirlar o'rtaça bolsa-da, suv resurslarini boşqariş talablariga muvofiqlikni ta'minlash uchun vazirlik bilan maqsadli hamkorlik talab etiladi.

¹ 2025-yil noyabr oyida O'zbekistonda ekologik boşqaruv sohasida muhim institutsional islohot amalga oshirildi. Avvalgi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi Vazirlar Mahkamasi tarkibidan chiqarilib, keyinchalik yangi organga qayta tashkil etildi. Ushbu qayta tashkil etish doirasida uning funksiyalari va vakolatlari atrof-muhitni muhofaza qilish hamda iqlim o'zgarishi siyosatini nazorat qilish bo'yiça yangi tashkil etilgan O'zbekiston Ekologiya va iqlim o'zgarishi milliy qo'mitasiga o'tkazildi.

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
So'g'liqni saqlash vazirligi	Bilvosita ta'sir korgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Aholi salomatligiga (masalan, havo chiqindilari, shovqin, mehnat muhofazasi va xavfsizligiga) yuzaga kelishi mumkin bo'lgan ta'sirlar usbu vazirlik bilan hamkorlikni talab qiladi. U Loyiha doirasida bevosita ta'sir ko'rsatmasa-da, jamoat salomatligi standartlari ustidan nazorat qiluvchi roli maqsadli maslahatlashuvlarni taqozo etadi.
O'zbekiston Respublikasi Mehnat va ijtimoiy ta'minot vazirligi	Bilvosita ta'sir korgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Loyiha ish o'rinlarini yaratadi va mehnat bilan bog'liq xavflarni (ishchilar xavfsizligi, mehnat migratsiyasi oqimi) yuzaga keltirishi mumkin. Milliy mehnat qonunchiligi va xalqaro standartlarga muvofiqlikni ta'minlash uchun hamkorlik talab etiladi.
Fanlar akademiyasi, Arxeologiya instituti	Bilvosita ta'sir korgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Qurilish jarayonida arxeologik obyektlarga duch kelish ehtimoli mavjud. Ushbu institut tasodifiy topilmalar aniqlangan hollarda texnik ekspertiza va tasdiqlash ishlarini amalga oshiradi, shu sababli oldindan maslahatlashuv talab etiladi.
O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Botanika instituti	Bilvosita ta'sir korgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Loyiha o'simlik qoplami va yashash muhitlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Hamkorlik biologik xilma-xillikni tegishli baholash va ta'sirni yumshatish chora-tadbirlarini ishlab chiqishi ta'minlaydi.
O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Zoologiya instituti	Bilvosita ta'sir korgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Hayvonot dunyosi va yashash muhitlariga yuzaga kelishi mumkin bo'lgan ta'sirlar biologik xilma-xillikni bosqariq rejalarini ishlab chiqish uchun maslahatlashuvni talab qiladi.
Yollar davlat qo'mitasi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Loyihaning hayotiylik yul aloqalari va mavjud transport tarmoqlariga integratsiyaga bog'liq. Ushbu manfaatdor tomon yul infratuzilmasi bo'yicha qaror qabul qilis vakolatiga ega va loyiha natijalariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin.
O'zbekiston Respublikasi Sanitariya-epidemiologik osoyistalik va jamoat salomatligi xizmati	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Milliy qonunchilikka muvofiq jamoat salomatligi va sanitariya talablariga rioya etilishini, jumladan, Sanitariya muhofaza zonasi (SMH/SPZ)ni belgila, joriy etish va davriy qayta korib chiqishni ta'minlash uchun mas'ul. Vakolatli organ SMH/SPZni tasdiqlash, unga aloqador jamoat salomatligi talablari va monitoring ustidan nazoratni amalga oshirish va zarur hollarda kelgusida qayta korib chiqish uchun javobgar.
Madaniy meros agentligi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Madaniy yoki tarixiy obyektlarning mavjudligi loyiha rivojlaniyishini sezilarli darajada cheklashi mumkin. Ushbu agentlik loyiha faoliyatini toxtatish yoki o'zgartirish vakolatiga ega bolib, yaqin va uzluksiz hamkorlikni talab qiladi.

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi huzuridagi Fuqaro aviatsiyasi agentligi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Aviatsiya regulyatori sifatida usbu agentlik xavfsizlik, sertifikatlashtirish va operatsion tasdiqlashlarni tartibga soladi. Loyiha uning ma'qullashtirish amalga oshirishi mumkin emas, shu bois u muhim manfaatdor tomon hisoblanadi.
Davlat tashkilotlari / davlat organlari (Mahalliy davlat hokimiyati organlari)					
Toshkent viloyati hokimligi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Ushbu hududiy hokimiyat organi yer ajratish, idoralararo muvofiqlashtirish va hududiy rivojlanishni rejalashtirishda muhim rol o'ynaydi. Uning qo'llab-quvvatlashi loyihani amalga oshirish va manfaatdor tomonlar bilan muvofiqlashtirish uchun zarur.
Yangiyol tumani hokimligi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Loyiha maydoniga eng yaqin ma'muriy hokimiyat organi sifatida usbu manfaatdor tomon jamoatchilik bilan hamkorlik, yerlarni sotib olish jarayonlari va shikoyatlarni bo'sqarishda bevosita ishtirok etadi.
Toshkent viloyati Kadastr agentligi bo'sqarmasi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Yerlarni ro'yxatdan otkazish va mulkchilikka oid ma'lumotlar uchun mas'ul bo'lgan usbu manfaatdor tomon yerlarni sotib olish va qayta joylashtirish jarayonlarida markaziy o'rin tutadi.
Toshkent viloyati Kadastr agentligining Davlat kadastr palatasi bo'sqarmasi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Yerga egalik qiliş huquqi va chegaralarini tekshirish hamda rasmiylashtirishni ta'minlaydi va yer bilan bogliq loyiha faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.
Toshkent viloyati Arxitektura va qurilish bo'sqarmasi	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Qurilishga ruxsatnomalar beradi va qurilish me'yorlariga rioya etilishini ta'minlaydi. Uning ma'qullashtirish loyihaning rivojlanishi uchun zarur.

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
Toʻshkent viloyati Qishloq xoʻjaligi boʻshqarmasi	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Oʻrta	Oʻrta	2-daraja	Loyiha qishloq xoʻjaligi yerlari va tirikchilik manbalariga ta'sir koʻrsatishi mumkin. Yerdan foydalanishdagi oʻzgarishlarni koʻrib chiqish va fermerlarga ta'sirlarni kamaytirish uchun hamkorlik talab etiladi.
Chirchiq va Ohangaron irrigatsiya tizimlari havza boʻshqarmasi	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Oʻrta	Oʻrta	2-daraja	Suqori infratuzilmasiga yuzaga kelishi mumkin boʻlgan ta'sirlar qishloq xoʻjaligi uchun suv ta'minotidagi uzilishlarning oldini olish maqsadida muvofiqlashtirishni talab qiladi.
Toʻshkent viloyati Turizm va madaniy meros boʻshqarmasi	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Oʻrta	Oʻrta	2-daraja	Loyiha hududiy turizm dinamikasiga ta'sir koʻrsatishi mumkin, shu sababli rivojlanish maqsadlarini muvofiqlashtirish uchun hamkorlik talab etiladi.
Toʻshkent hududiy elektr tarmoqlari AJ	Bevosita ta'sir koʻrgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Loyiha ishonchli elektr ta'minotiga bogʻliq va mavjud infratuzilmani koʻchirishni talab qilishi mumkin, bu esa ushbu manfaatdor tomonni muhim qiladi.
Hududgaz Toʻshkent gaz ta'minoti filiali	Bevosita ta'sir koʻrgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Gaz infratuzilmasiga ta'sir koʻrsatilishi mumkin, shu sababli ta'minotning uzluksizligi va xavfsizligini ta'minlash uchun muvofiqlashtirish talab etiladi.
Toʻshkent viloyati Yol qurilishi boʻshqarmasi	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Loyihani qurish va ishlatish uchun zarur boʻlgan kirish yoʻllarini rivojlantirish va takomillashtirish uchun mas'ul.
Toʻshkent viloyati Soʻgʻliqni saqlash boʻshqarmasi boʻshligi	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Oʻrta	Oʻrta	2-daraja	Soʻgʻliqni saqlash xizmatlari ustidan mahalliy nazoratni amalga oshiradi va soʻgʻliq bilan bogʻliq ta'sirni yumshatish chora-tadbirlarini amalga oshirishni qoʻllab-quvvatlaydi.
Toʻshkent viloyati Davlat sanitariya-epidemiologik nazorat markazi (SES)	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Soʻgʻliqni saqlash va xavfsizlik standartlarining mahalliy darajada bajarilishini ta'minlaydi; Loyihani ishga tushirish uchun tegishli tasdiqlashlar talab etiladi.
Oʻzbekiston Mahalla uyushmasining Toʻshkent viloyati boʻshqarmasi	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Yuqori	Oʻrta	2-daraja	Mahalliy jamoalar bilan ishlaydi hamda axborotni tarqatish va boʻshlangich darajada hamkorlikni yolgʻa qoʻyishda muhim rol oʻynaydi.
Oʻzini oʻzi boʻshqarish organlari faoliyatini muvofiqlashtirish boʻyicha hududiy kengash	Bilvosita ta'sir koʻrgan	Oʻrta	Oʻrta	2-daraja	Mahalliy boʻshqaruv tuzilmalari ortasidagi muvofiqlashtirishni qoʻllab-quvvatlaydi va manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik jarayonlarini osonlashtiradi.

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
"Nuroni" jamgarmasining Toshkent viloyati bo'limi	Bilvosita ta'sir ko'rgan	Past	Past	4-daraja	Keksa aholi qatlamlarini ifodalaydi; ta'sirlar cheklangan bo'lsa-da, zaif guruhlar xabardor qilinishini ta'minlash uchun inklyuziv hamkorlik talab etiladi.
Toshkent viloyati Din ishlari bo'yicha qo'mita bo'sqarmasi	Bilvosita ta'sir ko'rgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Loyiha faoliyati diniy me'yorlar va amaliyotlarni hurmat qilishini ta'minlaydi.
O'zbekiston musulmonlari idorasi Toshkent viloyati vakolatxonasi	Bilvosita ta'sir ko'rgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Sezilarli ijtimoiy ta'sirga ega bo'lib, jamoatchilikning Loyiha haqidagi tasavvurlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin.
Toshkent viloyati Fermerlar, dehqon xo'jaliklari va tomorqa yer egalari kengashi	Bevosita ta'sir ko'rgan	Yuqori	O'rta	2-daraja	Yerlarni sotib olish va tirikchilik manbalariga ta'sirlar tufayli bevosita ta'sir ko'radigan qishloq xo'jaligi manfaatdor tomonlarini ifodalaydi.
Nodavlat notijorat tashkilotlari (NNT/NGO)					
Ekologiya harakati (O'zbekiston ekologik harakati)	Bilvosita ta'sir ko'rgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Jamoatchilik fikri va kreditorlarning sinchkov tekshiruviga ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan ekologik himoya guruhi.
Ecosan (Ekosan)	Bilvosita ta'sir ko'rgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Atrof-muhitni muhofaza qilish va xabardorlikni oshirish bilan shugullanadi; ekologik muvofiqlik va obrö uchun muhim.
Istiqbolli avlod	Bilvosita ta'sir ko'rgan	Past	Past	4-daraja	Bevosita ta'sir yoki ta'sir ko'rsatish imkoniyati cheklangan; hamkorlik asosan axborot taqdim etish maqsadida amalga oshiriladi.
Yuksak salohiyat	Bilvosita ta'sir ko'rgan	Past	Past	4-daraja	Yuqoridagi holatga o'xshash, loyihaga ta'sir ko'rsatishdagi roli cheklangan.
Ayollar va ularning oilalariga ijtimoiy va huquqiy ko'mak ko'rsatish markazi: "Qalb mehri"	Bilvosita ta'sir ko'rgan	O'rta	Past	3-daraja	Zaif guruhlarini ifodalaydi; ta'sir ko'rsatish imkoniyati cheklangan bo'lsa-da, gender va ijtimoiy inklyuziya xavflarini ko'rib chiqish uchun hamkorlik muhim.
Inson huquqlari, madaniy meros va jamoatchilikka asoslangan NNT	Bilvosita ta'sir ko'rgan	O'rta	O'rta	2-daraja	Ijtimoiy ta'sirlarga oid masalalarni ko'tarishi va kreditorlarning loyiha haqidagi tasavvuriga ta'sir ko'rsatishi mumkin; tizimli hamkorlik talab etiladi.

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
CEE Bankwatch Network (Bankwatch)	Bilvosita ta'sir korgan	O'рта	Yuqori	1-daraja	Loyihaning ekologik va ijtimoiy faoliyatini korig chiqishi, kreditorlar oldida xavotirlarni kotarishi hamda kreditorlar va jamoatchilikning sinchkov tekshiruviga ta'sir korsatishi mumkin.
WWF	Bilvosita ta'sir korgan	O'рта	O'рта	2-daraja	Loyiha bilan bogliq biologik xilma-xillik, ekologik va iqlimga oid ehtimoliy ta'sirlarga qiziqishi va jamoatchilikdagi ekologik muhokamalarga ta'sir korsatishi mumkin.
Bo'sqa tegishli xalqaro NNTva fuqarolik jamiyati tashkilotlari	Bilvosita ta'sir korgan	O'рта	O'рта	2-daraja	Xalqaro NNT/NGO, ayniqsa AMITB/ESIANi oshkor qiliş va amalga oshirish bosqichlarida, loyihaning atrof-muhit, ijtimoiy masalalar, inson huquqlari, biologik xilma-xillik, iqlim, mehnat yoki jamoatchilikka oid jihatlariga qiziqishi mumkin.
Loyiha ta'siriga uchragan manfaatdor tomonlar					
Loyihaning ta'sir doirasidagi ijara huquqiga ega shaxslar, yerdan foydalanuvchilar, ishchilar va bo'sqalar	Bevosita ta'sir korgan	Yuqori	Past	1-daraja	Yerlarni sotib olish va tirikchilik manbalarining buzilishi orqali bevosita ta'sirga uchraydi. Rasmiy ta'sir korsatish imkoniyati past bolsa-da, ular ijtimoiy qollab-quvvatlashni ta'minlash uchun muhim hisoblanadi.
Turar joy binolari va mol-mulk egalari	Bevosita ta'sir korgan	Yuqori	Past	1-daraja	Ehtimoliy ko'chirish va mol-mulkni yoqotish holatlari intensiv va uzluksiz hamkorlikni talab etadi.
Tijorat subyektlari va ularning xodimlari	Bevosita ta'sir korgan	Yuqori	O'рта	2-daraja	Biznes faoliyatining buzilishi va iqtisodiy ta'sirlar maslahatlashuv hamda ta'sirlarni yumshatish choralarini rejalaştirishni talab qiladi.
Mavjud infratuzilma va kommunal xizmatlar operatorlari (kabellar, gaz va suv quvurlari, HEUT/OHTL)	Bevosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Loyihaning ishlaşi uchun muhim; infratuzilmaning buzilishi loyiha faoliyatini toxtatib qoyishi mumkin.
Yaqin atrofdagi jamoalarda, masalan, Kirov aholi hududida yashovchi aholi	Bevosita ta'sir korgan	Yuqori	O'рта	1-daraja	Atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirlarni bo'sdan kechirishi ehtimoli yuqori; xavflar va shikoyatlarni bo'sqariş uchun barqaror hamkorlik talab etiladi.
Zaif guruhlar	Bevosita ta'sir korgan	Yuqori	Past	1-daraja	Ushbu guruhlar yerlarni sotib olish, tirikchilik manbalarining buzilishi va loyiha bilan bogliq bo'sqa ta'sirlar tufayli nomutanosib darajada katta ta'sirlarga duch kelishi mumkin. Ularning oziga xos ehtiyojlarini aniqlash va KÇR/RAP, usbu MTJER/SEP hamda bo'sqa loyiha bo'sqaruv rejalarida korig chiqilishini ta'minlash uchun maqsadli va inklyuziv hamkorlik talab etiladi.

Manfaatdor tomonlar guruhi	Ta'sir turi	Ta'sir darajasi	Nufuz darajasi	Hamkorlik darajasi	Asos
Ta'sir korgan qabristonlarni bo'sqaruvchi manfaatdor tomonlar					
Loyiha ta'siriga uchragan jamoalar, vafot etganlarning eng yaqin qarindoshlari	Bevosita ta'sir korgan	Orta	Past	2-daraja	Dafn joylariga ehtimoliy ta'sirlar madaniy me'yorlarni hurmat qilgan holda ehtiyotkor hamkorlikni talab qiladi.
Qabriston ishchilari	Bevosita ta'sir korgan	Orta	Past	2-daraja	Mehnat faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi; ta'sirni yumshatish chora-tadbirlarini ishlab chiqish uchun hamkorlik talab etiladi.
Diniy yetakchilar, ruhoniylar, imomlar va boshqalar	Bilvosita ta'sir korgan	Orta	Orta	2-daraja	Jamoatchilikning loyiha faoliyatini qabul qilishi va unga munosabatiga ta'sir ko'rsatadi.
Loyihani moliyalashtirish					
Moliyaviy kreditorlar, YTTB/EBRD, XMK/IFC, YXHB/JBIC, NEIST/NEXI, KEIB/KEXIM	Bilvosita ta'sir korgan	Yuqori	Yuqori	1-daraja	Moliyalashtirishni ta'minlaydi va qat'iy ekologik hamda ijtimoiy talablarni qo'yadi; talablarga rioya qilmaslik loyiha hayotiylikiga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

5.0 Manfaaddor tomonlarni jalb etish

Ushbu bo'limda loyihaning ekologik va ijtimoiy baholanishini qo'llab-quvvatlash maqsadida bugungi kunga qadar manfaaddor tomonlar bilan o'tkazilgan ishlar haqida umumiy ma'lumot berilgan. Atrof muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash (AMITB/ESIA) bosqichida olib borilgan ishlar 2025-yil dekabr va 2026-yil yanvar oylarida o'tkazilgan maslahatlashuvlardan hamda 2026-yil fevral oyida milliy AMTB/EIA doirasida manfaaddor tomonlar bilan hamkorlik qilişdan iborat. Milliy AMTB/EIA doirasidagi hamkorlik loyiha bo'yiça manfaaddor tomonlar bilan olib borilayotgan umumiy ishlarining bir qismi hisoblanadi va shu bois AMITB/ESIA bosqichidagi maslahatlashuvlar bilan birgalikda ko'rib chiqiladi.

5.1 Milliy AMTB/EIA jarayonidagi manfaaddor tomonlar bilan ishlar

Manfaaddor tomonlarni jalb etish milliy AMTB/EIA jarayoni doirasida, mamlakatning me'yoriy-huquqiy talablariga muvofiq, 2025-yil 24-dekabr dan 25-dekabrgacha va 2026-yil 28-yanvardan 31-yanvargacha kunlari mahalliy mahallalar hamda tuman hokimliklari bilan uchrashuvlar orqali amalga oshirildi. Shundan so'ng, 2026-yil 17-fevralda rasmiy jamoatchilik e'stuxi o'tkazildi. Rejalashtirilgan jamoatchilik muhokamalariga taklifnomalar mahalliy aholi va mahalla vakillariga tarqatildi, shuningdek, "Uzbekistan Airports" veb-saytida rasmiy e'lon chop etildi. Muhokamalar loyiha va AMTB/EIA jarayoni haqidagi taqdimotlarni o'z ichiga olib, jamoatchilik hamda bo'sha manfaaddor tomonlarga savollar beriş va o'z fikr-mulohazalarini bildiriş imkoniyatini yaratdi. Iştirokçilar orasida mahalliy aholi va mahalla vakillari, tuman hokimliklari, Ekologiya va iqlim o'zgariş qo'mitasi, "Davlat ekologik ekspertizasi" DUK hamda bo'sha manfaaddor tomonlar vakillari qatnaşdi. Muhokamalar davomida aniqlangan asosiy masalalar qatoriga jamoatchilikning bandlik imkoniyatlari, infratuzilmani yaxşilash va mahalliy biznes uchun yaratiladigan sharoitlarga bo'lgan qiziqişi kirdi. "Davlat ekologik ekspertizasi" DUK, shuningdek, quriliş oldidan daraxtlar va o'simliklarni inventarizatsiya qiliş, jumladan, bu jarayonga tegişli ekologiya idoralari va tuman hokimligi organlarini jalb etiş talablarini ilgari surdi. Milliy AMTB/EIA hisobotida qayd etilişça, jamoatchilik e'stuxi bayonnomasi tegişli iştirokçilar tomonidan imzolangan/kelişilgan bo'lib, mahalliy aholi loyihani qo'llab-quvvatlashini bildirgan va heç qanday e'tirozlar qayd etilmagan.

O'tkazilgan jalb etiş tadbirlarining jamlanma jadvali E-ilogada keltirilgan.

5.2 AMITB/ESIA bosqichidagi manfaaddor tomonlar bilan ishlar

AMITB/ESIA bosqichida manfaaddor tomonlar bilan maslahatlashuvlar 4-bobda keltirilgan manfaaddor tomonlarni aniqlash tartibiga muvofiq o'tkazildi. Loyiha hududiga yaqin joylashgan aholi punktlarida jamoatchilik e'stuxilarini o'tkazişdan avval davlat va mahalliy hokimiyat organlari bilan telefon qo'ngiroqlari, rasmiy yozishmalar hamda asosiy ma'lumot beruvçilar bilan suhbatlar orqali maslahatlashildi. Ushbu muloqotlardan ko'zlangan maqsad, jamoatchilik e'stuxilarini rejalashtiriş jarayonida ikkilamçi ma'lumotlarni toplaş, zarur ruxsatnomalarni oliş va qo'llab-quvvatlashga erişişdan iborat edi. Loyiha haqidagi axborot risolalari manfaaddor tomonlarga jamoatchilik e'stuxilari, asosiy ma'lumot beruvçilar bilan suhbatlar, maqsadli guruh muhokamalari (MGM/FGD) va uyma-uy yurib o'tkazilgan maslahatlashuvlar davomida tarqatildi. Maslahatlashuvlar xulosasi E-ilogada keltirilgan.

5.2.1 Sanitariya muhofaza zonasini bo'yiça maslahat

AMITB/ESIA jarayonida loyihaning Sanitariya muhofaza zonasini (SMH/SPZ) belgilaş yuzasidan Sanitariya-epidemiologik osoyiştalik va jamoat salomatligi qo'mitasi bilan bir neça bor texnik maslahatlashuvlar o'tkazildi. 2026-yil 17-aprel va 30-aprel kunlari bo'lib o'tgan yigilişlarda (ikkinçisida kreditorlar vakillari ham qatnaşdi) SMH/SPZni belgilaş metodologiyasi,

jumladan, loyihaga xos havo kemalari shovqinini modellaştirishdan foydalanish, uchish-qonish yollari konfiguratsiyasi, parvoz tartib-qoidalari, ekspluatatsion xususiyatlar va ta'sirga sezgir obyektlarning joylashuvi kabi masalalar muhokama qilindi. Ushbu maslahatlashuvlar Qo'mitaning SMH/SPZni belgilash to'g'risidagi rasmiy xulosasi uchun asos bo'lib xizmat qildi va SMH/SPZ umumiy ajratish masofalariga emas, balki loyihaga xos xavflarni baholashga asoslanishi kerakligini tasdiqladi. Havo kemalari shovqinini modellaştirishni takomillaştirish, aeroport shovqinini bosqarish tizimini joriy etish, ekspluatatsion shovqin monitoringini olib borish hamda milliy qonunchilikka muvofiq SMH/SPZni kelajakda ko'rib chiqish yoki qayta ko'rib chiqishni qo'llab-quvvatlash maqsadida Qo'mita bilan doimiy hamkorlik batafsil loyihalaştirish va foydalanish bosqichlarida davom ettiriladi.

6.0 Manfaaddor tomonlarni jalb etish dasturi

Ushbu bo'limda qurilish va foydalaniş davrida manfaaddor tomonlarni jalb etishga oid istiqbolli dastur bayon etilgan. Bu dastur o'z ichiga o'skor qilinadigan ma'lumotlar hajmi, ularni tarqatish shakllari, qo'llaniladigan aloqa usullari hamda oldingi bo'limlarda belgilangan har bir manfaaddor tomon yoki manfaaddor tomonlar guruhi uchun mo'ljallangan maslahatlashuv yondashuvlariga doir aniq chora-tadbirlarni qamrab oladi.

6.1 Jalb etish usullari

6.1.1 Jalb etishning asosiy tamoyillari

Manfaaddor tomonlarni jalb etish rejasiga muvofiq barça maslahatlashuv va jalb etish jarayonlari uchun quyidagi chora-tadbirlar ko'rib chiqiladi hamda amalga oshiriladi:

- Jalb etish jarayoni inklyuziv bo'lib, unda ayrim guruhlar chetda qoldirilmaydi (masalan, loyihani qo'llab-quvvatlamasligi mumkin bo'lgan manfaaddor tomonlarni istisno etmaslik).
- Jalb etish tadbirlarining maqsadli manfaaddor tomon uchun qulay va ochiq bo'lishini ta'minlash chorolari ko'riladi.
- Jalb etish tadbirlari tegishli mavzu yoki maqsadli manfaaddor tomon uchun madaniy jihatdan maqbul va ehtiyotkorlik bilan o'tkaziladi.
- Barça jalb etish tadbirlarida ma'lumotlarning maxfiyligi va manfaaddor tomonlarning ishtirok etish uchun roziligi ta'minlanadi. Shaxsiy ma'lumotlar maxfiy saqlanadi.
- Iştirokchilar maslahatning maqsadi va to'plangan ma'lumotlardan qanday foydalanilishi haqida xabardor qilinadi.
- Iştirokchilardan davomat bayonnomasini (agar mavjud bo'lsa) imzolaşga rozilik olinadi. Iştirokchilarga ushbu ma'lumotlardan qanday foydalanilishi tuşuntiriladi va ularning ismlarini o'skor qilmaslik huquqi beriladi.
- Agar uchrashuvlarni yozib olish rejalashtirilsa, iştirokchilar bu haqda oldindan xabardor qilinadi va ularning roziligi olinadi. Şuningdek, ularga audioyozuvlardan qanday maqsadda foydalanilishi tuşuntiriladi va yozib olinishini rad etish imkoniyati taqdim etiladi.
- Uchrashuvlar bo'shida manfaaddor tomonlar ta'qib yoki tazyiqlardan qo'rqmasdan o'z fikrlarini erkin bildirişga undatiladi.
- Jalb etish jarayoni manipulyatsiya va majburlaşdan xoli bo'ladi.
- Zarur hollarda, ayollar kabi ijtimoiy himoyaga muhtoj guruhlar o'z taşvişlarini bildirişlari va ta'qiblardan qo'rqmasdan fikr-mulohazalarini bildirişlari uchun maslahatlashuvlar alohida (va ayol ijtimoiy mutaxassis tomonidan) o'tkaziladi.
- Har qanday ta'qib va tazyiqlar haqidagi da'vo jiddiy qabul qilinadi, o'rganiladi va tegishli choralar ko'riladi.
- Agar iştirokchilar o'z fikrlarini o'g'zaki bayon etişga tortinsalar, uchrashuv yakunida ularga o'z fikr-mulohazalarini yozma ravishda taqdim etish imkoniyati beriladi.
- Ommaga e'lon qiliniş mumkin bo'lgan hujjatlar yoki bayonnomalarda şaxsga oid yoki şaxsni identifikatsiya qiliş imkonini beruvchi ma'lumotlar tahrirlanib, olib taşlanadi.

6.1.2 Maslahatlashuv usullari

Belgilangan manfaaddor tomonlar guruhlariga asosan, quyidagi usullarning bir neçtasi har bir holatdan kelib chiqib, manfaaddor tomonga (tomonlarga) eng maqbul tarzda qo'llaniladi.

- Xatlar, telefon qo'ngiroqlari va elektron poçta, kabi aloqa kanallari, asosan, qaror qabul qiluvchi şaxslarni hamda manfaaddor tomonlarni muloqot va axborotni o'skor etish mexanizmlari to'g'risida xabardor qiliş orqali jalb etish uchun mos keladi.

- Ikki tomonlama uchrashuvlar, loyiha ta'siriga uchragan va manfaatdor deb topilgan tomonlarni jalb etish, ularning o'z nuqtayi nazarini va fikrlarini bildirishiga imkon berish hamda muloqot va axborotni oshkor etish mexanizmlari haqida xabardor qilish uchun qulaydir.
- Mahalla raislari bilan uchrashuvlar, ijobiy munosabatlarni mustahkamlash va aholi tomonidan ko'tarilgan har qanday masalalarni tezkorlik bilan hal qilish maqsadida mahalla raislari bilan o'tkaziladigan norasmiy uchrashuvlar bo'lishi mumkin.
- Ishchilar oqimi va qabul qiluvchi hamjamiyat bilan muloqot, loyihaga ko'p sonli mahalliy bo'lmagan ishchilar jalb qilinishini inobatga olib, ishga kelayotgan ishchilar bilan ham, loyiha ta'siriga tuishi mumkin bo'lgan mahalliy hamjamiyatlar bilan ham muloqot o'rnatiladi. Ushbu muloqot davomida ishchilarning kutilayotgan safarbarligi, ularni joylashtirish va ularga qo'yiladigan xulq-atvor talablari, jamoat salomatligi va xavfsizligi chorolari, JAZ/GBV, JES/SEA va JT/SHning oldini olish, mahalliy aholi bilan hurmatga asoslangan xulq-atvor va munosabatlar, shuningdek, mavjud shikoyat va fikr-mulohaza bildirish mexanizmlari haqida ma'lumotlar taqdim etiladi. Loyiha doirasida mahalla raislari va bo'shqa tegishli mahalliy manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikda ishchi kuçi oqimi bilan bog'liq muammolar, jumladan, mahalliy xizmatlarga yuzaga kelishi mumkin bo'lgan bosim, jamiyatdagi ziddiyatlar, mahalliy aholini ish bilan ta'minlash imkoniyatlariga oid tasavvurlar, ishchilarning nomaqbul xatti-harakatlari va bo'shqa ijtimoiy xatarlar aniqlanadi va kuzatib boriladi. Bunday muloqot natijalari loyihaning tegishli chora-tadbirlarini, jumladan, mehnatni bo'sqariş rejasi (MBR/LMP), Ishchi-xodimlarning odob-axloq kodeksi, JAZ/GBV, JES/SEA va JT/SHga oid choralarini hamda shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmlarini amalga oshirish va yangilab borish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.
- Aholining bola huquqlari va bolalar mehnatining oldini olish borasidagi xabardorligini oshirish, loyiha ta'siriga tuishi mumkin bo'lgan jamoalar, jumladan, ota-onalar yoki vasiylar, yoshlar, mahalla vakillari va tegishli manfaatdor tomonlar bilan maqsadli tuşuntirish ishlari olib boriladi. Ushbu tadbirlar bola huquqlari, ta'limning ahamiyati, bolalar mehnatining taqiqlanishi va uning xatarlari, eng kichik yoshga oid talablar hamda shikoyat qilish va xabar berish kanallarini qamrab oladi. Tadbirlar zarur hollarda mahalla raislari va mahalliy hokimiyat organlari bilan muvofiqlashtirilgan holda amalga oshiriladi.
- Ushbu tadbirlar manfaatdor tomonlar bilan ishlash dasturining bir qismini tashkil etadi hamda yoshni tasdiqlash, ishga qabul qilishni nazorat qilish va bolalar mehnatini taqiqlash bo'yicha MBR/LMP talablariga mos keladi. Ularning samaradorligi pudratchi faoliyatini nazorat qilish, shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmlari va manfaatdor tomonlar bilan doimiy muloqot orqali kuzatib boriladi.
- Onlayn usul manfaatdor tomonlarga keng qamrovli ma'lumotlarni tarqatish uchun foydalidir. Masalan, Atrof-muhitga va ijtimoiy sohaga ta'sirni baholash hujjatlari to'plami bo'yicha muloqot va axborotni oshkor etish mexanizmlari shular jumlasidandir. Xuddi shunday ma'lumotlar kreditorlarning veb-saytlarida ham joylashtiriladi.
- Treninglar, Ishchi-xodimlar uchun mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi, loyihaning shikoyatlarni ko'rib chiqish qo'mitasi faoliyati, genderga asoslangan zo'raonlik va unga aloqador masalalar kabi mavzularni qamrab oluvchi maxsus oquv mashg'ulotlari.

6.1.3 Qasdlaşışga qarşı chora-tadbirlar

Xalqaro moliya korporatsiyasining 1-sonli Faoliyat standarti (FS1/PS1) talablariga muvofiq, loyihada manfaatdor tomonlarning ta'qibdan qorqmasdan fikr-mulohaza bildirishlari, o'z nuqtayi nazarlarini bayon etishlari va xavotirlarini ma'lum qilishlari uchun aniq choralar amalga oshiriladi. Mazmunli va inklyuziv hamkorlikni ta'minlash uchun tahdid, qorqitish, bezovta qilish yoki zo'raonlik kabi javob choralarining oldini olish muhim ahamiyatga ega. Loyihaning manfaatdor tomonlar bilan ishlash jarayonida quyidagi choralar qo'llaniladi:

- **Maxfiy va qulay shikoyatlar mexanizmi**
 - Barça manfaatdor tomonlar uchun loyiha darajasidagi shikoyatlar mexanizmi mavjud bo'lib, u xavotirlarni xavfsiz, maxfiy va istakka ko'ra anonim tarzda bildirish imkonini beradi. Ushbu jarayon haqida manfaatdor tomonlarga aniq tushuntirish beriladi va u mahalliy tillarda taqdim etiladi.
- **Javob chorasi ko'rmaslik majburiyati**
 - Loyiha tomonlari javob chorasi ko'rmaslik bo'yicha qat'iy siyosatni e'lon qiladi va unga rioya etilishini ta'minlaydi. Bu maslahatlashuvlarda qatnashadigan yoki shikoyat bildiradigan manfaatdor tomonlarning salbiy oqibatlariga duch kelmasligini kafolatlaydi.
- **Xavfsiz hamkorlik muhiti**
 - Nomunosib bosim yoki majburlash xavfini kamaytirish maqsadida uchrashuvlar va hamkorlik tadbirlari betaraf, inklyuziv va xavfsiz muhitda o'tkaziladi.
- **Salohiyatni oshirish va oqitish**
 - Loyiha xodimlari XMK/IFC FS1/PS1 talablari, javob chorasi ko'rmaslik tamoyili va hurmatga asoslangan hamkorlik amaliyotlari bo'yicha oqitiladi.
- **Monitoring va nazorat**
 - Manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalari doimiy ravishda kuzatib boriladi hamda har qanday qorqitish yoki javob chorasi ko'rish alomatlari zudlik bilan tekshirilib, tuzatish choralari ko'riladi.
- **Shaffof muloqot**
 - Manfaatdor tomonlarga ularning fikr-mulohazalari qadrlanishi, loyiha bo'yicha qarorlar qabul qilishda inobatga olinishi va ularning ixtiroki mutlaqo ixtiyoriy ekanligi ma'lum qilinadi.

6.2 AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor qilish

AMITB/ESIA ni (Atrof-muhitga va ijtimoiy sohaga ta'sirni baholash) oshkor etish, manfaatdor tomonlarning loyihaning kutilayotgan ta'sirlari haqida xabardor bo'lishini hamda loyihani amalga oshirishdan avval o'z fikr-mulohazalarini bildirish imkoniyatiga ega bo'lishini ta'minlashdagi muhim qadamdir. Garchi O'zbekiston milliy qonunchiligida AMITB/ESIA ni to'liq oshkor etish aniq talab qilinmasa-da, ma'lumotlarni e'lon qilish va jamoatchilik bilan maslahatlashuvlar otkazish majburiy hisoblanadi. Odatda, loyiha kreditorlari XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standarti (FS1/PS1) va Ilgor xalqaro sanoat amaliyoti (IXSA/GIIP) kabi xalqaro talablarga muvofiq AMITB/ESIA ning to'liq oshkor etilishini talab qiladi.

Manfaatdor tomonlar loyihaning atrof-muhitga va ijtimoiy sohaga bo'ladigan ehtimoliy ta'sirini, shuningdek, taklif etilayotgan yumshatish choralarini ko'rib chiqishi va tushunishi uchun loyihaning AMITB/ESIA hujjatlariga oid ma'lumotlar qulay, o'z vaqtida va shaffof tarzda oshkor etiladi. Oshkor etish jarayoni, shuningdek, loyihaning shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (SKM/GRM) to'g'risida aniq ma'lumotlarni o'z ichiga oladi, bu esa manfaatdor tomonlarga loyiha amalga oshiriladigan butun davr mobaynida o'z xavotirlarini bildirish va fikr-mulohazalarini taqdim etish imkonini beradi. AMITB/ESIA ga oid tegishli hujjatlar Buyurtmaçining rasmiy veb-saytida hamda loyiha hududi ichida va uning yaqinidagi jamoatchilik uchun ochiq bo'lgan joylarda, jumladan, mahalliy ma'muriy idoralar (masalan, hokimliklar) va mahalla markazlarida e'lon qilinadi. Qamrovlilik va qulaylikni ta'minlash uchun AMITB/ESIA ning notexnik xulosasi kabi asosiy hujjatlar o'zbek va rus tillarida oshkor etiladi.

Yuzma-yuz ma'lumot berish O'zbekistondagi ijtimoiy me'yorlarni aks ettirgan holda, madaniy jihatdan maqbul va gender masalalariga e'tiborli tarzda amalga oshiriladi. Barça manfaatdor guruhlar uchun qulaylikni ta'minlash maqsadida oshkor etiladigan ma'lumotlar o'zbek (davlat tili va keng qollaniladigan mahalliy til) va rus tillarida, shuningdek, ingliz tilida taqdim

etiladi. Notexnik xulosalar (TBQB/NTS) o'zbek, rus va ingliz tillarida taqdim qilinadi. AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish dasturi quyida keltirilgan.

AMITB/ESIA ni o'skor etish jarayonida manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standarti va YTTB/EBRDning 10-son Ekologik va ijtimoiy talabi (AMIT 10/ESR 10) talablariga muvofiq, loyihadan bevosita va bilvosita ta'sirlanadigan manfaatdor tomonlarning samarali ishtirokini ta'minlagan holda, madaniy jihatdan maqbul, qamrovli va shaffof tarzda olib boriladi.

6.1-jadval. AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
Maxsus AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish	Loyihaning ta'sir doirasidagi va unga yaqin hududlardagi jamoalar (Yangiyol tumanidagi va atrofdagi aholi punktlarini o'z ichiga oladi)	Jamoatchilik maslahatlashuvlari va jamoalar uchun brifinglar, jumladan AMITB/ESIA natijalarini taqdim etish hamda o'zbek va rus tillaridagi texnik bo'lmagan xulosa (TBQB/NTS) va loyiha to'g'risidagi axborot varaqlarini taqdim etish	Kreditorlar AMITB/ESIA ni ma'qullaganidan keyingi AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish davrida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi yoki loyiha tashabbuskori komagida
	Yaqin jamoalardagi zaif guruhlar (masalan, keksalar, ayollar bo'shiligidagi uy xo'jaliklari, kam daromadli uy xo'jaliklari)	Maqsadli kichik guruh uchrashuvlari, fokus-guruh muhokamalari hamda foydalanish uchun qulay va madaniy jihatdan maqbul materiallarni (o'zbek/rus tillarida) taqdim etish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish davrida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi komagida
	Loyihaning ta'sir hududi (TH/Aol) doirasidagi fermerlar, ijara huquqiga ega shaxslar va yerdan foydalanuvchilar	Yerni sotib olish, tirikchilik manbalariga ta'sirlar va yumshatish choralarini bo'yicha ikki tomonlama uchrashuvlar va maqsadli maslahatlashuvlar. TBQB/NTS va loyiha axborot varaqlarini tarqatish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish davrida va yerni sotib olish faoliyati boshlanishidan oldin	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi komagida
	TH/Aol doirasidagi turar joy va tijorat obyektlari egalari	Uy xo'jaliklari darajasida maslahatlashuvlar hamda loyiha ta'sirlari, kompensatsiya doirasi va shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi to'g'risida axborot berish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish davrida va zaruratga ko'ra davom ettiriladi	AMITB/ESIA maslahatchilari, loyiha kompaniyasi komagida
	Toshkent viloyati hokimiyati va Yangiyol tumani hokimiyati	Ikki tomonlama uchrashuvlar va rasmiy taqdimotlar, jumladan AMITB/ESIA TBQB/NTS va qo'llab-quvvatlovchi hujjatlarni taqdim etish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini o'skor etish davrida va muvofiqlashtirish ishlari davomida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi komagida

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
	Tegishli vazirliklar va davlat idoralari (masalan, Transport, Ekologiya, Suv resurslari, So'g'liqni saqlash, Mehnat)	Rasmiy uchrashuvlar, texnik seminarlar va ularning vakolatlariga tegishli AMITB/ESIA hujjatlarini rasmiy taqdim etish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish va ruxsat berish jarayonlari davomida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
	Fuqaro aviatsiyasi agentligi va Uzbekistan Airports AJ	Texnik muvofiqlashtirish uchrashuvlari va aviatsiya xavfsizligi, ekspluatatsiya hamda infratuzilmani integratsiyalashtirish bilan bog'liq AMITB/ESIA natijalarini rasmiy ravishda taqdim etish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish va loyihalashtirish yakunlash davrida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
	Kommunal va infratuzilma operatorlari (elektr energiyasi, gaz, suv, yo'llar)	Infratuzilmani kochirish, himoya qilish va xizmatlarning uzluksizligini ta'minlash bo'yicha ikki tomonlama texnik uchrashuvlar	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish va batafsil loyihalashtirish bosqichida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
	Mahalla qōmitalari va jamoaga asoslangan tashkilotlar	AMITB/ESIA natijalarini tarqatish va belgilangan mahalliy tuzilmalar orqali fikr-mulohazalarni yig'ish uchun jamoa darajasidagi uchrashuvlar	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish davrida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
	NNT/NGO va fuqarolik jamiyati tashkilotlari (ekologik, ijtimoiy, inson huquqlari guruhlar)	Elektron po'chta orqali aloqa, manfaatdor tomonlar bilan uchrashuvlar va AMITB/ESIA TBQB/NTSni taqdim etish orqali axborot berish va fikr-mulohazalarni yig'ish	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish davrida	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
	Diniy yetakchilar (imomlar, jamoa yetakchilari)	Madaniy jihatdan nozik masalalarni (masalan, yerdan foydalaniş, zarur bo'lsa, qabristonlar bilan bog'liq masalalar) kōrib chiqish uchun maqsadli uchrashuvlar	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish davrida va zaruratga kōra	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
	Mintaqaviy va mahalliy OAV	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish va maslahatlashuv imkoniyatlari haqida keng jamoatchilikni xabardor qilish uchun press-revizlar, OAV brifinglari va jamoatchilikka e'lonlar	AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish davrida	Loyiha kompaniyasi, AMITB/ESIA konsultantlari kōmagida

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
	Kreditorlar, moliyaviy institutlar (masalan, YTTB/EBRD, XMK/IFC va boshqalar)	AMITB/ESIANi rasmiy taqdim etish va kreditorlarning Ekologik va ijtimoiy masalalar bo'yicha maslahatchilari bilan muntazam hamkorlik	Moliyaviy yakuniy kelishuvga davom etadi	AMITB/ESIA konsultantlari, loyiha kompaniyasi kōmagida
Onlayn AMITB/ESIA ma'lumotlarini oshkor etish	Aniqlangan barça manfaatdor tomonlar va boshqa manfaatdor shaxslar	AMITB/ESIANing Texnik bōlmagan xulosasini (o'zbek, rus va ingliz tillarida) hamda tegishli AMITB/ESIA hujjatlarini loyiha tashabbuskorining veb-sayti yoki maxsus loyiha portallarida onlayn oshkor etish	Kreditorlar bilan kelishilgan holda, odatda moliyaviy yakuniy kelishuvdan oldin va ma'lumotlarni oshkor etish davri davomida	Loyiha kompaniyasi

6.3 Qurilish va ishga tuşirish davrida aholi va tashkilotlar bilan ishlash

Rejalashtirilgan qurilish va ishga tuşirish bilan bog'liq manfaatdor tomonlar bilan ishlash jarayonlari quyida keltirilgan.

6.2-jadval. Qurilish bosqichi uchun MTJER/SEP jadvali

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
Qurilish va ishga tuşirish faoliyatlari to'g'risida xabardor qiliş (shu jumladan muddatlar)	Bevosita ta'sirga uchragan manfaatdor tomonlar: loyiha ta'sir doirasidagi ijaraçilar va yerdan foydalanuvçilar; turar joy binolari va aktivlari egalari; tijorat subyektlari va ularning ishçilari; yaqin jamoalarda (masalan, Kirov nomidagi aholi jamoasi) yashovchi aholi; mavjud infratuzilma va kommunal xizmatlar operatorlari.	Obyekt chegaralari va kirish yo'llaridagi rasmiy e'lonlar; jamoat e'lonlar taxtalari; varaqalarni tarqatish; mahalla qōmitalari orqali axborot oshkor qiliş; ta'sirga uchragan tomonlar bilan ikki tomonlama uchrashuvlar; zarurat bōlganda telefon qōngiroqlari.	Qurilish va ishga tuşirish bōslanishidan oldin manfaatdor tomonlarni jalb etish faoliyati bōslanadi va amalga oshiriladi; qurilish bosqichi davomida loyiha faoliyatidagi o'zgarishlarni aks ettirish uchun zaruratga kōra yangilanadi. Loyiha kōlami, jadvali yoki ehtimoliy ta'sirlarda muhim o'zgarishlar yuz berganda qōshimça uchrashuvlar o'tkaziladi. Bu manfaatdor tomonlarning xabardor bōlib turishini va har	Loyiha kompaniyasi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
			qanday yangilaniş b6yicha 6z fikrlarini bildirish imkoniyatiga ega b6lişini ta'minlaydi.	
	Bilvosita ta'sirga uçragan manfaatdor tomonlar: Toshkent viloyatidagi kengroq jamoalar, NNT/NGO va manfaatdor şaxslar	Mahalliy hokimiyat organlari, Mahalla uyuşmasi, jamoatçilik e'lonlari va axborot materiallari orqali axborot oşkor qiliş.	Uçraşuvlar loyiha quriliş bosqici davomida 6tkaziladi va quriliş faoliyati yoki jarayonlarida muhim 6zgarishlar yuz berganda ham çaqiriladi. Ular loyiha taraqqiyoti, yaqinlaşayotgan faoliyatlar va ehtimoliy ta'sirlar haqida axborot beriş, xavotirlarni k6rib çiqiş, tegişli hollarda fikr-mul6hazalarni hisobga oliş hamda quriliş davrida şaffoflik va işonçni saqlaş uchun uzluksiz kommunikatsiya platformasi b6lib xizmat qiladi.	Loyiha kompaniyasi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
Yerlarni sotib olish, tirikchilikni tiklash va ko'chirish masalalari bo'yicha jalb etish	Ijaraçilar, yerdan foydalanuvchilar, ta'sirga uchragan xonadonlar, fermerlar (shu jumladan Fermerlar kengashi, Dehkan xo'jaliklari va xonadon yer egalari)	Ta'sirga uchragan oilalar bilan xonadon darajasida maslahatlashuvlar; xavotirlar, ma'qul variantlar va ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarni hujjatlashtirish; turli nuqtayi nazarlarni, ayniqsa zaif yoki chetda qolgan aholi guruhlarining fikrlarini to'plash hamda yanada qamrovli va ishtirokka asoslangan muloqotni ta'minlash uchun muayyan guruhlar bilan fokus-guruh muhokamalari; kompensatsiya va tirikchilikni tiklash rejalarini shaffof oshkor qilish; kompensatsiya huquqlari, jarayonlari va amalga oshirish muddatlari haqida aniq, qulay va o'z vaqtida ma'lumot berish; moslashtirilgan yondashuvni talab qiladigan yoki kengroq maslahatlashuv shakllarida yetarlicha ko'rib chiqib bo'lmaydigan muayyan xavotirlarga ega asosiy ta'sirga uchragan shaxslar va manfaatdor tomonlar bilan yakkama-yakka uchrashuvlar.	Jalb etish faoliyati qurilishdan oldingi va qurilish bosqichlari davomida uzluksiz olib boriladi. Ko'chirish yoki yerga kirish talablari paydo bo'lishidan oldin jalb etish kuçaytiriladi.	Loyiha kompaniyasi
Loyihadagi ish bilan ta'minlash imkoniyatlari to'g'risida axborot berish	Manfaatdor tomonlar guruhiga mahalliy jamoalar, ta'sirga uchragan shaxslar, mahalliy hokimiyat organlari va kasb-hunar ta'lim muassasalari kiradi. Mahalliy jamoalar	Axborot foydalanish mumkin bo'lgan joylarga joylashtiriladigan jamoatchilik e'lonlari orqali tarqatiladi.	Qurilishdan oldingi davrda va ishga qabul qilish bosqichlari davomida	Loyiha kompaniyasi va MXQ/EPC pudratçisi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
	loyiha ta'sir doirasi ichida va atrofida yashovchi, kundalik hayoti, xizmatlardan foydalanişi hamda ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlariga bevosita yoki bilvosita ta'sir ko'rsatilişi mumkin bo'lgan kengroq aholini ifodalaydi; ta'sirga uchragan shaxslar esa yerdan foydalanishdagi o'zgarishlar, tirikchilikdagi uzilishlar yoki ekologik va ijtimoiy ta'sirlar kabi sezilarli ta'sirlarni bo'sdan kechirishi mumkin bo'lgan shaxslar yoki xonadonlardir.	Mahalliy bandlik bo'limlari bilan muvofiqlashtirish ish o'rinlari haqidagi axborotni tarqatish va mahalliy ishchi kuçining ish bilan ta'minlanish imkoniyatlaridan foydalanishini yengillashtiradi. Tegiqli manfaatdor tomonlar bilan muntazam uchrashuvlar yangiliklar berish, fikr-mulohaza yigish va xavotirlarni ko'rib chiqish uchun tashkil etiladi. Axborot mahalla qo'mitalari orqali ham tarqatiladi.		
Shikoyatlarni ko'rib chiqish va bartaraf etish mexanizmini amalga oshirish	Barça manfaatdor tomonlar, jumladan loyiha ta'siriga uchragan xonadonlar, ta'sirga uchragan jamoalar, ishchilar, NNT/NGO, mahalliy hokimiyat organlari va zaif guruhlar	Loyiha barça manfaatdor tomonlar uchun foydalanish imkoniyati, shaffoflik va tezkor javob berishni ta'minlash maqsadida XMK/IFC talablariga muvofiq ko'p kanalli SKM/GRMni tashkil etadi va ishlatadi. Shikoyatlar maxsus ishonç telefoni, elektron poçta, foydalanish mumkin bo'lgan joylardagi shikoyat qutilari, jamoa uchrashuvlari va loyiha vakillariga bevosita shaxsan murojaat qilish orqali berilishi mumkin. Ushbu yondashuv manfaatdor tomonlarning turli afzalliklari va savodxonlik darajalarini hisobga olib, barcha ta'sirga uchragan va manfaatdor tomonlarning xavotirlarini bildirish, fikr-mulohaza taqdim etish yoki ma'lumot so'rashlari uchun aniq va qulay vositaga ega bo'lishini ta'minlaydi.	Qurilish bo'slanishidan oldin tashkil etiladi va qurilish hamda ishga tu'sirish davrida uzluksiz saqlanadi	Loyiha kompaniyasi va MXQ/EPC pudratçisi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
		Barça shikoyatlar tizimli ravishda qayd etiladi, baholanadi va belgilangan muddatlarda koring chiqiladi; shikoyat beruvchiga oz vaqtida va madaniy jihatdan maqbul tarzda fikr-mulohaza beriladi.		
Ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni bo'sqarish bo'yicha kommunikatsiya (masalan, shovqin, chang, transport, salomatlik va xavfsizlik)	Yaqin jamoalar, tijorat subyektlari, zaif guruhlar va mahalla vakillari asosiy manfaatdor tomonlar sifatida aniqlangan. Ushbu guruhlar loyihadan bevosita yoki bilvosita ta'sirga uchragan yoki uning natijalariga ta'sir korsatish imkoniyatiga ega.	Ta'sirga uchragan va manfaatdor tomonlarning inklyuziv va mazmunli ishtirokini ta'minlash uchun jamoa uchrasuvlari va fokus-guruh muhokamalari kombinatsiyasi orqali jalb etish amalga oshiriladi. Bu yumshatish choralarini aniq va foydalanish mumkin bolgan tarzda oshkor qilis hamda loyiha ta'sirlari, xatarlari va taklif etilayotgan bo'sqaruv strategiyalarini tushunishni osonlashtiruvchi axborot materiallarini tarqatish bilan qollab-quvvatlanadi.	Yuqori ta'sirli faoliyatlar bo'slanishidan oldin va qurilish davomida davriy ravishda	MXQ/EPC pudratchisi/Loyiha kompaniyasi
Transport harakati va kirishni bo'sqarish bo'yicha kommunikatsiya	Yol foydalanuvchilari, yaqin jamoalar, tijorat subyektlari, Davlat yollar qomitasi va Toshkent viloyati avtomobil yollari qurilishi bo'sqarmasi.	Loyiha transport harakati va jamoa xavfsizligini bo'sqarishga yol belgilari, jamoatchilik e'lonlari, tegisli organlar va manfaatdor tomonlar bilan muntazam muvofiqlashtirish uchrasuvlari hamda transportni bo'sqarish	Qurilishdan oldin va qurilish davomida, ayniqsa faoliyatning eng yuqori davrlarida	MXQ/EPC pudratchisi/Loyiha kompaniyasi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
		rejalarni ta'sirga uchragan jamoalarga o'z vaqtida oshkor qilish orqali tizimli yondashuvni amalga oshiradi. Ushbu choralar shaffoflikni ta'minlash, manfaatdor tomonlarning xabardorligini oshirish hamda qurilish davrida loyiha transporti bilan bogliq xatarlar va uzilishlarni minimallashtirishga qaratilgan.		
Kommunal xizmatlar va infratuzilma provayderlari bilan muvofiqlashtirish	Toshkent hududiy elektr tarmoqlari AJ, Hududgaz Toshkent gaz ta'minoti filiali hamda suv, gaz, elektr va telekommunikatsiya infratuzilmasi operatorlari.	Qurilish va ishga tuşirish davrida tuzilgan texnik muvofiqlashtirish uchrashuvlari, rasmiy yozishmalar va qo'shma obyekt inspeksiyalari orqali jalb etish amalga oshiriladi. Ushbu mexanizmlar axborotni o'z vaqtida almashtirish, loyiha taraqqiyoti va muvofiqlik talablariga nisbatan yakdillikni ta'minlash hamda masalalarni shaffof va muvofiqlashtirilgan tarzda aniqlash va hal etish imkonini beradi.	Qurilish bosqichi davomida zaruratga ko'ra	Loyiha kompaniyasi
Ishchilar oqimi bilan bogliq jalb etish	Ishchilar va loyiha ta'sir doirasidan tashqaridan keladigan ishchilar, jumladan migrant/mahalliy bo'lmagan ishchilar va yaqin jamoalarda joylashtiriladigan ishchilar; ishchilar oqimidan ehtimol ta'sirlanadigan mahalliy jamoalar; mahalla qo'mitalari va jamoaga asoslangan tashkilotlar; mahalliy	Mahalliy jamoalar va mahalla qo'mitalari bilan ishchilar oqimi va jamoalar bilan o'zaro munosabatlar bilan bogliq xavotirlarni aniqlash uchun maqsadli maslahatlashuvlar. Ishchilarni loyiha Xulq-atvor kodeksi, hurmatli xulq-atvor, jamoa salomatligi va xavfsizligi, JAZT/GBVH, JES/SEA va JT/SH, tazyiq hamda ekspluatatsiyani taqiqlash, madaniy me'yorlar hamda ishchilar uchun shikoyat mexanizmi bo'yicha kirish va xabardorlik sessiyalari orqali jalb etish.	Ishchilar safarbar etilishidan oldin va ishchilar safarbar etilishining eng yuqori davrida; qurilish davomida va jamoalarning yuzaga kelayotgan xavotirlariga javoban zaruratga ko'ra. Muhim oqim yoki jamoa bilan o'zaro aloqa masalalari aniqlanganda jalb etish kuçaytiriladi.	Loyiha kompaniyasi yoki loyiha tashabbuskori va MXQ/EPC pudratçisi hamda tegishli jamoa bilan aloqa xodimlari

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
	hokimiyat organlari va xizmat ko'rsatuvchi provayderlar.	Tegishli jamoa salomatligi va xavfsizligi choralarini hamda ishchilarni joylashtirish tartiblari haqida axborot oshkor qilinadi.		
Bolalar mehnati bilan bogliq jalb etish	Loyiha ta'sir doirasidagi mahalliy jamoalar, jumladan ota-onalar yoki vasiylar, tegishli hollarda bolalar va yoshlar, mahalla qo'mitalari, jamoaga asoslangan tashkilotlar, maktab va ta'lim vakillari, mahalliy hokimiyat organlari va bo'shqa tegishli jamoa vakillari.	Bolalar huquqlari, bolalar mehnatini taqiqlash, ishga qabul qilishning eng kam yoshi, bolalarning ta'lim olishni davom ettirishining muhimligi hamda mavjud shikoyat va xabar berish kanallari haqida xabardorlikni oshirish uchun maqsadli jamoa sessiyalari, kichik guruh uchrashuvlari va axborot kampaniyalari. Tegishli hollarda materiallar mahalla qo'mitalari, maktablar va bo'shqa mavjud jamoa tuzilmalari orqali tarqatiladi. Shuningdek, pudratчилarning ishga qabul qilish amaliyotlariga oid loyiha talablarini va loyihada bolalarni ishga olish taqiqlanganini yetkazadi.	Qurilish safarbar etilishidan oldin va uning davomida, qurilish va ishga qabul qilishning eng yuqori davrlarida hamda qurilish davomida davriy ravishda. Bolalar mehnati xatarlari yoki pudratчилarning ishga qabul qilishiga oid xavotirlar aniqlanganda qo'shimcha xabardorlik tadbirlari otkaziladi.	Loyiha kompaniyasi yoki loyiha tashabbuskori va MXQ/EPC pudratçisi hamda tegishli jamoa bilan aloqa xodimlari
Ekologik va ijtimoiy ko'rsatkichlar bo'yicha hisobot berish va tartibga soluvchi organlar bilan jalb etish	Ekologiya va iqlim o'zgarishi bo'yicha Milliy qo'mita, Fuqaro aviatsiyasi agentligi, Transport vazirligi, tegishli hududiy hokimiyat organlari va kreditorlar.	Jalb etish jarayoni monitoring hisobotlarini muntazam taqdim etish orqali taraqqiyot, ko'rsatkichlar va kelishilgan talablarga muvofiqlikni hujjatlashtiradigan rasmiy hisobot berish mexanizmlarini o'z ichiga oladi. Bu amalga oshirish holatini ko'rib chiqish, yuzaga kelayotgan masalalarni muhokama qilish va zarur tuzatuvchi choralarini kelish uchun tegishli manfaatdor tomonlar bilan davriy uchrashuvlar bilan toldiriladi.	Tartibga soluvchi organlar va kreditorlar talablari asosida (davriy)	Loyiha kompaniyasi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
Madaniy meros va tasodifiy topilmalar bilan bogliq jalb etish	Madaniy meros agentligi, Fanlar akademiyasi Arxeologiya instituti, ta'sirga uchragan jamoalar, tegishli hollarda diniy yetakchilar.	Tegishli masala aniqlanishi bilan darhol xabardor qiliş amalga oshiriladi. Keyin masalani hujjatlashtirish uchun rasmiy yozishmalar olib boriladi. Mahalliy manfaatdor tomonlarni jalb etish uchun obyektga xos maslahatlashuvlar otkaziladi. Tasodifiy topilma tartib-taomillari, jumladan zarur bo'lganda ishlarni toxtatish, topilmani hujjatlashtirish va tegishli organlar bilan muvofiqlashtirish amalga oshiriladi.	Har qanday ehtimoliy madaniy meros topilmasi aniqlanishi bilan darhol	Loyiha kompaniyasi
NNT/NGO va zaif guruhlar bilan jalb etish	Ekologik NNT/NGO, ijtimoiy va jamoaga asoslangan NNT/NGO hamda zaif guruhlar (jumladan tegishli tashkilotlar orqali ayollar va keksalar).	Muayyan xavotirlar va nuqtayi nazarlarni olish uchun asosiy manfaatdor tomonlar bilan maqsadli uchrashuvlar, aniq va oz vaqtida axborot oshkor qilinishi bilan qollab-quvvatlanadi. Mazmunli ikki tomonlama muloqotni ta'minlash, ayniqsa zaif va yetarli va vakillik qilinmagan jamoalarni loyiha davomida manfaatdor tomonlar muhokamalariga jalb etish uchun maslahatlashuvlar otkaziladi.	Qurilish bosqichi davomida davriy ravishda	Loyiha kompaniyasi

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
Ishchilarni jalb etish va mehnatni muhofaza qilish hamda xavfsizlik bo'yicha kommunikatsiya	Loyiha ishchilari, jumladan pudratchilar va subpudratchilar, loyiha amalga oshirilishida, ayniqsa qurilish davrida bevosita ishtirok etadilar va obyekt hududidagi faoliyatlarni loyiha talablariga muvofiq bajariş uchun mas'uldirlar.	Ishchilarga kirish treninglari, ish boslashdan oldingi qisqa xavfsizlik suhbatlari, ishchilar uchrashuvlari va mehnat muhofazasi va xavfsizligi (MMX/OHS) bo'yicha brifinglar muntazam otkaziladi. Bu ishchilarning obyekt talablari, ehtimoliy xavflar va xavfsizlik tartib-taomillaridan xabardor bo'lishini, shuningdek kommunikatsiya, muvofiqlik va xavfsiz mehnat muhitini rivojlantirishni ta'minlaydi.	Ishga qabul qilish boslanganda va qurilish davomida uzluksiz	MXQ/EPC pudratchisi

6.4 Foydalaniş bosqichidagi manfaatdor tomonlar bilan ishlaş

Rejalashtirilgan foydalaniş bosqichidagi manfaatdor tomonlarni jalb etiş tadbirlari quyidagi jadvalda keltirilgan.

6.3-jadval. Foydalaniş bosqichi uşun MTJER/SEP jadvali

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etiş usuli	Muddat va davriylik	Amalga oşiriş uşun mas'ul tomonlar
Ekologik va ijtimoiy kórsatkiqlarni doimiy ravişda oşkor qiliş	Ekologiya va iqlim ózgarishi bóyiça Milliy qómita, Fuqaro aviatsiyasi agentligi, Transport vazirligi, kreditorlar va tegişli hududiy hokimiyat organlari.	Muvofiqlikni namoyiş etiş uşun davriy ekologik va ijtimoiy monitoring hisobotlari tayyorlanadi va tegişli organlar hamda kreditorlarga rasmiy taqdim etiladi. Ular kórsatkiqlarni kórib çiqiş va masalalarni tezkor hal etiş uşun auditlar, muntazam uşraşuvlar va obyekt inspeksiyalari bilan tóldiriladi.	Tartibga soluvçi organlar va kreditorlar talablari asosida (odatda çoraklik/yillik)	Loyiha kompaniyasi/Aeroport operatori
Ekspluatatsiya bosqichidagi şikoyatlarni kórib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi (ŞKM/GRM)	Barça manfaatdor tomonlar, jumladan yaqin jamoalar (loyiha ta'siriga uşragan xonadonlar va tegişli hollarda kóçirilgan xonadonlar), yólovçilar, işçilar, NNT/NGO va mahalliy hokimiyat organlari.	ŞKM/GRM bir neçta qulay kanallar, jumladan işonç telefoni, elektron poçta, veb-sayt, şikoyat qutilari va şaxsan murojaat qiliş orqali işlaydi. Barça şikoyatlar óz vaqtida va şaffof hal etilişini ta'minlaş uşun qayd etiladi, kuzatib boriladi va muntazam hisobot qilinadi.	Ekspluatatsiya davrida uzluksiz	Aeroport operatori
Ekspluatatsion ta'sirlar bóyiça jamoa bilan jalb etiş (masalan, şovqin, havoga çiqariladigan çiqindilar, transport, xavfsizlik)	Yaqin jamoalarda (masalan, Kirov jamoasi) yaşovçi aholi, jumladan loyiha ta'siriga uşragan xonadonlar va qoldiq ta'sirlar saqlanib qolgan hollarda kóçirilgan xonadonlar; tijorat subyektlari; mahalla vakillari.	Loyiha davomida jamoa bilan jalb etiş yangiliklarni taqdim etiş, fikr-mulohazalarni yiğiş va xavotirlarni kórib çiqiş uşun jamoa uşraşuvlarini, şuningdek muayyan manfaatdor tomonlar guruhlarini bilan fokus-guruh muhokamalarini óz içiga oladi. Quriliş davrida loyiha axborotini taqdim etiş, jamoa bilan doimiy aloqani yengillaştiriş hamda loyiha ŞKM/GRMga muvofiq izohlar, sörövlar va şikoyatlarni qabul qiliş uşun maxsus Loyiha ofisi taşkil etiladi.	Davriy ravişda (masalan, yiliga ikki marta) va muhim ózgarilaşlar yoki şikoyatlarga javoban	Aeroport operatori

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
Shovqin va ekologik monitoring natijalarini oshkor qilish	Yaqin jamoalar, shuningdek Ekologiya va iqlim o'zgarishi bo'yicha Milliy qo'mita va tegishli nodavlat tashkilotlar (NNT/NGO) manfaatdor tomonlar guruhi sifatida jalb etiladi.	Monitoring ma'lumotlari, loyiha yangiliklari va jamoa uchun axborot sessiyalari shaffoflikni ta'minlash va manfaatdor tomonlarni xabardor qilish uchun ommaga oshkor qilinadi. MMK/SPV, shuningdek, mahalliy jamoalar bilan shaffof jalb etishni yengillatish uchun doimiy Jamoa shovqini forumini chaqiradi; unda shovqinni monitoring qilish natijalari oshkor qilinadi va shovqin bilan bog'liq xavotirlar hamda yumshatish choralarini muhokama qilinadi.	Monitoring dasturlari va tartibga soluvchi talablar bilan muvofiq ravishda davriy	Aeroport operatori
Kochirishdan keyingi va tirikchilikni tiklash monitoringi (agar qollanilsa)	Loyiha ta'siriga uchragan xonadonlar, biznes korxonalari, dehqon xo'jaliklari va xonadon yer egalari.	Bevosita aloqani saqlash va xavotirlarni ko'rib chiqish uchun xonadonlar darajasida kuzatuv uchrashuvlari otkaziladi. Manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalarini yigish va loyiha ta'sirlarini baholash uchun so'rovlar otkaziladi, muayyan va zaif guruhlar bilan maqsadli jalb etishni ta'minlash uchun maslahatlashuvlar otkaziladi. Ushbu faoliyat natijalari monitoring hisobotlarida hujjatlashtiriladi.	Tirikchilikni tiklash maqsadlariga erishilganligi aniq namoyon bo'lguniga qadar davriy ravishda	Loyiha kompaniyasi
Aviatsiya va ekspluatatsiya organlari bilan manfaatdor tomonlarni jalb etish	Uzbekistan Airports AJ, Fuqaro aviatsiyasi agentligi va Transport vazirligi.	Texnik uchrashuvlar, ekspluatatsiyani muvofiqlashtirish uchrashuvlari hamda rasmiy hisobot va tasdiqlash jarayonlari texnik jihatlar bo'yicha muvofiqlikni ta'minlash, manfaatdor tomonlar ortasida kundalik muvofiqlashtirishni qollab-quvvatlash va tizimli hujjatlashtirish hamda qaror qabul qilish jarayonlari orqali muvofiqlikni saqlashga xizmat qiladi.	Ekspluatatsion muvofiqlashtirish uchun uzluksiz va zaruratga ko'ra	Aeroport operatori
Mahalliy hukumat va ma'muriy organlar bilan muvofiqlashtirish	Toshkent viloyati hokimiyati, Yangiyol tumani hokimiyati, Mahalla uyushmasi va hududiy muvofiqlashtirish organlari.	Samarali kommunikatsiya, maqsadlarning muvofiqligi va	Davriy ravishda (masalan, choraklik) va zaruratga ko'ra	Aeroport operatori

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
		barча manfaatdor tomonlar o'rtasida faoliyatlarni bir maromda amalga oshirishni ta'minlash uchun muvofiqlashtirish uchrashuvlari, rasmiy yozishmalar va qo'shma rejalashtirish sessiyalari o'tkaziladi.		
Jamoat salomatligi va xavfsizligi bo'yicha jalb etish	Sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati, Davlat sanitariya-epidemiologik nazorat markazi (SEN), So'g'liqni saqlash vazirligi va hududiy so'g'liqni saqlash bo'sqarmasi.	Samarali monitoring, muvofiqlashtirish va tartibga soluvchi hamda loyiha talablariga rioya etishni ta'minlash uchun hisobotlar, inspeksiyaalar, uchrashuvlar va muvofiqlik auditlari o'tkaziladi. Qurilish transporti hajmining yuqoriligi, jumladan yer ishlari uchun og'ir transport vositalarining harakati bilan bog'liq jamoa salomatligi va xavfsizligi xatarlariga alohida e'tibor qaratiladi; buning uchun transportni bo'sqarish, yo'l xavfsizligi va jamoa xavfsizligi choralarini amalga oshirish va monitoring qilish ko'zda tutiladi.	Tartibga soluvchi talablar va davriy inspeksiyaalar asosida	Aeroport operatori
Bandlik va ishchi kuchini jalb etish	Aeroport ishchilari, pudratchilar va Mehnat va ijtimoiy ta'minot vazirligi loyihada ishtirok etuvchi asosiy manfaatdor tomonlar bo'lib, mehnat standartlariga rioya etish, ishchi kuchini bo'sqarish va tartibga soluvchi nazoratni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.	Ishchilar uchrashuvlari, treninglar, ichki kommunikatsiya platformalari va muvofiqlik bo'yicha hisobot berish ishchi kuchini jalb etish va bo'sqarishning asosiy vositalaridir. Bu muntazam kommunikatsiyani, salohiyatni oshirishni, axborotni o'z vaqtida almashtirishni va loyiha hamda tartibga soluvchi talablarga muvofiqlikni monitoring qilishni qo'llab-quvvatlaydi.	Ekspluatatsiya davomida uzluksiz	Aeroport operatori
Kommunal xizmatlar va infratuzilma provayderlarini jalb etish	Toshkent hududiy elektr tarmoqlari AJ, Hududgaz Toshkent gaz ta'minoti filiali va bo'sqa infratuzilma operatorlari.	Jarayon samarali axborot almashtirish, texnik masalalar bo'yicha muvofiqlik va jalb etish davomida tegishli hujjatlashtirishni ta'minlash uchun muvofiqlashtirish uchrashuvlari, texnik muhokamalar va rasmiy kommunikatsiya kanallarini o'z ichiga oladi.	Ekspluatatsiya va texnik xizmat ko'rsatish vaqtida zaruratga ko'ra	Aeroport operatori
NNT/NGO va zaif guruhlar bilan hamkorlik	Ekologik NNT/NGO, ijtimoiy NNT/NGO va zaif guruhlar,	Shaffoflikni ta'minlash uchun tegishli manfaatdor tomonlar bilan maqsadli maslahatlashuvlar,	Davriy ravishda va zaruratga ko'ra	Aeroport operatori

Faoliyat	Manfaatdor tomonlar	Jalb etish usuli	Muddat va davriylik	Amalga oshirish uchun mas'ul tomonlar
	jumladan ayollar, keksalar va kam daromadli xonadonlar.	axborotni faol oshkor qilish va barcha jalb etish faoliyatlariga manfaatdor tomonlarni qo'shish kuzda tutiladi; bu jarayon davomida mazmunli ixtirok va fikr-mulohazalarni qo'llab-quvvatlaydi.		
Madaniy merosni bo'sqari	Madaniy meros agentligi, Arxeologiya instituti, diniy yetakchilar va ta'sirga uchragan jamoalar.	Jarayon tegishli faoliyatlar va natijalar bo'yicha hisobot berish, fikr-mulohaza olish va shaffoflikni ta'minlash uchun asosiy manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlar otkazish hamda aniqlangan masalalarni ko'rib chiqish va loyihaning samarali bajarilishini ta'minlash uchun tegishli bo'sqaruv choralarini amalga oshirishni o'z ichiga oladi.	Zaruratga ko'ra	Aeroport operatori
Yo'lovchilar va foydalanuvchilarni jalb etish	Aeroport foydalanuvchilari (yo'lovchilar, ta'srif buyuruvchilar, aviakompaniyalar, xizmat ko'rsatuvchi provayderlar)	Manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalarini yigish va bo'sqari, o'z vaqtida javob berish hamda xizmatlarni uzluksiz takomillashtirish uchun buyurtma qilarni fikr-mulohaza tizimlari, so'rovlar, yordam xizmatlari va raqamli platformalardan foydalaniladi.	Ekspluatatsiya davomida uzluksiz	Aeroport operatori
Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik va kommunikatsiya	Yaqin jamoalar, mahalliy hokimiyat organlari, aeroport foydalanuvchilari va ishchilar.	Manfaatdor tomonlarni jalb etish va tayyorgarlikni qo'llab-quvvatlash uchun xabardorlik materiallari, muvofiqlashtirish uchasuvlari va amaliy mashg'ulotlar otkaziladi. Xabardorlik materiallari asosiy axborotni beradi, muvofiqlashtirish uchasuvlari manfaatdor tomonlar ortasida yakdillikni ta'minlaydi, mashg'ulotlar esa javob berishga tayyorgarlikni sina'sh va mustahkamlashga yordam beradi.	Davriy ravi'shda va ekspluatatsiya tartib-taomillarida nazarda tutilgan hollarda	Aeroport operatori
MTJER/SEPni davriy ko'rib chiqish va yangilash	Barcha manfaatdor tomonlar guruhlar	Jarayon tegishli hujjatlarni ichki ko'rib chiqishni, songra manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalarini kiritish va hisobga olishni o'z ichiga oladi. Zarur bo'lganda, ko'rib chiqish va maslahatlashuv jarayonidan kelib chiqadigan o'zgarishlarni aks ettirish hamda shaffoflikni ta'minlash uchun yangilani'shlar oshkor qilinadi.	Davriy ravi'shda (masalan, har 2 yildan 3 yilga bir marta yoki muhim o'zgarishlar yuz berganda)	Aeroport operatori

7.0 Tashqi shikoyatlarni ko'rib chiqish va hal etish mexanizmi

Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (SKM/GRM) manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikning asosiy tarkibiy qismi bo'lib, loyihani amalga oshirishning butun davri mobaynida faoliyat ko'rsatadi. U barча manfaatdor va ta'sir doirasidagi tomonlarga o'z xavotirlarini bildirish imkoniyatini ta'minlaydigan aniq, shaffof, madaniy jihatdan maqbul, qulay va bepul jarayon asosida ishlaydi.

Manfaatdor tomonlar o'z shikoyatlari diqqat bilan tinglanishiga, hujjatlashtirilishiga va zudlik bilan ko'rib chiqilishiga ishonch hosil qilishlari mumkin.

Loyiha doirasida uning butun muddati davomida loyiha ta'siriga uchragan manfaatdor tomonlar tomonidan bildirilgan xavotirlar, shikoyatlar va e'tirozlarni qabul qilib, qayd etish, baholash hamda hal etish uchun Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (SKM/GRM) joriy etiladi. manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasida (MTJER/SEP) ta'riflanganidek, SKM/GRM loyihaning ekologik va ijtimoiy bosqaruv tizimiga moslashtiriladi hamda amaldagi milliy qonunchilik va xalqaro kreditorlar standartlari, jumladan, XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standarti va bo'sqa tegishli ilgor xalqaro sanoat amaliyotlari talablariga muvofiq bo'ladi.

7.1 Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining asosiy tamoyillari

Loyiha bo'yicha shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi quyidagi tamoyillarga muvofiq ishlaydi:

- Avvalo, shikoyatlarni ko'rib chiqish tartibining maqsadi aniq tushuntiriladi.
- Jarayon loyihaning xavf va ta'sirlari darajasiga moslashtiriladi.
- Jarayon yozma shaklda rasmiylashtirilib, e'lon qilinadi va tegishli manfaatdor tomonlarga tushuntiriladi, shu orqali uning barча uchun shaffofligi va hisobdorligi ta'minlanadi.
- Ma'lumotlar mahalliy tilda taqdim etilishi hamda o'qishni bilmaydigan aholi qatlamlariga o'g'zaki tushuntirilishi orqali mexanizmining aniq, tushunarli va hammabopligi ta'minlanadi.
- Shikoyat yoki e'tirozlar tezkorlik bilan hal etiladi.
- Mazkur mexanizm shikoyat berish bilan bog'liq hech qanday xarajat yoki ta'qibni nazarda tutmaydi; va
- Ta'qibga yo'l qoymaslik bo'yicha aniq siyosat, maxfiylik chorolari, shikoyat yuzasidan to'plangan shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilib, shuningdek, shikoyatlarni anonim tarzda yuborish imkoniyati kabi ehtiyot chorolari ko'riladi.

7.2 Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining qamrovi

Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining maqsadi, loyihaning amal qilish muddati davomida manfaatdor tomonlarning loyiha faoliyati, uning ekologik va ijtimoiy jihatlariga oid shikoyat va e'tirozlarini baholash hamda hal etishdan iborat.

Ta'sir doirasidagi manfaatdor tomonlarning barча tegishli shikoyatlari qabul qilinadi va shikoyatlar arzi mas bo'lsa ham, tekshiruvdan oldin hech qanday xulosa chiqarilmaydi. Biroq ilgor tajribaga muvofiq, quyidagi shikoyatlar loyiha darajasidagi mexanizmlardan tashqarida ko'rib chiqiladi:

- Qonuniyligi baholanganda loyiha bilan bog'liq emasligi aniqlangan shikoyatlar;
- Davlat siyosati va davlat idoralari faoliyatiga oid masalalar;
- Jinoiy faoliyat va zoravonlik holatlari aks etgan shikoyatlar (bunday shikoyatlar odil sudlov organlariga yuboriladi);

- Tijoriy nizolar (tijoriy masalalar shartnomalarda kōzda tutiladi va turli tijoriy nizolarni hal qiliş mexanizmlari yoki fuqarolik sudlari orqali hal etiladi).

Agar şikoyat dastlabki saralaş bosqichida rad etilsa, şikoyatçiga bu haqdagi qaror va rad etişning aniq asoslari ma'lum qilinadi.

7.3 Şikoyatlarni kōrib çiqiş mexanizmini boşqariş bosqichlari

7.3.1 Şikoyatlarni boşqariş tartiblarini jamoatchilikka e'lon qiliş

Şikoyatlarni kōrib çiqiş mexanizmi manfaatdor tomonlarga e'lon qilinadi va u quyidagi ma'lumotlarni öz içiga oladi:

- Loyiha darajasida qanday mexanizmlar mavjudligi, ularning imkoniyatlari hamda şikoyatçi boşqa yeçim mexanizmlaridan farqli o'laroq, aynan kompaniyaning şikoyatlarni kōrib çiqiş mexanizmidan foydalanib, qanday huquqiy himoya vositalarini qolga kiritişi mumkinligi;
- Kimlar şikoyat bilan murojaat qila olişi (ya'ni, barça manfaatdor tomonlar);
- Jamiyat a'zolari qayerda, qaçon va qanday tartibda şikoyat qilişlari mumkinligi;
- Şikoyatlarni qabul qiliş va ularga javob beriş uçun kim mas'ulligi;
- Şikoyatçi kompaniyadan qanday javob kutişi mumkinligi, jumladan, javob beriş muddatlari; hamda
- Boşqa qanday huquqlar va himoya çoralari kafolatlanishi.

7.3.2 Şikoyatlarni kōrib çiqiş mexanizmi haqida axborot beriş usullari

Barça manfaatdor tomonlar öz e'tirozlarini bildiriş huquqi va buning uçun mavjud bōlgan vositalar haqida xabardor bōlişlarini ta'minlaş maqsadida loyihaning şikoyatlarni kōrib çiqiş mexanizmi (ŞKM/GRM) va u bilan boğliq tartib-qoidalar haqida keng qamrovli ma'lumot beriladi. Oçliqlik va şaffoflikni imkon qadar oşiriş uçun ŞKM/GRM tōğrisidagi axborot bir neçta usul orqali tarqatiladi.

O'zbek, rus va ingliz tillarida loyihaning şikoyatlari bōyiça axborot varaqasi tayyorlanadi. Unda ŞKM/GRMning maqsadi, şikoyatlarni yuboriş jarayoni, mavjud aloqa vositalari, javob berişning kutilayotgan muddatlari va apellyatsiya tartib-qoidalarini tavsiflanadi. Varaqa manfaatdor tomonlar bilan işlaş tadbirlari davomida tarqatiladi hamda loyihaning obyektidagi ofisda, quriliş lagerida (iştirilar uçun), tegişli mahalla qōmitalari idoralarda va loyihaning ta'sir doirasidagi boşqa ommaviy joylarda mavjud bōladi.

Bundan taşqari, ŞKM/GRMga oid ma'lumotlar va manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik qiliş materiallari, jumladan, manfaatdor tomonlarni jalb etiş rejasi (MTJER/SEP), loyiha haqidagi texnik bōlmagan ma'lumotlar va loyihaga oid asosiy yangilanişlar loyihaning veb-saytida (yoki loyiha kompaniyasining korporativ veb-sayti yaratilgaç, unda) elektron tarzda e'lon qilinib boriladi. Asosiy hujjatlarning qoğoz nusxalari manfaatdor tomonlar tanişishi uçun loyihaning obyektidagi ofisda va boşqa belgilangan ommaviy joylarda saqlanadi.

Loyiha obyektiga kiriş joyida hamda boşqa tegişli jamoat joylarida o'rnatilgan e'lonlar taxtalari va axborot kioskalaridan (agar mavjud bōlsa) loyiha faoliyati, maslahatlaşuv tadbirlari, şikoyatlar bōyiça aloqa ma'lumotlari va boşqa tegişli e'lonlarni joylaştiriş uçun foydalaniladi. Quriliş davomida pudratçilar ŞKM/GRMning aloqa ma'lumotlari, jumladan, telefon raqamlari, elektron poçta va poçta manzillari hamda jamoatchilik bilan işlaş bōyiça mas'ul xodimlarning aloqa ma'lumotlari obyektga kiriş joylarida va iştirilar turar joylarida kōzga taşlanadigan tarzda joylaştirilişini ta'minlaydi.

Loyiha kompaniyasi manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalari asosida uşbu axborot tarqatiş mexanizmlarining samaradorligini vaqti-vaqti bilan kōrib çiqadi va loyihaga oid

ma'lumotlarning o'chiq, o'z vaqtida taqdim etilishi, madaniy me'yorlarga mosligi hamda XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standarti talablariga muvofiqligini ta'minlash uchun zaruratga qarab axborotni o'skor qiliş yondashuvini yangilab boradi.

7.3.3 Şikoyatni yuboriş

Manfaatdor tomonlar uşbu bobda bayon etilganidek, loyiha Şikoyatlarni kōrib çiqiş mexanizmiga (ŞKM/GRM) murojaat qiliş huquqi hamda şikoyatlarni oğzaki yoki yozma şaklda topşiriş tartib-qoidolari haqida tōliq xabardor qilinadi. Loyiha kompaniyasining Şikoyatlar bilan işlaş mexanizmi rejasiga muvofiq, şikoyatlar bir neçta qulay kanallar, jumladan, belgilangan joylarda (masalan, obyekt ofislari va kiriş nuqtalarida) mavjud bōlgan şikoyat varaqalari, maxsus işonç telefoni, elektron poçta, onlayn tarzda yuboriş (agar mavjud bōlsa) yoki şikoyatçi ma'qul kōrgan boşqa har qanday usul orqali taqdim etiliş mumkin.

Şikoyat bilan işlaş jarayoni, u topşirilgan kundan boşlab yetti (7) iş kuni içida şikoyatçi ma'qul kōrgan aloqa vositasi orqali qabul qilinganligi rasman tasdiqlaniş bilan boşlanadi. Har bir şikoyat belgilangan ŞKM/GRM tartibiga muvofiq qayd etiladi, baholanadi va hal qiliş uchun taqsimlanadi. Agar şikoyatlarni dastlabki muloqot orqali darhol hal qilişning imkoni bōlmasa, ularning kuzatilişini va tegişli çoralar kōrilişini ta'minlaş maqsadida şikoyat varaqasi yordamida rasmiy ravişda hujjatlaştiriladi.

ŞKM/GRMning mavjudligi, qulayligi va işlaş tartibi tōğrisidagi ma'lumotlar manfaatdor tomonlarga ular bilan otkaziladigan uçraşuvlar (Manfaatdor tomonlar bilan işlaş dasturida belgilanganidek), ommaviy e'lonlar va axborot materiallari orqali yetkaziladi. ŞKM/GRM aloqa ma'lumotlari asosiy qulay joylarda, jumladan, loyiha obyektiga kiriş joylarida, quriliş maydonlarida, mahalliy ma'muriy binolarda (hokimliklarda) va tegişli mahalla idoralarida yaqqol kōrsatib qōyiladi.

Savodsiz yoki şikoyatlarni oğzaki taqdim etişni ma'qul kōradigan manfaatdor tomonlar uchun loyiha ŞKM/GRMdan inklyuziv tarzda foydalaniş imkoniyatini ta'minlaydi. Bunday hollarda şikoyatçi loyiha Soğliqni saqlaş, mehnat muhofazasi, xavfsizlik va atrof-muhit (SMXvaAM) bōyiça menejeri yoki boşqa tayinlangan vakili bilan uçraşişi mumkin. Tayinlangan xodim şikoyatçi nomidan şikoyatni rasmiylaştiradi va uning tōğriligiga hamda barça asosiy e'tirozlar tōğri qayd etilganiga işonç hosil qiliş uchun uni qayta oqib beradi. Zarur bōlsa, şikoyat bilan işlaş jarayonini tōliq tuşuniş va unda ongli iştirak etişni ta'minlaş uchun şikoyatçi ma'qul kōrgan mahalliy tilda ham yordam kōrsatiladi.

Şaxsi aniqlanmaydigan ma'lumotlarga ega xatlar yoki elektron poçta xabarlar yoxud anonim qoliş sōrovi bilan oğzaki bildirilgan şikoyatlar kabi anonim murojaatlar ham qabul qilinadi va kōrib çiqiladi.

7.3.4 Şikoyatlarni hisobga olib boriş

Uşbu manfaatdor tomonlarni jalb etiş rejasida (MTJER/SEP) tavsiflangan kanallarning istalgani orqali yuborilgan şikoyatlar olinganidan sōng, loyiha kompaniyasi (yoki ekspluatatsiya bosqichlarida tayinlangan Aeroport operatori) barça murojaatlarning tizimli ravişda qayd etilişini, kuzatib borilişini hamda o'z vaqtida va şaffof tarzda kōrib çiqilişini ta'minlaydi. Bunda quyidagi qadamlar amalga oşiriladi:

- Barça şikoyatlar loyiha kompaniyasining Atrof-muhit, soğliqni saqlaş va xavfsizlik (AMSX/EHS) bōyiça tayinlangan mas'ul xodimi tomonidan yuritiladigan Şikoyatlarni qayd etiş jurnaliga (C-ilova) rasman kiritiladi. Jurnalda kamida quyidagilar aks ettiriliş lozim:
 - Şikoyatning tafsilotlari;

- Şikoyatni hal etish uchun mas'ul bõlgan xodimlar/bõlinmalar;
- Jarayonni kuzatish maydonlari (qabul qilingan sana, holati, natija sanalari);
- Şikoyatçiga taqdim etilgan javob;
- Bunday şikoyatning takrorlanishiga yõl qõymaslik uchun kõrilgan tuzatuvchi va profilaktik choralar;
- Taşkilotning şikoyatga munosib tarzda javob berayotganiga işonç hosil qiliş uchun şikoyatçiga şikoyat raqami va javob beriş muddati kõrsatilgan rasmiy tasdiqnoma yuboriş orqali barça şikoyatlar olingan kundan boşlab yetti iş kuni içida imkon qadar tezroq qabul qilinganligi tasdiqlanadi.
- Murakkab yoki nozik şikoyatlar, jumladan, bir neçta manfaatdor tomonlar iştirak etadigan, yer yoki tirikçilik manbalariga oid ehtimoliy masalalar, ekspluatatsion ta'sirlar (masalan, şovqin, transport harakati yoki xavfsizlik) bilan boğliq bõlgan yoxud batafsil texnik tekşiruvni talab qiladigan holatlarda, loyiha kompaniyasi şikoyat olingan kundan boşlab 21 kun içida şikoyatçiga jarayonning joriy holati haqida ma'lumot taqdim etadi. Uşbu ma'lumotda baholaşning boriş, masalani hal etish uchun zarur qadamlar va uni yakunlaşning kutilayotgan muddati bayon qilinadi.
- Şuningdek, loyiha kompaniyasi dastlabki tasdiq xatida şikoyat loyihaning Şikoyatlarni kõrib çiqiş mexanizmi doirasiga kirmasa, buni aniq kõrsatib õtadi. Bunday hollarda xatda mazkur muammoni hal qiliş uchun O'zbekistonda mavjud bõlgan muqobil şikoyat yoki apellyatsiya mexanizmlari, jumladan, tegişli davlat hokimiyati organlari, nazorat idoralari yoki sud kanallari bõyiça yõl-yõriq kõrsatiladi.

7.3.5 Şikoyatlarni kõrib çiqiş va õrganiş

Kelib tuşgan şikoyatlarning mazmuni va murakkabligiga qarab, ularni kõrib çiqiş hamda hal etişga loyiha kompaniyasi yoki Aeroport operatorining turli bõlimlari jalb etiliş mumkin. Şikoyatlar bõyiça mas'ul xodim şikoyatlarni kõrib çiqiş jarayonini muvofiqlaştiriş, jumladan, şikoyatning asoslligini tekşiriş, vazifalarni taqsimlaş va tegişli suriştiruvning õz vaqtida õtkazilişini ta'minlaş uchun javobgar bõladi.

Agar şikoyatlar oddiy bõlsa, ular kundalik iş tartib-qoidalari asosida hal etiladi. Biroq, şikoyatlar murakkab, bir neçta manfaatdor tomonlar iştirakini talab etadigan yoki tezda hal qilib bõlmaydigan hollarda, vaziyatning keskinlaşuviga yõl qõymaslik va adolatli yeçimni ta'minlaş maqsadida yanada çuqurroq suriştiruv boşlanadi.

Şikoyatlarni kõrib çiqiş mexanizmi xalqaro ilğor tajribaga (jumladan, XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standartiga) muvofiq barça şikoyatçilar uchun bepul bõlib qoladi. Içki suriştiruv guruhi tuzilgan taqdirda, xolislik va samaradorlikni ta'minlaş, şu jumladan manfaatlar tõqnaşuvining oldini olish, tegişli texnik malakaga egalik hamda zarur hollarda gender muvozanatini hisobga olish masalalari kõrib çiqiladi. Zarur hollarda suriştiruv jarayoni doirasida joylarga boriş, hujjatlarni õrganiş va şikoyatçi(lar) bilan uçraşuvlar õtkaziladi.

Barça şikoyatlar topşirilgan kundan e'tiboran ikki (2) hafta içida qabul qilinganligi tasdiqlanadi va suriştiriladi. Agar masalaning murakkabligi sababli qõşimça vaqt talab etilsa, şikoyatçiga keçikiş sabablari va yeçimning kutilayotgan muddati kõrsatilgan holda yozma yoki oğzaki ravişda (vaziyatga qarab) xabar qilinadi.

Bir neçta tomonlar iştiraki, ehtimoliy jamoaviy nizolar, madaniy meros bilan boğliq masalalar yoki jinsiy ekspluatatsiya, suiiste'mol va tazyiq (SEAH), jinsiy tazyiq yoki jinsga asoslangan zõravonlik (JAZ/GBV) bilan boğliq holatlar kabi nozik şikoyatlar yuzasidan, Loyiha zarur hollarda, qõllab-quvvatlaş yoki qõşma suriştiruvlar õtkaziş uchun mustaqil taşqi ekspertlarni, tegişli xizmat kõrsatuvçilarni yoxud vakolatli organlarni jalb qiliş mumkin. Bunday har qanday iştirak faqat şikoyatçi(lar)ning ongli roziligi bilan amalga oşiriladi va amaldagi standartlar hamda ilğor tajribaga muvofiq maxfiylik qat'iy saqlanadi.

7.3.6 Şikoyatni hal qiliş usullari va javob

Loyiha böyiça şikoyatlarni körib çiqiř mexanizmi (ŞKM/GRM) doirasida şikoyatlarni hal qiliřda qöllaniladigan yondařuv şikoyatning mazmuni, jiddiyligi, takrorlaniř darajasi va murakkabligiga mos raviřda moslařuvčan hamda mutanosib böladi. Loyihaning kölämi va operatsion jihatdan nozikligi hisobga olinib, har bir şikoyat turi uęun oldindan belgilangan tartib-qoidalar örniga standartlařtirilgan, lekin moslařuvčan hal qiliř tizimi qöllaniladi. Loyihaning ŞKM/GRM mexanizmi turli toifadagi şikoyatlarni, jumladan quriliř iřlari ta'siri, ekspluatatsiya jarayonidagi ta'sirlar (masalan, řovqin, transport harakati, xavfsizlik va ekologik muammolar), bandlik masalalari, yer va tirikçilik manbalari bilan boęliq masalalar (teęiřli hollarda) hamda jamoatçilik bilan aloqalarga oid şikoyatlarni hal qiliř imkonini beradi.

Loyiha kompaniyasining salomatlik, xavfsizlik, himoya va atrof-muhit (SXHAM/HSSE) böyiça menejeri (yoki ekspluatatsiya davrida Aeroport operatori tarkibida ŞKM/GRM uęun tayinlangan mas'ul xodim) barça şikoyatlar "Şikoyatni hal qiliř řakli" orqali qayd etiliřini va kuzatib boriliřini ta'minlaydi. Uřbu řakl quyidagilarni öz ięiga oladi:

- Şikoyatning mazmuni va toifasi
- Qabul qilingan sana
- Dastlabki baholař va muvofiqligini aniqlař
- Şikoyatni hal qiliř uęun körilgan yoki taklif etilgan čora-tadbirlar
- Mas'ul řaxslar
- Hal qiliř muddati
- Yopilganlik holati va tasdiqlovçı dalillar

Töldirilgan "Şikoyatni hal qiliř řakli", odatda, şikoyat qabul qilingan kundan bořlab yigirma (20) kalendar kun ięida tayyorlanadi. Agar şikoyatlar murakkab bölřa yoki tařqi muvofiqlařtiriřni (masalan, kommunal xizmatlar, vakolatli organlar yoki texnik baholařlar) talab qilsa, şikoyatçiga qayta körib çiqilgan muddat haqida xabar beriladi.

Hal qiluv qarori töęrisida xabardor qiliř

Şikoyatni hal qiliř natijasi şikoyatçining xohiři va imkoniyatlaridan kelib çiqib, unga yozma yoki oęzaki řaklda ma'lum qilinadi. Barça hollarda rasmiy hujjatlar loyihaning ŞKM/GRM tartib-qoidalariga hamda XMK/IFC FS1/PS1 standartining hujjat yuritiiř va auditdan ötkaziř imkoniyati bölři talablariga muvofiq yuritiladi.

Muvofiqligini körib çiqiř va şikoyatlarni rad etiř

Agar şikoyat nomuvofiq yoki ŞKM/GRM doirasidan tařqarida deb topilsa, loyihaning ŞKM/GRM böyiça vakili tuřunmovçilik yoki vaziyatning keskinlařuviga yöl qöymaslik uęun qaror asosini töęri tuřuntirgan holda, öz qarorini aniq, hurmat bilan va řaffof tarzda yetkazadi. Uřbu muloqot mahalliy madaniyatga mos va nizosiz tarzda olib boriladi.

Qabul qilingan şikoyatlar va ularni hal qiliř jarayoni

Şikoyat qabul qilingan taqdirda, belgilangan muddat ięida uni hal qiliř böyiça taklif iřlab çiqiladi va şikoyatçiga ma'lum qilinadi. Agar şikoyatçi taklif etilgan yeçimni qabul qilmasa, loyiha quyidagi čoralarni köradi:

- Şikoyatni va uning asosida yotgan muammoni qayta baholaydi
- Şikoyatçi bilan qöřimça muloqot ötkazadi va tuřuntiriř iřlarini olib boradi
- ŞKM/GRM doirasida amalga ořiriř mumkin bölgan muqobil yeçimlarni izlaydi

Agar řunda ham keliřuvga eriřilmasa, şikoyatçi O'zbekiston qonunçiligida nazarda tutilgan tařqi mexanizmlarga, jumladan sud yoki ma'muriy tartibda şikoyat qiliř jarayonlariga murojaat qiliř huquqini saqlab qoladi.

Loyiha ŞKM/GRM bunday tařqi huquqiy himoya vositalaridan foydalaniřning örnini bosmaydi yoki ulardan foydalaniřni çeklamaydi.

Eslatma: Loyiha ŞKM/GRM şikoyatlarni körib çiqiřning bořqa mavjud mexanizmlari, qonuniy mexanizmlar örnini bosmaydi.

Shikoyatlarni yopiş

Barça tomonlar bir yeçim böyiça kelişuvga erişgan taqdirda, şikoyat rasman yopiladi. Yopiş jarayoni hujjatlaştirilgan dalillar bilan tasdiqlanadi, ular quyidagilarni öz içiga oliş mumkin:

- Şikoyatçı bilan ötkazilgan yeçimga oid uçaşuvlar bayonnomalari yoki yozuvlari
- Şikoyatçining yeçimni qabul qilganligi töğrisidagi imzolangan tasdiqnomasi (imkoniyat bölsa)
- Amalga oşirilgan tuzatiş çoralarinin fotosuratli yoki hujjatli dalillari
- Tuzatiş çoralarinin kuzatiş tizimlari bilan boğliq bajarilganlik haqidagi qaydlar

SXHAM/HSSE böyiça menejer yoki ŞKM/GRM böyiça tayinlangan xodim "Şikoyatni yopiş şakli"ni töldiradi va bu şakl imkon qadar şikoyatçı tomonidan körib çiqilib, imzolanadi.

Keyingi bosqığa ötkaziş va qayta baholaş

Şikoyatçı taklif etilgan yeçimdan qoniqmagan taqdirda, şikoyat qoşimça körib çiqiş uçuñ taşkilot içida keyingi bosqığa ötkaziladi. Qayta baholaş va qoşimça muloqot amalga oşirilib, norozilik bildirilgan kundan boşlab ikki (2) hafta içida şikoyatçığa yangilangan javob taqdim etiladi.

7.4 Quriliş va işga tuşiriş davridagi şikoyatlarni körib çiqiş mexanizmi

Loyiha kompaniyasi Aeroport loyihasining quriliş va işga tuşiriş bosqıçlarida Şikoyatlarni körib çiqiş mexanizmi barça manfaatdor tomonlar uçuñ qulay, şaffof va madaniy jihatdan maqbul bölişini ta'minlaydi.

Şikoyatlarni qabul qiliş kanallari özbek va rus tillarida taşkil etilib, ular loyiha axborot ofislari, obyektga kiriş joylari, mahalliy hamjamiyat bilan aloqa nuqtalari (jumladan, mahalla qo'mitalari), işonç telefonlari, elektron poçta va maxsus şikoyat varaqalari kabi bir neçta vositani öz içiga oladi. Yozma murojaatlarni qabul qilişni osonlaştiriş uçuñ loyiha hududida va uning atrofidagi qulay joylarga xavfsiz va aniq belgilangan şikoyat qutilari ham örnatiлади.

Har qanday kanal orqali kelib tuşgan barça şikoyatlar loyiha kompaniyasi yoki boş pudratçı (MXQ/EPC) tomonidan yuritiladigan markazlaştirilgan şikoyatlar reyestrda rasman qayd etiladi, qabul qilingani tasdiqlanadi va kuzatib boriladi. Har bir şikoyatga kuzatuvçanlikni va öz vaqtida hal etilişini ta'minlaş uçuñ yagona qayd raqami beriladi. Iloji boriça, javoblar şikoyatçığa u ma'qul körgan aloqa vositasi orqali yuboriladi.

Loyiha kompaniyasi şikoyatlar öz vaqtida, xolisona va madaniy xususiyatlarni inobatga olgan holda körib çiqilişini ta'minlaydi. Şikoyat rad etilgan yoki şikoyatçining foydasiga töliq hal etilmagan taqdirda, aniq asoslar taqdim etiladi hamda xulosalarni tuşuntiriş, texnik masalalarga oydinlik kiritiş va maqbul muqobil yeçimlarni izlaş maqsadida şikoyatçı bilan uçaşuvlar yoki maslahatlaşuvlar orqali muloqot qilişga harakat qilinadi.

Barça şikoyatlar holatlari hujjatlaştirilgan yozuvlar, jumladan, muammo tavsifi, tekşiruv xulosalari, tub sabablar tahlili, tuzatuvçı va oldini oluvçı çoralar hamda zarur hollarda, bajarilgan işlarni nazorat qiliş dalillari bilan asoslanadi. Uşbu yozuvlar şikoyatlarni boşqariş böyiça maxsus tizimda işonçli saqlanadi va talabga binoan kreditorlar, mustaqil auditorlar hamda tegişli nazorat organlariga körib çiqiş uçuñ taqdim etiladi.

Maxfiylik va şaxsiy ma'lumotlar himoyasi qat'iy ta'minlanadi. Şaxsiy ma'lumotlardan faqat şikoyatlarni boşqariş maqsadida foydalaniladi va ular oşkor qilinmaydi yoki aloqador bölmagan boşqa maqsadlarda işlatilmaydi.

ŞKM/GRM samaradorligi har haftalik qurilişdagi Atrof-muhit, soğliqni saqlaş va xavfsizlik (AMSX/EHS) yiğilişlari, oylik boşqaruv tahlillari hamda davriy içki va taşqi auditlar orqali muntazam nazorat qilib boriladi. Xalqaro moliya korporatsiyasining 1-sonli Faoliyat

standarti va Ilg'or xalqaro sanoat amaliyotiga (IXSA/GIIP) muvofiqlikni ta'minlash uchun tizim fikr-mulohaza tendensiyalari, audit xulosalari va manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalari asosida doimiy ravişda takomillaştirib boriladi.

7.5 Foydalanish bosqichidagi şikoyatlarni k rib  iqiř mexanizmi

Aeroportning foydalanish bosqichida Şikoyatlarni k rib  iqiř mexanizmi manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikning asosiy tarkibiy qismi sifatida faoliyat yuritishda davom etadi hamda bar a manfaatdor tomonlar, jumladan, yaqin atrofdagi aholi punktlari, loyihadan jabr k rgan uy x jaliklari (qoldiq ta'sirlar saqlanib qolgan hollarda), aeroport foydalanuv ilari, xodimlar, pudrat ilar va bořqa manfaatdor řaxsalar u un o iq b lib qoladi.

ŞKM/GRMni Aeroport operatori (yoki tegiřli hollarda loyiha kompaniyasi) tarkibidagi tayinlangan mas'ul xodim bořqaradi. U řikoyatlarni  z vaqtida va řaffof tarzda qabul qiliř, r yxatga oliř, baholař,  rganiř va hal etiř jarayonlarini nazorat qiladi. Zarur hollarda, řikoyatlarning tegiřli tarzda hal qiliniřini ta'minlash u un ular mutasaddi texnik b limlarga yoki yuqori bořqaruv b g nlariga ořiriladi.

Foydalanish bosqichi davomida řikoyatlarni yuboriřning bir ne ta kanali, jumladan, maxsus iřon  telefoni, elektron po ta, onlayn ariza yuboriř platformasi (agar mavjud b lsa), yozma murojaatlar hamda aeroportda yoki uning yaqinida joylařgan maxsus aloqa punktlari orqali řaxsan murojaat qiliř imkoniyatlari saqlab qolinadi. Şikoyatlarni yuboriř tartibi t griřidagi ma'lumotlar  zbek va rus tillarida aeroport ma'lumotlar taxtalari, jamoatçilik e'lonlari nuqtalari kabi hamma u un o iq joylarda hamda mahalliy ma'muriy tuzilmalar (jumladan, mahalla q mitalari) orqali e'lon qilinadi.

Bar a řikoyatlar, jumladan, ularning tafsilotlari, k rilgan çoralar, berilgan javoblar va yopiliř holati řikoyatlarni qayd etiř reyestrda muntazam raviřda yuritiladi. Qaydlar va tasdiqlov i hujjatlar Ilg'or xalqaro sanoat amaliyoti hamda kreditorlar talablariga muvofiq kamida beř yil davomida saqlanadi.

ŞKM/GRM b yi a mas'ul řaxsning aloqa ma'lumotlari hamma u un o iq joylarda aniq k rsatib q yiladi va zaruratga qarab yangilab boriladi. Xodimlarning řikoyatlari milliy mehnat qonun iligi hamda XMK/IFCning 2-sonli Faoliyat standarti (FS2/PS2) talablariga muvofiq, maxfiylik va ta'qibga y l q ymaslik tamoyillarini ta'minlagan holda, alohida, lekin  zaro muvofilařtirilgan i ki mexanizm orqali bořqariladi. Xodimlar vakillari iř joyidagi muammolarning samarali hal etiliřiga k maklařiř maqsadida xodimlar va rahbariyat  rtasidagi muloqotni q llab-quvvatlaydi.

ŞKM/GRMning doimiy samaradorligini va XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standarti (FS1/PS1) talablariga muvofiqlikini ta'minlash u un u řikoyatlar tahlili, manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalari va foydalanish tajribasi asosida davriy raviřda k rib  iqiladi va takomillaştirib boriladi.

7.6 Ayollar hamda zaif va noqulay ahvoldagi guruhlar u un řikoyat tartiblari

Genderga asoslangan z ravonlik va tazyiqlar (JAZT/GBVH) bilan bořliq xatarlarni bartaraf etiř hamda ayollar, zaif va no or guruhlarning inklyuziv iřtiroki va himoyasini ta'minlash maqsadida Aeroport loyihasi u un maxsus jinslar b yi a  ora-tadbirlar va bořqaruv reja (JABR/GAMP) iřlab  iqiladi. Reja O'zbekiston milliy qonun iligi va amaldagi kreditor talablariga muvofiq iřlab  iqiladi hamda Loyiha tařabbuskorlari ("Vision Invest" va "Sojitz Corporation") tomonidan loyiha kompaniyasi va boř pudratçilar (MXQ/EPC) orqali amalga ořiriladi.

Uřbu bosqichda loyiha tařabbuskorlari u un rasmiylařtirilgan, mustaqil salomatlik, xavfsizlik, himoya va atrof-muhit (SXHAM/HSSE) bořqariř tizimi mavjudligi ommaviy tasdiqlanmagani sababli, uning  rniga loyiha u un maxsus atrof-muhit, ijtimoiy masalalar, salomatlik va xavfsizlik (AMISX/ESHS) bořqaruv tizimi iřlab çiqiladi va joriy etiladi. Uřbu tizim

genderga asoslangan zöravonlik va tazyiqlarning (JAZT/GBVH) oldini olish qoidalarini, shuningdek, xalqaro miqyosda e'tirof etilgan ilg'or amaliyot standartlariga mos keladigan aniq xabar berish kanallari va javob choralarini öz ichiga oladi.

JABR/GAMP quyidagilarni belgilab beradi:

- Barça ishchilar va pudratçilar uchun kutilayotgan xulq-atvor me'yorlari.
- JAZT/GBVH bilan bog'liq hodisalar haqida xabar berish va ularga javob qaytarişning aniq tartib-qoidalar.
- Intizomiy choralar, jumladan, mehnat shartnomasini bekor qilishga bōlgan sanksiyalar.
- Jabrlanganlarni tegishli qōllab-quvvatlash xizmatlariga yōnaltirish mexanizmlari.
- Maxfiylik va ta'qibga yōl qōymaslik tamoyillari; va
- Monitoring va hisobot yuritish tartibi.

Loyihaning Mehnat resurslarini bo'sqariş tartib-qoidalariga (MRBT/LWMP) muvofiq, barça ishchilar ishga kirish va moslashish jarayonida o'zlari tuşunadigan tillarda Axloq kodeksi bilan tanishtiriladi. Axloq kodeksi JAZT/GBVH ning oldini olish, xabar berish mexanizmlari, intizomiy choralar va şikoyatlarni kōrib chiqish tartib-qoidalariga oid aniq qoidalarini öz ichiga oladi.

Loyiha kompaniyasi barça ishchilar va pudratçilar uchun JAZT/GBVH xatarlari, maqbul xulq-atvor, xabar berish kanallari va qoidabuzarlik oqibatlarini bōyiça muntazam treninglar va axborot-ma'rifiy dasturlar otkazilişini ta'minlaydi. Rahbar xodimlar va subpudratçilar o'rtasida xabardorlikni oşirişga alohida e'tibor qaratiladi. Şuningdek, tegishli lavozimlarda gender vakilligini ta'minlash, jumladan, ayol xodimlarga qulay va işonçli yordam kōrsatish uchun mas'ul şaxslarni tayinlash bōyiça işlar olib boriladi.

JAZT/GBVH holatlari haqida ta'qibdan qōrqmasdan xavfsiz xabar berish imkoniyatini yaratish uchun ishchilar va mahalliy aholi vakillari uchun anonim va maxfiy xabar berish vositalari joriy etiladi.

Zaif ishchilarga, şu jumladan ayollarga, ularni himoya qilishni kuçaytirish hamda loyiha jamoasi va mahalliy hamjamiyat bilan munosabatlardagi iştirokini kengaytirishga qaratilgan maqsadli axborot-ma'rifiy va salohiyatni oşirish tadbirlari taklif etiladi. Bular hayotiy kōnikmalar bōyiça treninglar, yetakçilikni rivojlantirish va huquq hamda imkoniyatlarni kengaytirish dasturlarini öz ichiga olishi mumkin.

JAZT/GBVH bilan bog'liq xatarlarni, xabar qilingan holatlarni, kōrilgan çoralarning samaradorligini va profilaktika çoralariining umumiy natijadorligini kuzatib borish uchun monitoring va baholash tizimi joriy etiladi. Olingan natijalardan xatarlarni yumşatish çoralariini kuçaytirish va tizimni doimiy takomillaştirib borish uchun foydalaniladi.

7.6.1 JAZT/GBVH holatlari haqida xabar berish

Loyiha ishchilar ham, jamoatçilik a'zolari ham genderga asoslangan zöravonlik va tazyiq holatlari tōğrisida xavfsiz xabar berishlari uchun bir neçta maxfiy va qulay murojaat kanallarini taşkil etadi. Bu kanallar maxfiylikni, foydalaniş osonligini va tazyiqlardan himoyalanişni kafolatlaydi.

Jamoatçilik a'zolari uchun murojaat kanallari quyidagilarni öz ichiga olishi mumkin:

- Jamoatçilik şikoyatlari va fikr-mulohazalari uchun qutilar;
 - Bepul işonç telefoni;
 - Mahalla qōmitalari yoki mahalliy jamoatçilik vakillari orqali xabar berish;
 - Mavjud bōlgan taqdirda, ayollarni qōllab-quvvatlash taşkilotlari yoki fuqarolik jamiyati guruhlari bilan hamkorlik qilish;
 - Jamoatçilik bilan işlash joylarida maxsus tayinlangan mas'ul şaxslar.
- Işchilar uchun murojaat kanallari quyidagilarni öz ichiga olishi mumkin:
- Iş joyidagi şikoyatlar va fikr-mulohazalar uchun qutilar;

- Loyiha kompaniyasi tomonidan bosqariladigan maxsus ishonç telefoni va elektron poçta tizimi;
- Rahbarlar yoki JAZT/GBVH böyiça tayinlangan mas'ul shaxslar orqali xabar berish (muammoni yuqori poçonaga oshirishni nazorat qilish çoralari bilan);
- (Agar mavjud bolsa) Loyihaning aloqa platformalari orqali shikoyatlarni onlayn tarzda yuborish.

Yoşlar yoki zaif guruhlariga mansub shaxslar öz xavotirlarini bemalol bildira olishlari uchun, zarur hollarda, bolalar uchun qulay va anonim murojaat qilish imkoniyatlari yaratiladi.

JAZT/GBVH bilan boğliq barça shikoyatlar umumiy shikoyatlarni qayd etish jurnalidan alohida, maxsus maxfiy jurnalda royxatga olinadi. Uşbu jurnal bilan tanişish huquqi faqat maxsus oqitilgan xodimlargagina beriladi va bu orqali maxfiylik, nozik yondaşuv hamda shikoyatçilarning shaxsi himoyalaniş ta'minlanadi.

Jabrlanuvçining xavfsizligi va maxfiyligi saqlangan holda, jinoiy harakatlar, jiddiy zarar yetkazish yoki xavfsizlikka oid xavf-xatarlar bilan boğliq holatlarda shikoyatlar O'zbekiston qonunchiligi talablariga muvofiq tegişli vakolatli organlarga oşiriladi.

JAZT/GBVH bilan boğliq barça shikoyatlar quyidagilarga muvofiq korib çiqiladi:

- O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunlari;
- XMK/IFCning faoliyat standartlari va ilg'or xalqaro sanoat amaliyoti (IXSA/GIIP);
- Loyihaga xos bołgan tazyiqlarga yöl qöymaslik tamoyillari;
- Qat'iy maxfiylik qoidalari.

7.7 Shikoyatlarni korib çiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari

Quriliş va foydalaniş bosqichlari davomida manfaatdor tomonlarga loyiha böyiça öz xavotirlari, shikoyatlari yoki fikr-mulohazalarini bildiriş imkoniyatini berish uchun loyiha darajasida ŞKM/GRM taşkil etiladi. ŞKM/GRM barça manfaatdor tomonlar, jumladan, ta'sir körsatilgan jamoalar, işçilar va boşqa boşqa manfaatdor tomonlar uchun oçiq böladi hamda Xalqaro moliya korporatsiyasining Faoliyat samaradorligi standartiga muvofiq ilg'or xalqaro amaliyot asosida boşqariladi. Uşbu mexanizm shikoyatlarning şaffof va öz vaqtida qayd etilişini, baholanişini, korib çiqilişini hamda yopilişini ta'minlaydi.

7.1-jadval. Quriliş, işga tuşiriş va foydalaniş bosqichlarida shikoyatlarni korib çiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari

Kompaniya	Aloqa uchun shaxs/shaxslar	Bosqichlari	Boğlaniş uchun ma'lumotlar
Loyiha kompaniyasining vakili	El bo'yicha boshqaruvchi	Quriliş, foydalanişga topşiriş va foydalaniş bosqichlari	El. poçta: O.Amanov@visioninvest.com Tel.: +998 93 639 5418
MXQ/EPC boş pudratçisi	Keyinroq aniqlaştiriladi	Quriliş va işga tuşiriş bosqichlari	El. poçta: Keyinroq aniqlaştiriladi . Mob: Keyinroq aniqlaştiriladi
Foydalaniş va texnik xizmat körsatiş (FTX/O&M) operatori (Aeroport operatori, tayinlanadi)	Keyinroq aniqlaştiriladi (Buyurtmaçilar bilan işlaş / EI / SXMAMM böyiça vakil)	Işlaş bosqichi	El. poçta: Keyinroq aniqlaştiriladi Mob: Keyinroq aniqlaştiriladi
Shikoyatlarni korib çiqiş qömitasi (ŞKÇQ/GRC).	Barça manfaatdor tomonlar iştirokidagi masalalarni korib çiqiş organi	Barça bosqichlar (zaruratga köra)	Tuziladi

Loyiha "Vision Invest" va "Sojitz Corporation" (loyiha ishlab chiquvchilari) tomonidan ishlab chiqilmoqda. Shikoyatlarni korig chiqish mexanizmi tuzilmasi loyiha kompaniyasi, bo's pudratchi (MXQ/EPC) hamda bolajak FTX/O&M operatori tomonidan joriy etiladi. Ushbu tashkilotlarni jalb etish jarayoni hali davom etayotganligi sababli, batafsil aloqa ma'lumotlari va tashkiliy tartiblar qurilish hamda ekspluatatsiya ishlari bo'slanishidan avval yakuniga yetkaziladi.

7.8 Ta'shi hisobdorlik mexanizmlari

Ushbu MTJER/SEPda bayon etilgan loyiha darajasidagi shikoyatlarni korig chiqish mexanizmiga qoshimcha ravishda, loyihaning manfaatdor tomonlari loyihani qollab-quvvatlayotgan xalqaro moliya institutlarining mustaqil hisobdorlik mexanizmlaridan ham foydalanish imkoniyatiga ega boladilar. Ushbu mexanizmlar loyiha darajasidagi shikoyatlarni korig chiqish mexanizmidan alohida bolib, tegishi institutlarning yoki ular moliyalashtiradigan loyihalarning ekologik hamda ijtimoiy faoliyatiga oid xavotirlarni bildirish uchun qoshimcha vosita vazifasini otaydi.

7.8.1 Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (YTTB/EBRD)

YTTB/EBRD o'zi moliyalashtiradigan loyihalar yuzasidan jismoniy shaxslar va tashkilotlar tomonidan bildirilgan xavotirlarni korig chiqish uchun loyihalar boyicha mustaqil hisobdorlik mexanizmini (LMHM/IPAM) ta'sis etdi. LMHM/IPAM YTTB/EBRD rahbariyatidan mustaqil bolib, bevosita YTTB/EBRD Direktorlar kengashiga hisobot beradi. Mazkur mexanizm atrof-muhit, ijtimoiy soha va axborotni o'skor etish bilan bogliq masalalarni korig chiqishi mumkin hamda ishlarni yuritish boyicha ikkita asosiy funksiyaga ega: Muammolarni hal etish (ozaro maqbul ye'chilmarni topish uchun manfaatdor tomonlar ortasidagi muloqotga komaklashadi) va Muvofiqlikni baholash (YTTB/EBRD) o'zining Atrof-muhit va ijtimoiy siyosati (AMIS/ESP) hamda Axborotdan foydalanish siyosatining (AFS/AIP) loyihaga oid tegishi qoidalariga rioya etgan-etmaganini baholaydi. Loyiha ta'siriga uchragan jismoniy shaxslar va fuqarolik jamiyati tashkilotlari, agar YTTB/EBRD moliyalashtirgan loyiha Bankning ekologik, ijtimoiy yoki axborotni o'skor etish boyicha majburiyatlariga zid ravishda zarar yetkazgan yoki yetkazishi mumkin deb hisoblasa, LMHM/IPAM ga shikoyat yuborishi mumkin. LMHM/IPAM mandati va shikoyat yuborish tartibi to'g'risidagi ma'lumotlar bilan quyidagi havola orqali taniish mumkin: <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/projects/independent-project-accountability-mechanism.html#>

7.8.2 Xalqaro moliya korporatsiyasi (XMK/IFC)

XMK/IFC o'zi qollab-quvvatlaydigan loyihalardan zarar ko'rgan shaxslarning shikoyatlarini korig chiqish boyicha o'zining mustaqil hisobdorlik mexanizmi sifatida Muvofiqlik masalalari boyicha maslahatchi-ombudsman (MMMO/CAO) idorasini ta'sis etdi. MMO/CAO XMK/IFC rahbariyatidan mustaqil bolib, ekologik va ijtimoiy natijalarni yaxshilash hamda jamoatchilik oldidagi hisobdorlikni kuchaytirish maqsadida shikoyatlarni adolatli, xolis va haqqoniy korig chiqish vakolatiga ega. MMO/CAO oz vakolatlari doirasida XMK/IFC tomonidan qollab-quvvatlanadigan loyihalarning atrof-muhitga va ijtimoiy sohaga ta'siri bilan bogliq shikoyatlarni korig chiqishi, nizolarni hal etishga komaklashishi yoki muvofiqlikni baholashi yoxud tekshiruv otkazishi mumkin.

Loyihadan zarar ko'rgan jismoniy shaxslar, guruhlar yoki tashkilotlar XMK/IFC qollab-quvvatlaydigan loyihaning atrof-muhitga yoxud ijtimoiy sohaga ta'siri yuzasidan xavotirlari bolsa, MMO/CAO ga murojaat qilishlari mumkin. MMO/CAO ning vakolatlari va shikoyatlarni korig chiqish tartibi to'g'risida batafsil ma'lumot bilan quyidagi havola orqali taniish mumkin: <https://www.cao-ombudsman.org/>

7.9 Şikoyatlarni kōrib χiqiř mexanizmi jarayoni va muddatlari

Quyidagi jarayonlar ketma-ketligi va muddatlar jadvaliga ŞKM/GRMning bir qismi sifatida rioya qilinadi. Murakkab řikoyatlar yoki bořqa omillar tufayli tekřiruv muddati uzaysa, řikoyatχiga bu keχikiř haqida xabar beriladi hamda javob qaytarishning yangilangan muddati ma'lum qilinadi.

² Nozik tusdagi, xususan, manfaatdor jamoalarda bir neχta tomonning manfaatlarini ōz iχiga olgan, yer yoki mulkka oid nizolar bilan boęliq yoki murakkabroq tekřiruv talab etiladigan řikoyatlar yuzasidan "Vision Invest", "Sojitz Corporation" va AMITB/ESIA maslahatχisi Şikoyatlarni kōrib χiqiř qōmitasidan (ŞKÇQ/GRC) maslahat sōraydi va řundan sōng manfaatdor tomonlar bilan keliřgan holda yeχim taklif etadi. Bunday holatlar řikoyat(lar) kelib tuřgan kundan e'tiboran 21 iř kuni iχida kōrib χiqilib, natijalari řikoyatχilarga ma'lum qilinadi.

7.2-jadval. Şikoyatlarni kōrib χiqiř jarayoni va muddatlari

BOSQIÇ	MUDDAT
Şikoyat qabul qilindi/taqdim etildi	-
Şikoyat qayd etildi va qabul qilinganligi tasdiqlandi	Şikoyat topřirilgan kundan bořlab 7 iř kuni iχida
Şikoyat ōrganib χiqildi	Şikoyat topřirilgan kundan bořlab 14 iř kuni iχida
Taklif etilgan yeχim řikoyat muallifiga yetkazildi (oddiy řikoyatlar)	Şikoyat topřirilgan kundan bořlab 14 iř kuni iχida
Taklif etilgan yeχim řikoyat muallifiga yetkazildi (murakkab řikoyatlar)	Şikoyat topřirilgan kundan bořlab 21 iř kuni iχida
Agar řikoyatχi qabul qilingan qarordan qoniqmasa	
Şikoyatni qayta kōrib χiqiř/yangi yeχim taklif qiliř/řikoyat muallifiga yakuniy qaror haqida ma'lum qiliř çoralari	Şikoyatχi tomonidan norozilik bildirilganidan sōng 14 iř kuni iχida
Agar řikoyatni ikki tomonlama hal qiliřning imkoni bōlmasa, vositaçi, ya'ni Şikoyatlarni hal qiliř mexanizmi qōmitasi jalb etiladi	Şikoyatχi tomonidan norozilik bildirilganidan sōng 14 iř kuni iχida

8.0 Amalga o'sirish rejasi

Ushbu manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasi (MTJER/SEP) samarali faoliyat yuritishi uchun manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik tadbirlarining tizimli amalga o'sirishi, monitoringi va hujjatlashtirilishini ta'minlashga qaratilgan aniq bo'sqaruv tuzilmasi hamda belgilangan vazifa va majburiyatlar talab etiladi.

Loyiha ishlab chiquvchisi "Vision Invest" va "Sojitz Corporation" kompaniyalaridan iborat konsorsium bo'lib, u loyihaning umumiy bo'sqaruvini nazorat qiladi hamda manfaatdor tomonlar bilan ishlar jarayonining amaldagi milliy qonunchilikka va kreditorlarning bo'sqa tegishli talablariga muvofiq amalga o'sirilishini ta'minlaydi.

Loyiha kompaniyasi qurilish va foydalanish davrida MTJER/SEPning kundalik bajarilishi uchun mas'ul bo'ladi va bu jarayonda unga AMISX/ESHS bo'yiqa tayinlangan xodimlar yordam beradi.

8.1 Vazifalar va majburiyatlar (Loyiha kompaniyasi)

Izoh: Quyidagi vazifalar loyihaning kadrlar tarkibi shakllantirilishi va pudratchilar safarbar qilinishi yakunlangach aniqlashtiriladi. Xodimlarning majburiyatlari qurilish ishlari bo'slanishidan oldin tasdiqlanadi.

8.1.1 Atrof-muhit va ijtimoiy bo'sqaruv menejeri

Ism	Oybek Amanov
Bo'glanish uchun	O.Amanov@visioninvest.com

Atrof-muhit va ijtimoiy masalalar (E&S) bo'yiqa menejer loyiha kompaniyasi tomonidan tayinlanadi hamda loyihaning qurilish va Eksploatatsiya (foydalanish) bosqichida barça manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlikka oid tadbirlarni amalga o'sirish, muvofiqlashtirish va monitoring qiliş uchun asosiy mas'uliyatni zimmasiga oladi.

E&S menejerining vazifalariga quyidagilar kiradi:

- Milliy qonunchilik va xalqaro kreditorlar talablariga muvofiq manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasining (MTJER/SEP) barça jihatlarini to'liq bajarilishini ta'minlash.
- Manfaatdor tomonlarning muammolarini aniqlash, baholash va bo'sqarişni nazorat qiliş hamda oqibatlarini yumshatish va javob berish bo'yiqa tegishli choralar ko'rilishini ta'minlash.
- MTJER/SEP, jumladan, shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmlari va o'zaro hamkorlik tartib-qoidalarini ommaga o'skor etilishini hamda barça tegishli manfaatdor tomonlarga samarali yetkazilishini ta'minlash.
- Loyiha xodimlari, pudratchilar va xavfsizlik xizmati xodimlarining manfaatdor tomonlar bilan ishlar tartib-qoidalarini va shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi bo'yiqa tegishli tayyorgarlikdan o'tishi va yo'l-yo'riqlar bilan ta'minlanishini ta'minlash.
- Manfaatdor tomonlar bilan samarali ishlar qo'llab-quvvatlash uchun zarur resurslar (masalan, xodimlar, transport, aloqa vositalari va hujjatlashtirish materiallari) mavjud bo'lishini ta'minlash.
- Loyiha guruhlarini va pudratchilar bilan kelishgan holda manfaatdor tomonlar bilan uchrashuvlar, maslahatlashuvlar va ma'lumotlarni o'skor etish tadbirlarini rejalashtirish hamda amalga o'sirishni nazorat qiliş.
- SXHAM/HSSE menejeri va tegishli bo'limlar bilan kelishgan holda barça shikoyatlarni qabul qiliş, kuzatib borish, organiş va hal qilişni nazorat qiliş.

- Manfaaddor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik faoliyati, jumladan, shikoyatlar statistikasi va maslahatlashuvlar natijalari shaffof tarzda hujjatlashtirilib hamda hisobotlarda aks ettirilib ta'minlash.
- Manfaaddor tomonlar bilan ishlash samaradorligining mustaqil monitoringi va korig chiqilishini, jumladan, kreditorlar talab qilgan hollarda audit hisobotlarining notexnik xulosalari oshkor etilishini nazorat qilish.
- Fikr-mulohazalar, monitoring natijalari hamda loyihaning o'zgaruvchan xavflari va ta'sirlari asosida manfaaddor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik jarayonlarini doimiy takomillashtirishga ko'maklashish.

8.1.2 Jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis

Ism	Aniqlashtiriladi
Bo'glanish uchun	Aniqlashtiriladi

Jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis (CLO) zimmasiga quyidagi vazifalar yuklanadi:

- Manfaaddor tomonlarni jalb etish rejasini (MTJER/SEP) amalga oshirish hamda loyiha ta'siridagi jamoalar va boshqa manfaaddor tomonlar bilan samarali aloqani ta'minlash.
- Loyihaning tashqi shikoyatlarni korig chiqish mexanizmini boshqarish, jumladan, shikoyatlarni qabul qilish, ro'yxatga olish, organi, javob berish va yopish.
- Loyihaning butun davri mobaynida jamoatchilik bilan maslahatlashuvlar, ma'lumotlarni oshkor qilish tadbirlari va manfaaddor tomonlar yig'ilishlarini muvofiqlashtirish.
- Jamoatchilikning xavotirlari, umidlari va yuzaga kelayotgan ijtimoiy xatarlarni monitoring qilish hamda bu haqda loyiha rahbariyatiga xabar berish.
- Aholi salomatligi va xavfsizligini ta'minlash chora-tadbirlarini amalga oshirishda yordam berish hamda jamoatchilik bilan bog'liq hodisalar va shikoyatlarni boshqarishda ko'maklashish.
- Manfaaddor tomonlarning samarali jalb etilishini yengillashtirish va jamoatchilik bilan ijobiy aloqalarni saqlab qolish uchun mahalliy hokimiyat organlari, jamoatchilik vakillari va boshqa tashqi manfaaddor tomonlar bilan hamkorlik qilish.

8.2 Monitoring va hisobot berish

Loyiha qurilish va Ekspluatatsiya (foydalanish) bosqichida MTJER/SEP hamda Shikoyatlarni korig chiqish mexanizmining samaradorligini kuzatish uchun tuzilmaviy monitoring va hisobot tizimini joriy etadi.

Monitoring manfaaddor tomonlarni jalb etish bo'yicha chora-tadbirlarning samarali amalga oshirilib, shikoyatlarning o'z vaqtida hal etilishini hamda loyihaning amaldagi milliy talablarga va Xalqaro moliya korporatsiyasining 1-sonli Faoliyat standarti (FS1/PS1) talablariga muvofiq qolishini ta'minlaydi.

Barча shikoyatlar, manfaaddor tomonlar bilan o'zaro muloqotlar va jalb etish bo'yicha tadbirlar maxsus jurnallarda muntazam ravishda qayd etib boriladi. Ushbu qaydlar ichki boshqaruv nazoratini, qarz beruvchilarning (masalan, XMK/IFC, YTTB/EBRD) hisobot talablarini qollab-quvvatlaydi va jalb etish jarayonlarini doimiy takomillashtirishga yordam beradi.

Monitoring quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Shikoyatlarni kuzatib borish (holati, turi va ularni hal etish muddatlari);
- Shovqin, havoga chiqariladigan moddalar, yul harakati, xavfsizlik va ekspluatatsion ta'sirlar bilan bog'liq jamoatchilik xavotirlari monitoringi.

- Manfaaddor tomonlarni jalb etish faoliyatini baholash (uchrashuvlar, ma'lumotlarni oshkor qilish, maslahatlashuvlar);
- Xodimlar va jamoatchilikning xabardorligini oshirish tadbirlari (jumladan, gender va aholining zaif qatlamlari kabi inklyuzivlik jihatlari);
- Tegishli hollarda, bandlik va mahalliy aholini ishga yollash ko'rsatkichlari.

Hisobotlar quyidagi davriylikda taqdim etiladi:

- Haftalik hisobot: Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining faoliyati samaradorligi va so'zlash masalalar;
- Oylik hisobot: MTJER/SEPning amalga oshirish ko'rsatkichlari va jalb etish faoliyatining umumiy samaradorligi;
- Choraklik/yillik hisobot: Nazorat qiluvchi organlar va qarz beruvchilarga ekologik va ijtimoiy faoliyat natijalari bo'yicha jamlanma hisobot;
- Shaffoflik, hisobdorlik va audit imkoniyatini ta'minlash uchun barча yozuvlar tuzilmaviy raqamli va qo'g'oz tizimlarda saqlanadi.

8.2.1 ŞKM/GRM monitoringi va hisobdorligi

Loyiha darajasidagi ŞKM/GRM barча kelib tuşgan şikoyatlar, ko'rilgan choralar va ularning yopiliş holati bo'yicha toliq va tekşiriladigan yozuvlarni yuritadi. Uşbu tizim muammolarning oz vaqtida hal etilişini ta'minlaydi hamda zarur hollarda rahbariyatga ko'rib chiqish va vakolatli idoralar hamda kreditorlarga taşqi hisobotlar uchun ma'lumot taqdim etadi.

ŞKM/GRMning işlash samaradorligi va tezkorligini baholash uchun uning faoliyati asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (ASK) orqali kuzatib boriladi.

8.1-jadval. Şikoyatlarni boşqariş va talablarga muvofiqlikni kuzatiş ko'rsatkichlari

No	ASŞ/KPI	Olçash usuli	Davriylik	Maqsad
1	Berilgan asosli şikoyatlar soni	Loyiha şikoyatlari reyestri	Haftalik	boşqariladi va nazorat qilinadi
2	Hal etilgan şikoyatlar soni	Loyiha şikoyatlari reyestri	Haftalik	100 % hal etish
3	Ko'rib chiqilmagan/oçiq şikoyatlar	Loyiha şikoyatlari reyestri	Haftalik	Minimal/nol yuklangan
4	Belgilangan muddatda ko'rib chiqilmagan şikoyatlar	Loyiha şikoyatlari reyestri	Haftalik	Nol
5	JAZ/GBV, JES/SEA va JT/SH bilan boğliq şikoyatlar soni	Loyiha şikoyatlari reyestri	Haftalik	Murosasiz yondashuv (barча holatlar protokolga muvofiq ko'rib chiqiladi)
6	Şikoyatni hal etishning o'rtaça vaqti (oğirlik darajasi bo'yicha)	Loyiha şikoyatlari reyestri	Haftalik	Şikoyat qabul qilingan kundan boşlab 14 kun ichida
7	Şikoyatlar toifasi (masalan, şovqin, çang, transport harakati, xavfsizlik, bandlik)	Loyiha şikoyatlari reyestri	Oylik	N/A
8	MTJER/SEP yoki ŞKM/GRMdagi kamçiliklar bilan boğliq hodisalar/muvofiqlik buzilişlari soni	Hodisa toğrisidagi hisobot yoki Muvofiqlik buziliş toğrisidagi hisobot taqdim etiliş	Haftalik	Nol;

Yuqoridagilarga qoşimça ravişda, barча şikoyatlar [C-ilova: Şikoyatlar reyestri]da keltirilgan şikoyatlar reyestrda hujjatlaştiriladi.

8.2.2 MTJER/SEP monitoringi va hisoboti

MTJER/SEPning borişini yoki muvaffaqiyatli amalga oşirilganini baholaş uşun quyidagi Asosiy Samaradorlik Kõrsatkişlari (ASK) inobatga olinişi lozim. ASK hisobi har oy yuritilişi kerak.

- Aeroport faoliyati bilan boğliq jamoatçilikdagi hodisalar/hududdan taşqaridagi ta'sirlar soni (masalan, şovqin me'yorida oşışı, xavfsizlik bilan boğliq hodisalar)
- Manfaaddor tomonlar (jamoatçilik, taşkilotlar, nazorat organlari) bilan õtkazilgan uçaşuvlar soni
- Jalb etiş tadbirlari iştirokçilari soni (imkoniyatga qarab, jins bõyiça ajratilgan holda)
- Xodimlar uşun õtkazilgan loyiha haqida xabardorlikni oşiriş va taniştiruv maşğulotlari soni
- Iş bilan ta'minlangan ayollar soni (ma'lumotlar mavjud bõlgan taqdirda, bevosita va pudratçi taşkilot xodimlari orasida)
- Mehnatni muhofaza qiliş, xavfsizlik va jamoatçilik xavfsizligi xatarlari bõyiça õtkazilgan tuşuntiriş maşğulotlari soni
- Xodimlar va pudratçilar uşun JES/SEA va JT/SH hamda JAZ/GBV haqida xabardorlikni oşiriş bõyiça õtkazilgan treninglar soni
- JES/SEA va JT/SH hamda JAZ/GBV yoki kamsitiş bilan boğliq kelib tuşgan va hal etilgan şikoyatlar soni
- Asosiy operatsion ta'sirlar (şovqin, transport harakati, xavfsizlik, ekologik samaradorlik) bõyiça axborot almaşinuvi samaradorligi

Barça jalb etiş tadbirlari Aeroport operatori va loyiha kompaniyasi tomonidan kuzatib boriladi va qayd etiladi hamda oylik va çoraklik hisobotlarda umumlaştiriladi.

8.3 Trening

Manfaaddor tomonlarni jalb etiş rejasi (MTJER/SEP) va Şikoyatlarni kõrib çiqiş mexanizmini (ŞKM/GRM) samarali amalga oşiriş uşun quyidagi çora-tadbirlar kõriladi:

- Ma'qullaş va xabardorlikni oşiriş, loyiha kompaniyasi va barça tegişli pudratçilar MTJER/SEP va ŞKM/GRMni rasman ma'qullaydi. Barça xodimlar õz majburiyatlarini tuşunişini ta'minlaş maqsadida xabardorlikni oşiriş bõyiça õquv maşğulotlari õtkaziladi.
- Xodimlarni biriktiriş va õqitiş, Manfaaddor tomonlar bilan işlaş va şikoyatlarni kõrib çiqişni boşqariş uşun mas'ul va malakali xodimlar tayinlanadi. Bu xodimlar quyidagi mavzularni qamrab olgan tizimli õquv kurslaridan õtadilar:
 - Xalqaro moliya korporatsiyasining Faoliyat standartlari talablari
 - ŞKM/GRM tartib-qoidalari va murojaatlarni yuqori bosqiqga uzatiş yõllari
 - Manfaaddor tomonlar bilan işlaş protokollari
 - Hisobot yuritiş va hujjatlaştirişga oid talablar
- Xavfsizlik xizmati xodimlarini õqitiş, Aeroportning jamoatçilik bilan aloqasi yuqori darajada ekanini inobatga olgan holda, xavfsizlik xizmati xodimlari quyidagilarga õrgatiladi:
 - Kiriş joylarida şikoyatlarni qabul qiliş va qayd etiş (agar zarur bõlsa)
 - Manfaaddor tomonlarni tegişli ŞKM/GRM kanallariga yõnaltiriş
 - Murojaatlarni yuqori bosqiqga uzatişning asosiy tartiblarini tuşuniş
 - Loyiha ta'siriga uçaşgan jamoalar va yõlovçilar bilan muloqotda muloyim bõliş
- Işga kirişişdan oldingi yõriqnoma, barça işçilar (jumladan, pudratçilar va subpudratçilar) quyidagi mavzularni qamrab oluvçi dastlabki yõriqnomadani õtadilar:

- ŞKM/GRMning içki va taşqi mexanizmlari
- Kötarişi mumkin bölğan şikoyat turlari
- Murojaat qiliş kanallari va maxfiylik qoidalari
- Şikoyatlarni körib çiqiş va hal etiş muddatlari
- Jamiyat bilan özaro munosabatlar va xavfsizlikka oid kutilayotgan xulq-atvor me'yorlari

8.4 Ma'lumotlarni boşqariş

Manfaatdor tomonlarga oid ma'lumotlarni samarali boşqariş şaffoflik, hisobdorlik hamda ma'lumotlarni himoya qiliş böyiça amaldagi milliy talablar va xalqaro ilğor amaliyot standartlariga, jumladan, Xalqaro moliya korporatsiyasining (XMK/IFC) 1-sonli Faoliyat standarti (FS1/PS1) va XMK/IFCning Manfaatdor tomonlar bilan işlaş böyiça qöllanmasida bayon etilgan yöriqnomalarga muvofiqlikni ta'minlaş uçun muhim ahamiyat kasb etadi. Aeroport loyihasi doirasida loyiha kompaniyasi (quriliş davomida boş pudratçi (MXQ/EPC) bilan, foydalanış davrida esa Aeroport operatori bilan hamkorlikda) manfaatdor tomonlarga oid ma'lumotlarni töplaş, saqlaş, ulardan foydalanış, ularni himoya qiliş va saqlaş muddatlarini öz içiga olgan holda, manfaatdor tomonlar ma'lumotlarini boşqarişga doir tizimli va xavfsiz yondaşuvni joriy qiladi.

- A. Ma'lumotlarni töplaş tartiblari - Manfaatdor tomonlar töğrisidagi ma'lumotlar faqat aniq belgilangan loyiha maqsadlarida, masalan, özaro hamkorlikni rejalaştiriş, maslahatlaşuvlarni hujjatlaştiriş, şikoyatlarni körib çiqiş, monitoring olib boriş va hisobot beriş uçun töplanadi. Ma'lumotlar kelişilgan usullar, jumladan, maslahat uçaşuvlari, sörovnomalalar, intervyular, yozişmalar va şikoyatlarni körib çiqiş mexanizmlari orqali yiğiladi. Şaxsiy yoki maxfiy ma'lumotlarni töplaşdan oldin, manfaatdor tomonlarning ma'lumotlaridan qanday foydalanilişi haqida aniq tuştuntiriş berilgan holda, ulardan oldindan ongli ravişda rozilik olinadi. Ma'lumotlarni minimallaştiriş tamoyiliga muvofiq, faqat zaruriy va mutanosib ma'lumotlargina töplanadi.
- B. Ma'lumotlarni saqlaş va ulardan foydalanış imkoniyati - Manfaatdor tomonlarga oid barça ma'lumotlar loyiha kompaniyasi yoki Aeroport operatori tomonidan yuritiladigan xavfsiz va tizimlaştirilgan manfaatdor tomonlarni boşqariş tizimida saqlanadi.
- Elektron yozuvlar vakolatlar doirasiga asoslangan kiriş nazorati öratilgan, parol bilan himoyalangan xavfsiz ma'lumotlar bazalarida saqlanadi.
 - Jismoniy hujjatlar (masalan, davomat varaqlari, maslahatlaşuv bayonnomalari, şikoyat şakllari) loyihaning maxsus ajratilgan ofislaridagi qulflanadigan javonlarda saqlanadi.
 - Ma'lumotlar maxfiylik darajasiga köra (masalan, şaxsiy ma'lumotlar, şikoyatlarga oid ma'lumotlar, maslahatlaşuv yozuvlari va ommaga e'lon qilinişi mumkin bölğan ma'lumotlar) tasniflanadi.
 - Ma'lumotlarning yöqolişi yoki buzilişining oldini oliş uçun muntazam ravişda zaxira nusxalarini yaratış va tizimni tiklaş tartib-qoidalari joriy etiladi.
- C. Ma'lumotlarni boşqariş jarayoni - Töliqlik va anqlikni ta'minlaş maqsadida ma'lumotlarni kiritişi, tekşirişi, yangilaş va arxivlaş uçun standart operatsion tartib-qoidalar qöllaniladi. Hamkorlik faoliyati, olingan fikr-mulohazalar, kötarilgan masalalar va qabul qilingan majburiyatlarni kuzatib boriş uçun manfaatdor tomonlarning markaziy ma'lumotlar bazasi yuritiladi. Uşbu ma'lumotlar bazasi hamkorlik çastotasi, javoblarning öz vaqtida berilişi va şikoyatlarning hal etilişini nazorat qilişga yordam beradi. Eskirgan yoki ahamiyatsiz ma'lumotlar saqlaş muddatlariga muvofiq arxivlanadi yoki xavfsiz tarzda yöq qilinadi.
- D. Ma'lumotlarni himoya qiliş va maxfiylik - Manfaatdor tomonlarga oid barça ma'lumotlar maxfiy deb hisoblanadi va faqat loyiha maqsadlarida işlatiladi. Şaxsiy ma'lumotlar,

qonunchilikda talab etilgan holatlar bundan mustasno, shaxsning aniq roziligisiz oshkor etilmaydi. Uchinchi tomonlar (masalan, maslahatchilar, pudratçilar) ma'lumotlardan foydalanishiga ehtiyoj tugilganda, bu jarayon maxfiylik togrisidagi bandlar va ma'lumotlar almashtiruvchi tartiblari bilan tartibga solinadi. Ma'lumotlardan ruxsatsiz foydalanish, ularning yoqolishi yoki noto'gri ishlatilishining oldini olish uchun jismoniy himoya va IT-tizim himoyasini o'z ichiga olgan xavfsizlik chorolari ko'riladi.

- E. Hisobot berish, shaffoflik va muvofiqlik - Shaxslarning kimligi toliq himoyalanganligini ta'minlagan holda, manfaatdor tomonlar bilan ishlash samaradorligini, shikoyatlar tendensiyalarini va oqibatlarni yumshatish choralarning natijadorligini ko'rsatish uchun manfaatdor tomonlar haqidagi umumlashtirilgan va anonimlashtirilgan ma'lumotlar ta'sqi hisobotlarda oshkor etilishi mumkin. Loyiha kompaniyasi ma'lumotlarni bo'sqarishning barça amaliyotlari O'zbekistonning amaldagi milliy qonunchiligiga, XMK/IFCning 1-sonli Faoliyat standarti va Ilg'or xalqaro sanoat amaliyoti (IXSA/GIIP) talablariga mos kelishini ta'minlaydi. Buni ta'minlash uchun manfaatdor tomonlar bilan ishlash va ma'lumotlarga islov berish bilan shugullanuvchi barça xodimlar ma'lumotlarni himoya qilish va maxfiylik, shaxsiy ma'lumotlar bilan ishlashda axloq qoidalariga rioya qilish, shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi doirasidagi ma'lumotlarni bo'sqarish tartib-qoidalarini hamda XMK/IFC talablariga moslashtirilgan manfaatdor tomonlar bilan ishlash talablari bo'yicha tegishli o'quv kurslaridan o'tadilar. Bundan ta'sqari, ma'lumotlarni bo'sqarish tizimi va u bilan bog'liq tartib-qoidalar loyiha davomida doimiy takomillashtirib borilishini ta'minlash maqsadida operatsion tajriba, o'zgaruvchan me'yoriy talablar va kreditorlarning kutilmalarini aks ettirish uchun davriy ravishda ko'rib chiqiladi va yangilanadi.

9.0 Körib chiqish va yangilash

Ushbu manfaatdor tomonlarni jalb etish rejasi (MTJER/SEP) loyihaning butun amal qilish davri davomida bajariladigan va yuritiladigan muntazam yangilanib boradigan hujjatdir. MTJER/SEP loyihaning ekologik va ijtimoiy bo'sqaruv tizimiga integratsiya qilinadi. Salomatlik, xavfsizlik, himoya va atrof-muhitni boshqarish tizimi (SXIABT/HSSE-MS) joriy etilgan hollarda, MTJER/SEP ushbu tizimning tarkibiy qismiga aylanadi. Mazkur bosqichda to'liq ishlab chiqilgan SXIABT/HSSE-MS mavjud bo'lmagan taqdirda, MTJER/SEP xalqaro kreditorlar talablari va Ilgor xalqaro sanoat amaliyotiga muvofiq tarzda loyihaning Ekologik va ijtimoiy bo'sqaruv tizimi (AMIBT/ESMS) hamda u bilan bog'liq bo'sqaruv rejalari orqali amalga oshiriladi.

MTJER/SEP quyidagilarni aks ettirish maqsadida vaqti-vaqti bilan körib chiqiladi va yangilab boriladi:

- Loyihaning dizayni, qurilish yoki ekspluatatsiya faoliyatidagi o'zgarishlar;
- Manfaatdor tomonlarni aniqlash va tahlil qilishning takomillaşuvi;
- Jalb etish usullari va ma'lumotlarni o'skor etish yondashuvlarining yangilanişi;
- Institutsional tuzilmalar yoki mas'ul xodimlardagi o'zgarishlar;
- Şikoyatlarni körib chiqish mexanizmiga (ŞKM/GRM) kiritilgan o'zgartirishlar;
- Manfaatdor tomonlarning qayta aloqasi, monitoring, audit va tuzatish choralarining natijalari.

MTJER/SEP kamida yilda bir marta körib chiqiladi. Loyihaga yoki u bilan bog'liq ekologik va ijtimoiy xatarlar hamda ta'sirlarga jiddiy o'zgartirishlar kiritilgan hollarda esa, reja yanada tez-tez yangilab turiladi. Doimiy şaffoflikni va manfaatdor tomonlarning samarali jalb etilişini ta'minlash uchun MTJER/SEPning yangilangan talqinlari tegişi tartibda o'skor qilinadi.

A-ilova. Hududning umumiy ko'rinishi

Loyiha hududiga xos qishloq xo'jaligi yerlari

Meva daraxtlari

Loyiha hududidagi drenaj kollektori

Suğoriş kanali

Loyiha hududida joylashgan mavjud binolardan biri

Mavjud yöl

Loyiha hududidan sharqqa tomon temir yöl liniyasi

30 oktabr 2024, 10:13:50
4K736
O'zbekiston

Loyiha hududining janubidagi mavjud umumiy foydalanish yoli

30 oktabr 2024, 10:17:36
4K736
O'zbekiston

Loyiha hududining janubidagi kanal

Loyiha hududining janubidagi turar joy mavzesi

Loyiha hududining g'arb tomonidagi gaz quvuri

Çirçiq daryosi

B-ilova. Şikoyat şakli namunasi

Röyxat raqami:	
Töliq ism-familiya:	
Aloqa ma'lumotlari Siz bilan qanday boğlanişimizni xohlayotganingizni belgilang va aloqa ma'lumotlarini kiriting	☐ Poçta orqali: ☐ Telefon orqali: ☐ Elektron poçta orqali: ☐ Boşqa (iltimos, körsating):
Muammo, hodisa yoki şikoyat tavsifi	Muammo/şikoyatingiz nimadan iborat? Nima sodir böldi? Bu qayerda sodir böldi? Bu kim bilan sodir böldi? Muammo qanday natijaga olib keldi?
Muammo, hodisa yoki şikoyat sanasi	
☐ Bir martalik hodisa/şikoyat (sana) ☐ Bir neça marta sodir bölgan (neça marta?) ☐ Davom etayotgan (muammo hozir ham mavjud)	
Muammoni hal qiliş uçun nima qilinişini xohlaysiz?	
Imzo:	
Sana:	
Iltimos, uşbu şaklni şikoyatlar uçun möljallangan qutilardan biriga joylaştiring.	

C-ilova. Şikoyatlar reyestri namunasi

ID	Şikoyat qanday qabul qilindi (şikoyat kanali)	Şikoyat topshirilgan sana	Ism va aloqa ma'lumotlari	Şikoyat tavsifi	Şikoyatni hal qilish uçun mas'ul bõlim yoki şaxs	Şikoyatni hal qiliş uçun kõrilgan çoralar	Yeçim haqida xabar berilgan sana	Şikoyat hal qilindimi (Ha/Yõq)? Agar yõq bõlsa, sababini tuşuntiring	Şikoyat takroran berildimi (Ha/Yõq)

D-ilova. Şikoyatni hal qiliş şakli

Şikoyatni hal qiliş şakli

Şikoyat qanday qabul qilindi	☐ Şikoyatlar qutisi (qaysi quti ekanini körsating) ☐ Loyiha SXHAM/HSSE menejeri bilan bevosita boğlaniş
Ma'lumotnoma raqami:	
Muammo, hodisa yoki şikoyat tavsifi: Şikoyat nimadan iborat? Nima sodir böldi? Bu qayerda sodir böldi? Kim bilan sodir böldi? Muammo natijasi qanday?	
Şikoyat sanasi	
Şikoyat hal qilindimi?	☐ Ha ☐ Yöq; agar yöq bölsa, quyida asoslantirişni taqdim eting
<u>Quyidağı 1-bölim yoki 2-bölimdan birini töldiring</u>	
1-bölim	
Şikoyatni hal qiliş uçun körilgan çoralarning qisqaça bayoni	

Amalga o'sirish sanasi	
2-bölim	
Şikoyatni hal qiliş uçun amalga o'sirishi taklif etilgan çoralarning qisqaça bayoni	
Amalga o'sirish muddati	

Şikoyat topşirilgan sana	
Şikoyat böyiça yeçim haqida xabar berilgan sana	

Loyiha SXHAM/HSSE menejeri

Ismi:

Sana:

Imzo:

Şikoyat beruvçi

Ismi:

Sana:

Imzo:

E&S menejeri imzosi:

Sana:

E-ilova. Manfaatdor tomonlarni jalb etish faoliyati haqida umumiy ma'lumot

AMITB/ESIA bosqichi davomida manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik xulosasi

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
AMITB/ESIA bosqichidagi manfaatdor tomonlarni jalb etish				
To'skent viloyati jamoatchiligi, mahalla raisi hamda O'rta Chirchiq va Quyi Chirchiq tumanlarining davlat organi vakili	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals (SLR tarkibida) tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlarini, jumladan jamoatchilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar s'rovlarini tushuntirish. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumshatish va monitoring choralari. Loyiha doirasidagi shikoyatlarni korib chiqish va bartaraf etish mexanizmi hamda undan foydalanish tartibini tushuntirish.	2025-yil 4-dekabrda davlat organlari vakillari va mahalla raisi bilan MGM/FGD otkazildi. Joy: O'rta Chirchiq tumani Davlat xizmatlari agentligi bo'limi ofisi. Iştirokchilar: 12 nafar (11 erkak va 1 ayol). Tarqatilgan broşuralar: 12 ta.	Munozara davomida quyidagi asosiy masalalar ko'tarildi: yer inventarizatsiyasi, yerdan foydalanish toifalari va yer ajratish tartiblari. Qishloq xo'jaligi yerlari va xonadon tomorqalarini raqamlastirish yakunlangani bildirildi. Inventarizatsiya natijalarida bir nechta norasmiy yer foydalanuvchilari aniqlangan. Loyiha organlardan eng s'nggi ma'lumotlarni s'raş uşun xat tayyorlaş tavsia qilindi. Loyiha hududidagi qabristonlarni ko'çirish va yopiş masalasi bo'yiça ayrim qabristonlarga vaqti-vaqti bilan taşrif buyuriliş bildirildi. Tegişli vakillar bilan qabristonning yopiliş haqida axborot beruvçi uçraşuv otkaziş tavsia qilindi. Loyihaning aholiga ehtimoliy ta'siri bo'yiça hudud aholisi yer va mol-mulki uşun kompensatsiya beriladimi, deb xavotir bildirgan. Suğoriş tarmoğı bo'yiça muqobil kanal bo'ladimi, degan masala ham ko'tarilgan.	Loyiha (NBT): yerlarni olish bo'yiça rasmiy ilova xatini tayyorlab, To'skent viloyati hokimiyatiga taqdim etadi; u xatni Kadastr agentligi va Kadastr palatasiga yuboradi. Ta'sirga uçragan uçta jamoada jamoatchilik yig'ilishlarini taşkil etadi. AMITB/ESIA ma'lumotlarini yig'işda mahalla idorasidan yordam s'raydi. Qabristonlarni ko'çirish va yopiş haqida ma'lumot beriş uşun pravoslav diniy rahbarlari bilan boğlanadi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatchiligi, O'rta Chirchiq tumani davlat organi vakili va bo'sqa tegishli manfaatdor tomonlar	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. Manfaaddor tomonlarni jalb etishning ahamiyati. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumshatish va monitoring chorolari. Loyiha shikoyatlarni korib chiqish va bartaraf etish mexanizmi hamda undan foydalaniş tartibi.	2025-yil 5-dekabrda bir nechta davlat organi vakillari va tegishli vakillar bilan MGM/FGD o'tkazildi. Joy: Toshkent viloyati, O'rta Chirchiq tumani Davlat xizmatlari agentligi bo'limining uchrashuv xonasi. Iştirokchilar: 11 nafar.	Manfaaddor tomonlar quyidagi masalalarni kotardilar: mavjud kollektor-drenaj tarmoqi, uni ko'chirish bo'yicha loyiha yeçimlari va aholiga ehtimoliy ta'siri; loyiha hududidan taşqarida joylaşgan mavjud infratuzilmani ko'chirishni moliyalashtirish; loyiha hududidagi qabristonlarning amaldagi holati, ularning qonuniyligi va ko'chirishning sanitariya jihatlarini; qabristonlarni ko'chirish masalasini mahalliy aholi bilan muhokama qilish; loyiha hududidagi ornitologik vaziyat.	Kollektor-drenaj bo'yicha loyiha hududidan taşqarida aylanma kollektor uchun tasdiqlangan reja mavjud. Zarurat bo'lsa, tegishli tomonlar bilan qo'shimcha joyiga chiqib ko'rish va muhokama qilish taşkil etiladi. Loyiha hududiga tutaş qishloq xo'jaligi yerlarida yetishtiriladigan ekinlarni o'zgartirish bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqadi va amalga oshiradi. Qabristonlarni ko'chirish bo'yicha Sanitariya-epidemiologiya xizmatiga so'rov tayyorlab, taqdim etadi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
Toşkent viloyati jamoatçiligi, Pravoslav cherkovi	Pravoslav xristian qabristonlarining mahalliy mas'ullari bilan uchrashib, qabristonlarni ko'chirishning an'anaviy diniy tartiblarini olish. Kengroq jamoatçilik bilan maslahatlashuv uchrashuviga tayyorgarlik ko'rish.	2025-yil 10-dekabrda Pravoslav cherkovi vakili va Xalqobod mahallasi raisi bilan uchrashuv va muhokama o'tkazildi. Joy: Toshkent viloyati, Xalqobod qishloqi. Iştirokçilar: 3 nafar (barçasi erkak).	Loyiha hududidagi ikkala qabriston ham juda eski bo'lib, sönggi ma'lum dafn marosimi 1960-yillarda o'tkazilgan. Avvalgi cherkov mas'ulidan qo'shimça ma'lumot olindi. Ushbu ikki qabristonga onlab yillar davomida tashrif buyurilmagani, qishloqda tirik qarindoshlar yoki avlodlar qolmagani va dafn etilgan shaxslar haqida ma'lumot mavjud emasligi bildirildi. Qabristonlarni ko'chirish uchun qisqa diniy marosim talab etiladi. Ushbu marosimni mahalliy koreys pravoslav vakillari o'tkazishi mumkin. Qadimiy qabrlarda yuqumli kasalliklardan vafot etgan shaxslar bo'lishi mumkinligi sababli ko'chirishni sanitariya organlarining ehtiyot chorolari va ko'rsatmalari asosida amalga oshirish kerak.	Loyiha cherkov mas'ulining tavsiyasini inobatga oladi. Ushbu ma'lumot madaniy merosga ta'sirni baholashni qollab-quvvatlash, dafn joylarini bo'sqarish yoki ko'chirish bo'yicha tegishli tartibni ishlab chiqish uchun, shuningdek milliy talablarga rioya etish hamda diniy organlar va mahalliy jamoalar bilan maslahatlashish uchun foydalaniladi. Uchta alohida qishloqda bo'sqqa uchrashuv va jamoatçilik muhokamalari o'tkaziladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'şkent viloyati jamoatçılığı, Beruniy mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals (SLR tarkibida) tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlarini, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar s'rovlarini tushuntirish. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumshatish va monitoring chorolari. Loyiha shikoyatlarni korib chiqish va bartaraf etish mexanizmi hamda undan foydalanish tartibini tushuntirish.	2026-yil 29-yanvarda MGM/FGD otkazildi. Joy: Beruniy mahallasi, Quyi Chirchiq tumani. Iştirokçılar: 20 nafar (9 ayol va 11 erkak).	Iştirokçılar MGM/FGD savollariga, jumladan tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalanish, ijtimoiy ta'sir, bandlik, konikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va sogliqni saqlash, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid javoblar berdilar. Quyidagi fikr va xavotirlar bildirildi: ish o'rinlari yaratilishi, yo'llar yaxshilanişi, xizmatlar kengayishi, transport rivojlanişi va yangi korxonalar tashkil etilishiga umid; qurilishdan keyin infratuzilmani tiklash boyicha aniq kommunikatsiya va majburiyat; ishonçni mustahkamlash uchun shaffof muddatlar va yuqori lavozimli mas'ullarning bevosita iştiroki; loyiha bilan bogliq xavfsizlik, ayniqsa qurilish shovqini va yo'llarning vaqtincha yomonlashuvi; atrof-muhitga oid xavotirlar, ayniqsa sogliqqa ta'sir qiluvchi ifloslanish.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlashda qayd etildi. 56 ta zaif oilaga nisbatan yumshatish chorolari ishgа kirishda ustuvorlik, oqitishga jalb etish va infratuzilmani tiklash majburiyatlarini o'z ichiga olishi kerak.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'şkent viloyati jamoatçılığı, Beruniy mahallasi; zaif guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi hamda undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 29-yanvarda zaif guruhlar bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Beruniy mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirokçılar: 12 nafar (4 ayol va 8 erkak).	Iştirokçılar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantirish, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid MGM/FGD savollariga javob berdilar. Xavotirlar: iş topiş qiyinligi, ayniqsa doimiy parvarişga muhtoj oila a'zolari bölğan oilalar uçun; şovqin darajasi oşişı va mavjud yöl infratuzilmasi yomonlaşuvi xavfi; ijtimoiy xizmatlarni kengaytirish, yoşlar uçun öquv kurslari va yangi korxonalar oçilişiga umid.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. 56 ta zaif oilaga nisbatan yumşatish çoralari işga kirişda ustuvorlik, öqitişga jalb etiş va infratuzilmani tiklaş majburiyatlarini öz içiga olishı kerak.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçılığı, Beruniy mahallasi; ayollar guruhi	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körüb çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi hamda undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 29-yanvarda ayollar guruhlari bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Beruniy mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirökçilar: 13 nafar (barçasi ayollar).	Iştirökçilar gender rollari, tenglik, ayollar guruhlari va ijtimoiy qöllab-quvvatlaş, tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ta'lim, gender asosidagi zöravonlik va ta'qib, könikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid MGM/FGD savollariga javob berdilar. Xavotirlar: transport va quriliş faoliyati ortiş sababli şovqin darajasining oşiş va yöl şaroitlarining vaqtinça yomonlaşuvi; suv, tuproq va havoning sifati va işonçligiga oid ekologik xavotirlar; ayol işçilari va aholi uçun xavfsiz va maxfiy şikoyat kanallariga ehtiyoj; ayollar ehtiyojlariga mos kasb-hunar va könikmalarni rivojlantirish; mahallada yoki uning yaqinida xavfsiz va qulay iş örinlari, şu jumladan kelajakdagi aeroport bilan boğliq korxonalarda; bolalarni parvarish qiliş va moslaşuvçan iş vaqtini qöllab-quvvatlaş, parvarish qiluvchilar haq to'lanadigan ishda qatnasha olishi uchun; iş örinlari, soğliqni saqlaş xizmatlari, infratuzilma va xizmatlar (çiqindilarni yiğiş va transport) yaxşilanişiga umid.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA milliy va kreditorlar talablariga muvofiq barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'şkent viloyati jamoatçılığı, Döstlik mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlari tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 29-yanvarda MGM/FGD ötkazildi. Joy: Döstlik mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirökçilar: 12 nafar (4 ayol va 8 erkak).	Iştirökçilar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Muayyan ekologik ta'sirlar böyiça alohida xavotir bildirilmadi. İş örinlari yaratiliş, işsizlik va mehnat migratsiyasi kamayişiga umid. Mahalliy aholi uçun iş örinlariga adolatli va şaffof kiriş kutilmoqda.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçiligi, Kuşek mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etiş va fikr-mulohazalarni oliş. 5 Capitals tomonidan amalga oşiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yigilişlari, MGM/FGD va xonadonlar sörovlarini tuşuntiriş. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatiş va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 29-yanvarda MGM/FGD ötkazildi. Joy: Kuşek mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirokçilar: 17 nafar (8 ayol va 9 erkak).	Iştirokçilar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantiriş, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Iş örinlari yaratiliş, yöl infratuzilmasi yaxşilaniş va migratsiya kamayişiga umid. Jinoyatçilik, giyohvand moddalar savdosi, şovqin va, ayniqsa, keksa hamda zaif guruhlar uğun hayot sifati yomonlaşuvi xavfi. Öz vaqtda va şaffof axborot, mahalliy aholi uğun ustuvor bandlik, jamoat tartibini ta'minlaş çoralari va qulay şikoyat kanallari kutilmoqda.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'şkent viloyati jamoatçılığı, Xalqobod mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etiş va fikr-mulohazalarni oliş. 5 Capitals tomonidan amalga oşiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yigilişlari, MGM/FGD va xonadonlar sörovlarini tuşuntiriş. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatiş va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni kôrib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 30-yanvarda MGM/FGD ôtkazildi. Joy: Xalqobod mahallasi, Quyi Çirçiç tumani. Iştirokçılar: 10 nafar (4 ayol va 6 erkak).	Iştirokçılar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, kônikmalarni rivojlantiriş, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Infratuzilmani yaxşılaş (yaxşı yôllar, transportni tartibga soliş), xizmatlardan foydalanişni kengaytiriş va yangi iş ôrinlariga umid. Yer osti suvlari mavjudligi va sifati quriliş sabab kamayışı mumkinligidan xavotir. Transport oqimi, yôl xavfsizligi, çang, şovqin, quriliş faoliyatidan bezovtalik va qabristonlarni kôçiriş bôyiça xavotir. Mahallani markaziy suv ta'minoti tizimiga ulaş, yôl xavfsizligi infratuzilmasini yaxşılaş va aholi bilan qulay hamda şaffof kommunikatsiyani ta'minlaş taklif qilindi.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçiligi, Xalqobod mahallasi; ayollar guruhi	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körüb çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 30-yanvarda ayollar guruhlari bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Xalqobod mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirökçilar: 10 nafar (barçasi ayollar).	Iştirökçilar gender rollari, tenglik, ayollar guruhlari va ijtimoiy qöllab-quvvatlash, tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ta'lim, gender asosidagi zöravonlik va ta'qib, könikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlash, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Aeroport quriliş yeri osti suvlari sathi pasayişiga olib kelib, xonadonlarning içimlik suvi, ovqat tayyorlash va gigiyenasiga ta'sir qiliş imkanligidan xavotir. Qabristonlarni köçiriş böyiça xavotir. Ayollarga sezgir aniq yumşatish çoralari (işonçli markaziy suv ta'minoti, yaxşı tibbiy diagnostika, xavfsiz va hamyonbop transport, dafn amaliyotlariga hurmat va aeroport bilan boğliq ayollar uçuş qulay iş örinlari) zarurligi qayd etildi.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlashda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdör tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatchiligi, Sergeli mahallasi; aralas guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatchilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar srovlarini tushuntirish. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumshatish va monitoring chorolari. Loyiha shikoyatlarni korib chiqish va bartaraf etish mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 30-yanvarda MGM/FGD otkazildi. Joy: Sergeli mahallasi, Quyi Chirchiq tumani. Iştirokçilar: 19 nafar (10 ayol va 9 erkak).	Iştirokçilar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, konikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va sogliqni saqlash, zaiflik va loyiha ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Infratuzilmani yangilash, ish o'rinlari yaratish va turizmga asoslangan xizmatlarga umid. Chang paydo bo'lishi, aeroport ishlashi davridagi shovqin, yollarning buzilishi, maktab yaqinidagi yol xavfsizligi va ekologik zarar boyicha xavotir.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlashda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va shovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oshkor etish jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçiligi, Sergeli mahallasi; ayollar guruhi	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni kōrib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 30-yanvarda ayollar guruhlari bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Sergeli mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirokçilar: 10 nafar (barçasi ayollar).	Iştirokçilar gender rollari, tenglik, ayollar guruhlari va ijtimoiy qōllab-quvvatlaş, tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ta'lim, gender asosidagi zōravonlik va ta'qib, kōnikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Asosiy xavotir, taşqaridan keluvçilar oqimi bilan boğliq ta'qib va şovqinning xavfsizlikni buzişı.	Ma'lumotlar AMITB/ESIANi tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçılığı, Yangiyöl mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etiş va fikr-mulohazalarni oliş. 5 Capitals tomonidan amalga oşiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yigilişlari, MGM/FGD va xonadonlar sörovlarini tuşuntiriş. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatiş va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 30-yanvarda MGM/FGD ötkazildi. Joy: Yangiyöl mahallasi, Örtä Çirçiq tumani. Iştirokçılar: 12 nafar (4 ayol va 8 erkak).	Iştirokçılar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantiriş, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Iş örinlari, işsizlik kamayışı va yöllarning yaxşilanişiga umid. Suv yöqotiliş va yer osti suvlari kamayışı, loyiha sabab şovqin va çang paydo bölüş, transportdan foydalaniş böyiça xavotir. Suv quvuriga ulaniş, mahalliy aholini işga olişga ustuvorlik va transportni boşqarişni taklif qildilar. Inklyuziv jalb etiş zarurligi, iştirok etişda tösiqlar qayd etilmagani, vositaçılardan foydalanilgani bildirildi.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'şkent viloyati jamoatçılığı, Yangiyöl mahallasi; zaif guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörovlarini tushuntirish. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumshatish va monitoring choralari. Loyiha shikoyatlarni korig chiqish va bartaraf etish mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 30-yanvarda zaif guruhlar bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Yangiyöl mahallasi, O'rta Çirçiq tumani. Iştirokçılar: 10 nafar (4 ayol va 6 erkak).	Iştirokçılar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantirish, ta'lim va soğliqni saqlash, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Loyiha faoliyati sabab suv yöqotiliş/yer osti suvlari kamayışı böyiça xavotir. Quriliş çangi va şovqini asfaltlanmagan yöllarda avariya xavfini bilvosita oşiriş mümkünligidan xavotir. İşsizlik kamayışı va yöllar yaxşilanişiga umid. Suv quvuriga ulaniş, mahalliy aholini işga olishga ustuvorlik, transportni boşqariş va yöllarni asfaltlaş taklif qilindi.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçılığı, Surum mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körüb çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 31-yanvarda MGM/FGD ötkazildi. Joy: Surum mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirökçilar: 13 nafar (6 ayol va 7 erkak).	Iştirökçilar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Loyiha çegaralari, qizil çiziqlar va kelajakdagi infratuzilma haqida aniq va vakolatli ma'lumot kutilmoqda. Infratuzilma (temir yöllar, rejalaştirilayotgan pullik yöl va yangi temir yöl liniyalari) bilan boğliq jamoat xavfsizligi, avariya xavfi, şovqin va vibratsiya ta'sirlari böyiça xavotir. Qabristonlarni köçirish hamda yer osti suvlari sifati va mavjudligi kamayışı böyiça xavotir.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçılığı, Surum mahallasi; zaif guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körüb çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 31-yanvarda zaif guruhlar bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Surum mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştirökçilar: 10 nafar (4 ayol va 6 erkak).	Iştirökçilar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantirish, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Loyiha çegaralari, qizil çiziqlar va kelajakdagi infratuzilma haqida aniq va vakolatli ma'lumot hamda zaif xonadonlar bilan bevosita muloqot kutilmoqda. Uy-joy va yerdan ayriliş, transport va yetarli svetofor va piyodalar infratuzilmasi bölmagan yöllarda avariya xavfining oşishi, yangi temir yöl va pullik yölning turar joylarga yaqin joylaşuvi, quriliş xavfi va çang, şovqin, suvning qoşimça ifloslanishi kabi ekologik ta'sirlardan xavotir. Yangi iş örinlari, yaxşı yöllar va xizmatlarga umid. Qabristonlarni köçiriş böyiça xavotir.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdör tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçılığı, Surum mahallasi; ayollar guruhi	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarni tuşuntirish. Qurilish va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni kōrib çiqish va bartaraf etish mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 31-yanvarda ayollar guruhlari bilan MGM/FGD ötkazildi. Joy: Surum mahallasi, Quyi Çirçiq tumani. Iştiröçilar: 10 nafar (barçasi ayollar).	Iştiröçilar gender rollari, tenglik, ayollar guruhlari va ijtimoiy qōllab-quvvatlaş, tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ta'lim, gender asosidagi zōravonlik va ta'qib, kōnikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Öğrilik va uzoq, botqoqli hududlarga kōçiriliş, zaif xizmatlar va jamoat joylariga bosim oşishi böyiça xavotir. Taşqaridan keluvçi işçilarning kōpayishi sabab jamoat joylarida ta'qib kuçayishi ehtimoli böyiça xavotir. Ekologik ta'sirlar böyiça alohida xavotir bildirilmadi.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etish jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatçılığı, Taraqqiyot mahallasi; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etish va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oshiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yig'ilishlari, MGM/FGD va xonadonlar sörövlarini tuşuntirish. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatish va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körüb çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 31-yanvarda MGM/FGD ötkazildi. Joy: Taraqqiyot mahallasi, Örtä Çirçiq tumani. Iştirökçilar: 10 nafar (4 ayol va 6 erkak).	Iştirökçilar tirikçilik va iqtisodiy faollik, yerdan foydalaniş, ijtimoiy ta'sir, bandlik, könikmalarni rivojlantirish, madaniy meros, ta'lim va soğliqni saqlaş, zaiflik va loyihaning ehtimoliy ta'sirlariga oid savollarga javob berdilar. Infratuzilma, ayniqsa yollardagi yaxşilanişlar ijobiy baholandi. Yöl xavfsizligi böyiça xavotir va yöl harakatini boşqariş infratuzilmasini yaxşilaş taklifi. Yangi iş örinlariga umid. Jamoat xizmatlarining buzilişi yoki yaşaş xarajatlarining (masalan, suv va transport) oşışı böyiça xavotir. Qabristonlarni köçiriş böyiça xavotir.	Ma'lumotlar AMITB/ESIA ni tayyorlaşda qayd etildi. AMITB/ESIA barça ekologik va ijtimoiy ta'sirlarni milliy va kreditorlar talablariga muvofiq, jumladan biologik xilma-xillik va şovqin ta'sirlarini hisobga olgan holda baholaydi. Natijalar oşkor etiş jarayonida manfaatdor tomonlarga taqdim etiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'şkent viloyati jamoatçılığı, Kuşek, Sergeli, Beruniy va Döstlik mahallalari; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etiş va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oşiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatçilik yigilişlari, MGM/FGD va xonadonlar sörovlarini tuşuntiriş. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatiş va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni körib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 28-yanvarda jamoatçilik maslahatlaşuvi ötkazildi. Joy: To'şkent viloyati, Quyi Çirçiq tumani, 45-maktab. Iştirokçilar: 64 nafar (28 ayol va 36 erkak). Tarqatilgan broşuralar: 70 ta (60 nusxa özbek tilida va 10 nusxa rus tilida).	Jamoatçilik maslahatlaşuvi uçraşuv maqsadini tuşuntiriş, loyiha haqida qisqaça ma'lumot, ijobiy va salbiy ehtimoliy ta'sirlar hamda loyiha bilan boğliq asosiy taşkilotlarni tañiştirişdan boşlandi. Uşbu maslahatlaşuvda ŞKM/GRM va uning maqsadlari haqida ham ma'lumot berildi. Quriliş bosqiciida loyiha taxminan 5 500 ta iş örne yaratışı, ekspluatatsiya davrida esa 1 000 dan ortiq doimiy iş örne yaratışı kutilayotgani bildirildi. Törtta qabristonni köçiriş masalasi muhokama qilindi; uşbu jamoada qabristonlar bilan boğliq qarindoşlar aniqlanmagani qayd etildi. Savol-javob vaqtida jamoa a'zolari loyiha foydasi, biznes imkoniyatlari, işçi yollaş, loyiha moliyalastiiriliş, infratuzilmani yaxşılaş imkoniyati, ekspluatatsiya davrida mahalliy jamoalarning aeroportga kiriş va ehtimoliy ta'sirlar haqida savollar berdilar.	Loyiha foydalari iş örinlari yaratışı, xizmatlar va ta'minotga talab oşışı, boğliqlikning yaxşılanışı, uzoq muddatli iqtisodiy öşiş, investitsiyalar va atrofdagi jamoalarda könikmalarni rivojlantirişni öz içiga olishi tuşuntirildi. Könikmalar mavjud bölge hollarda işga qabul qilişda mahalliy va viloyat işçilariga ustuvorlik beriliş bildirildi. Infratuzilmani yaxşılaş, loyiha faoliyati mavjud yollarga ta'sir körsatadigan joylarga qaratiladi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
To'skent viloyati jamoatchiligi, O'rta Chirchiq tumanidagi Aran'si, Yangi'chq'li, Kim Pen Xva va Taraqqiyot jamoalari; aralaş guruh	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlarni taqdim etiş va fikr-mulohazalarni olish. 5 Capitals tomonidan amalga oşiriladigan AMITB/ESIA faoliyatlari, jumladan jamoatchilik yigilişlari, MGM/FGD va xonadonlar s'rovlarini tuşuntiriş. Quriliş va ekspluatatsiya davrlaridagi ehtimoliy ta'sirlar, ularni yumşatiş va monitoring çoralari. Loyiha şikoyatlarni k'rib çiqiş va bartaraf etiş mexanizmi va undan foydalaniş tartibi.	2026-yil 28-yanvarda jamoatchilik maslahatlaşuvi otkazildi. Joy: To'skent viloyati, O'rta Chirchiq tumani, 2-son politexnika maktabi. Iştirokçilar: 16 nafar (2 ayol va 14 erkak). Tarqatilgan broşuralar: 70 ta (60 nusxa o'zbek tilida va 10 nusxa rus tilida).	Jamoatchilik maslahatlaşuvi uçraşuv maqsadini tuşuntiriş, loyiha haqida qisqaça ma'lumot, ijobiy va salbiy ehtimoliy ta'sirlar hamda loyiha bilan boğliq asosiy taşkilotlarni taniştirişdan boşlandi. ŞKM/GRM va uning maqsadlari haqida ma'lumot berildi. Quriliş bosqichida taxminan 5 500 ta iş örnı, ekspluatatsiya davrida esa 1 000 dan ortiq doimiy iş örnı yaratiliş kutilayotgani bildirildi. Törtta qabristonni k'çiriş muhokama qilindi va uşbu jamoada ular bilan boğliq qarindoşlar aniqlanmagani qayd etildi. Savol-javobda loyiha foydasi, biznes imkoniyatlari, işçi yollaş, quriliş muddati, yerdan foydalaniş, aeroport loyihasining ehtimoliy ta'sirlari va nafaqadagi şaxslarning işga joylaşiş imkoniyati haqida savollar berildi.	Loyiha foydalari iş örinlari yaratış, xizmatlar va ta'minotga talab oşiş, boğliqlikning yaxşilaniş, investitsiyalar va atrofdagi jamoalarda k'nikmalarni rivojlantirişni öz içiga olish tuşuntirildi. Quriliş davrida mahalliy jamoalarning xizmatlar k'rsatişda iştirok etiş imkoniyatlari borligi bildirildi. Tibbiy jihatdan mehnatga yaroqli b'liş va iş örinlari mavjud b'liş şarti bilan nafaqadagi şaxslarni ham işga jalb etiş imkoniyati mavjud. Quriliş jadvali haqida ma'lumot berildi. Yerdan foydalaniş b'yiça jamoa a'zolariga tuman hokimiyati va viloyat Kadastr agentligiga murojaat qiliş tavsiya etildi.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
Milliy AMTB/EIA böyiça manfaatdor tomonlarni jalb etiş				
Mahalliy rahbarlar va mahalla vakillari	Loyiha haqida umumiy ma'lumot; taklif etilayotgan aeroportni rivojlantirish; ekologik va ijtimoiy ta'sirlar; AMTB/EIA jarayoni; savollar va fikr-mulohazalar uchun imkoniyat.	2025-yil 24-dekabrda 25-dekabrgacha va 2026-yil 28-yanvardan 31-yanvargacha kunlari uchta mahallada jamoatchilik maslahatlashuvlari otkazildi.	Jamoalar qurilish va ekspluatatsiya davrida ish o'rinlari, infratuzilmani yaxshilash va mahalliy biznes uchun imkoniyatlarga qiziqish bildirdilar.	Milliy AMTB/EIA jarayonining bir qismi sifatida loyiha foydalari va rivojlanish imkoniyatlari muhokama qilindi. AMTB/EIA shuningdek ehtimoliy ekologik ta'sirlarni bo'sqarish choralarini o'z ichiga oladi va loyiha bilan bog'liq ijtimoiy-iqtisodiy foydalarni aniqlaydi.
Mahalliy aholi, mahalla vakillari, hokimiyatlar, ekologiya organlari va boshqa manfaatdor tomonlar	Ekologik ta'sirlar va taklif etilayotgan yumshatish chorolari; jamoatchilikning loyiha böyiça fikrlari.	2026-yil 17-fevralda Xalqobod MFYdagi politexnika kollejida rasmiy jamoatchilik e'situvini otkazildi.	Mahalliy aholi loyihani qollab-quvvatladi va hech qanday e'tiroz bildirilmadi.	Jamoatchilik e'situvini bayonnomasi tayyorlanib, tegishli iştirakchilar tomonidan imzolandi va kelişildi. Eşituv davomida kōtarilgan masalalar milliy AMTB/EIA va tegishli ekologik talablarda inobatga olindi.
Davlat ekologik ekspertizasi va ekologiya organlari	Loyihaga kiritilishi lozim bolgan ekologik baholash talablari va chorolari.	2026-yil 17-fevraldagi jamoatchilik e'situvini.	Davlat ekologik ekspertizasi qurilishdan oldin daraxtlar va boshqa o'simliklarni inventarizatsiya qilish va baholashni, bunda loyiha ishlab chiquvchisi/pudratchi, tegishli ekologiya organlari, biologik xilma-xillik bolimi va tuman hokimiyati iştirakini talab qildi.	Ushbu talab loyiha uchun ekologik talablarga kiritildi, jumladan qurilishdan oldin o'simliklar va daraxtlarni inventarizatsiya qilish.

MAQSADLI GURUH	MASLAHATLAŞUV KUN TARTIBI	MASLAHATLAŞUV USULI VA SANASI	MANFAATDOR TOMONLARNING FIKR-MULOHAZALARI	LOYIHANING JAVOBİ
Tuman hokimiyatlari va boshqa davlat manfaatdor tomonlari	Loyihani amalga oshirish, ekologik va ijtimoiy masalalar, mahalliy infratuzilma va jamoatchilik masalalari.	2025-yil dekabrda 2026-yil yanvargacha maslahatlashuvlar hamda 2026-yil 17-fevraldagi jamoatchilik eʼtirofida ishtirok etish.	AMTB/EIAda loyihaning ehtimoliy ekologik va ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari bo'yicha ishtiroki va muhokamalari qayd etilgan. Mavjud AMTB/EIA matnida hokimiyatlarning alohida qayd etilgan qo'shimcha xavotirlari mavjud emas.	Tegishli fikr-mulohazalar va talablar milliy AMTB/EIAda inobatga olindi hamda loyihaning ekologik bo'sqaruv va yumshatish choralariga kiritildi.

F ilova. Manfaatdor tomonlar bilan muhokamalar uchun qo'llanma

To'skent New Gateway Hub xalqaro aeroporti loyihasi haqida axborot almasish uchun qo'llanma

Loyiha haqida umumiy ma'lumot

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025 yil 25 noyabrda PQ-353 sonli qaroriga muvofiq, mavjud Toshkent xalqaro aeroporti o'rnini bosadigan Toshkent New Gateway Hub xalqaro aeroporti barpo etilmoqda. Loyihani Transport vazirligi va "Uzbekistan Airports" tomonidan tayinlangan "Vision Invest" va "Sojitz Corporation" kompaniyalari birgalikda amalga oshiradi. Loyiha mamlakatda turizm va biznes rivojiga ko'maklashish hamda hududni yirik tranzit va savdo markaziga aylantirishga qaratilgan.

Loyihani kim amalga oshiradi?

Toshkent New Gateway Hub xalqaro aeroporti loyihasini "Vision Invest" va "Sojitz Corporation" kompaniyalari birgalikda amalga oshiradi. Ularni O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi (ORTV/MOT) va "Uzbekistan Airports" (UA) tayinlagan. Ushbu qo'llanmada mazkur aeroport loyihasi Loyiha deb yuritiladi.

Loyiha qayerda joylashadi?

Taklif etilayotgan loyiha maydoni Toshkent shahridan taxminan 23 kilometr janubda va mavjud Toshkent xalqaro aeroportidan taxminan 20 kilometr uzoqlikda joylashgan. Maydon Toshkent viloyatining O'rta Chirchiq va Quyi Chirchiq tumanlaridagi asosan tekis qishloq hududini qamrab oladi. Uning joylashuvi qo'llanmaning A ilovasida ko'rsatilgan.

Loyiha uchun qancha yer talab etiladi?

Loyiha uchun ajratilgan yer maydoni 1 300 gektarni tashkil etadi. Maydon janubida Imeni Kirova jamoasi, yaqin atrofida esa bir necha kichik qishloq joylashgan. Ushbu qishloq xo'jaligi yerlarida bug'doy, paxta va daraxtlar yetishtiriladi. Hududda su'g'orish kanallari va kollektorlar, shuningdek, hozirda faol foydalanilmaydigan to'rtta qabriston mavjud. Tegishli xaritalar qo'llanmaning A ilovasida keltirilgan.

Qanday ta'sirlar kutilmoqda?

Loyiha bevosita va bilvosita ta'sirlarni keltirib chiqarishi kutilmoqda. Ularni baholash uchun loyiha ta'sir hududi (TH/AoI) belgilangan. Bu hudud taklif etilayotgan aeroport maydoni atrofida 5 kilometr radiusli maydonni qamrab oladi. Ta'sirlar, avvalo, loyiha chegarasiga yaqin jamoalar, xonadonlar va iqtisodiy faoliyat bilan bog'liq bo'lishi kutilmoqda.

Loyiha egallaydigan hududda jismoniy va iqtisodiy ko'chirilisht yuz beradi. Jismoniy ko'chirilisht ayrim shaxslar va oilalarning belgilangan loyiha hududidan tashqariga ko'chishini talab etadi. Bu, asosan, loyiha chegarasining shimol tomonidagi kichik jamoaga, uning turar joylari va boshaqa mol mulkiga ta'sir qiladi. Mazkur jamoaning joylashuvi qo'llanmaning A ilovasida ko'rsatilgan. Iqtisodiy ko'chirilisht esa yer, biznes, tabiiy resurslar va boshaqa tirikchilik manbalariga bog'liq shaxslarga ta'sir qiladi. Natijada ular iqtisodiy faoliyatini qisman yoki to'liq yo'qotishi mumkin.

Atrof muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash (AMITB/ESIA) doirasida 5 kilometr radiusdagi TH/Aol organiladi. Ta'sirlarning ahamiyati ta'sirga uchraydigan shaxslar soni va ularning joylashuviga, muqobil resurslar va tirikchilik imkoniyatlari mavjudligiga hamda ulardan foydalaniş qulayligiga bog'liq. Aholining ijtimoiy va iqtisodiy zaiflik darajasi ham hisobga olinadi. Salbiy ta'sirlarning oldini olish, ularni kamaytirish va bo'sqariş uchun zarur yumshatish chorolari AMITB/ESIA jarayonida aniqlanadi va baholanadi. Bunda amaldagi milliy talablar va xalqaro standartlarga rioya etiladi.

Ta'sirlarni yumshatish bo'yicha qanday majburiyatlar mavjud?

Loyihani moliyalashtiradigan xalqaro moliya institutlari yerlarni olish jarayonida qat'iy standartlarga rioya etilishini talab qiladi. Shu sababli loyiha jamoasi barça manfaatdor tomonlar va loyihadan ta'sirlangan shaxslar (LTŞ/PAPs), jumladan, yerdan rasmiy va norasmiy foydalanuvchilar bilan mazmunli maslahatlashuvlar otkazadi. Ularga loyiha haqida ma'lumot beriladi, zarur ma'lumotlar toplanadi va fikr hamda takliflarini bildiriş imkoniyati yaratiladi. Loyiha jamoasi AMITB/ESIA va Koçiriş bo'yicha harakatlar rejasi (KÇR/RAP) doirasida yangi aeroport qurilişining atrofdagi jamoalarga ehtimoliy ekologik va ijtimoiy ta'sirlarini baholamoqda. Asosiy tadqiqot loyiha egallaydigan barça yerlarni, rejalashtirilgan inshootlar va uskunalarini, quriliş va ekspluatatsiya faoliyatini hamda loyiha bilan bog'liq kirib keliş yo'lini qamrab oladi.

AMITB/ESIA bilan bir qatorda Jamoa ehtiyojlarini baholash rejasi tayyorlanadi. U loyiha ta'sir hududidagi jamoalarning ehtiyojlari, ustuvorliklari va zaif jihatlarni izchil organişga yordam beradi. Natijalar jamoalarga ta'sirlarni yumshatish va ularning sharoitini yaxshilash choralarini işlab chiqişga asos bõladi.

AMITB/ESIA bosqichida loyihaning ehtimoliy ijtimoiy va iqtisodiy ta'sirlarini tõliq baholash uchun bir neçta ma'lumot toplaş usuli qõllanadi. Bular aholi va xonadonlarning ijtimoiy hamda iqtisodiy holati bo'yicha sõrovlar, vakolatli organlar bilan ikki tomonlama uçraşuvlar, asosiy axborot beruvchilar bilan suhbatlar va maqsadli guruh muhokamalaridir. Har bir usul quyida tuşuntirilgan.

Aholining ijtimoiy va iqtisodiy holati bo'yicha sõrovlar: Sõrovlar orqali loyihadan ta'sirlangan jamoalar va shaxslar haqida asosiy miqdoriy ma'lumotlar toplanadi. Bunga aholi tarkibi, daromadlar, tirikchilik manbalari, yerga egalik va asosiy xizmatlardan foydalaniş haqidagi ma'lumotlar kiradi. Sõrovlar jismoniy yoki iqtisodiy koçirilişga duç keladigan xonadonlarni aniqlaşga hamda ularning ijtimoiy va iqtisodiy zaifligini baholaşga yordam beradi. Natijalar AMITB/ESIA uchun boşlançiç ma'lumot bõlib xizmat qiladi. Ularga asoslanib, ta'sirlar baholanadi, yumshatish chorolari va tirikchilik manbalarini tiklaş işlari rejalashtiriladi. Sõrovlarni 2026 yil 31 yanvardan 8 fevralgaça otkaziş rejalashtirilgan.

Ikki tomonlama uçraşuvlar: Davlat organlari va institutsional manfaatdor tomonlar bilan bevosita maslahatlashuvlar otkaziladi. Maqsad siyosatlar, me'yoriy hujjatlar va mavjud yordam dasturlari haqida ma'lumot toplaşdir. Bunday uçraşuvlar AMITB/ESIA doirasidagi huquqiy majburiyatlarni aniqlaştirişga, loyiha rejalarini mahalliy ustuvorliklarga moslaştirişga va jamoalarga ta'sirlarni yumshatish uchun hamkorlik imkoniyatlarini aniqlaşga yordam beradi.

Asosiy axborot beruvchilar bilan suhbatlar (AABS/KII): Uşbu suhbatlar mahalliy sharoitni yaxşi biladigan davlat organlari vakillari, mahalla yetakçilari, jamoa rahbarlari va nodavlat notijorat taşkilotlari (NNT/NGO) vakillari bilan otkaziladi. Suhbatlar oldindan belgilangan asosiy savollarga tayanadi. Zarur bõlsa, qõşimça savollar ham beriladi. Bu usul ijtimoiy jarayonlar, tirikchilik manbalari va loyihaning ehtimoliy ta'sirlarini chuqurroq tuşunişga

yordam beradi. Olingan ma'lumotlar sörov natijalarining to'g'riligini tekshirish, zaif guruhlarini aniqlash va AMITB/ESIA doirasida maqsadli yumshatish choralarini belgilash uchun ishlatiladi.

Maqsadli guruh muhokamalari (MGM/FGD): Jamoa a'zolari bilan otkaziladigan bu muhokamalarda loyihaning ta'sirlari, ustuvor masalalar va iştirakchilarning qarashlari organiladi. Guruhlar köpinça jins, yosh yoki zaiflik darajasiga qarab alohida tashkil etiladi. Muhokamani olib boruvchi mutaxassislar oldindan belgilangan mavzulardan foydalanadi. Iştirakchilar masalalarni muhimlik darajasiga qarab tartiblaydi yoki ularni xaritada belgilash kabi mashqlarni bajaradi. MGM/FGDlar AMITB/ESIA doirasida jamoalarning xavotirlari, ijtimoiy jarayonlar va xatarlarni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Natijalar yumshatish choralarini, guruh ehtiyojlariga mos jalb etish usullarini va tirikchilik manbalarini tiklash strategiyalarini belgilashga asos boladi.

Şikoyatlarni körib chiqish mexanizmi

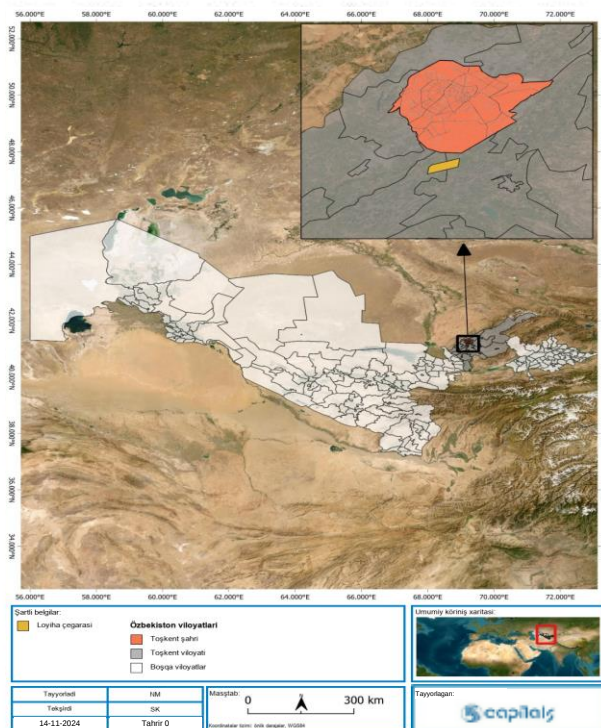
Loyihada Şikoyatlarni körib chiqish mexanizmi (ŞKM/GRM) tashkil etilgan. U orqali barça manfaatdor tomonlar, jumladan, loyihadan ta'sirlangan jamoalar va boşqa manfaatdor шахslar loyiha bilan bogliq şikoyatlarini, xavotirlarini va qoşimça ma'lumot olish sörövlarini yuborişı mumkin. ŞKM/GRM buyurtmaçılar ta'sirlangan jamoalarning murojaatlarini qabul qilişı va ularni hal etişga kömaklaşışı haqidagi talabga muvofiq ishlab chiqilgan. Murojaat uchun aloqa ma'lumotlari quyidagi jadvalda berilgan.

Kompaniya yoki qömita	Aloqa ma'lumotlari
"Uzbekistan Airports"	Ism: Djasur Sharipov Telefon: +998 90 189 03 07 Elektron poçta: dj.sharipov@uzairports.com
"Vision Invest"	Ism: Bakhrom Abdukadirov Telefon: +998 90 374 11 12 Elektron poçta: b.abdukadirov@visioninvest.com
"Sojitz Corporation"	Ism: Akbarjon Akramov Telefon: +998 93 500 55 54 Elektron poçta: akramov.akbarjon@sojitz.com
"Nazar Business & Technology (NBT)" Milliy AMITB/ESIA va KÇR/RAP böyiça maslahatçi	Ism: Nodira Sadullaeva Telefon: +998 71 209 79 97 Elektron poçta: nodira.sadullaeva@nbt.uz
Şikoyatlarni körib chiqish qömitasi (ŞKÇQ/GRC)	Qömita tarkibi keyinroq belgilanadi. Uning tarkibiga mahalliy jamoa vakillari ham kiritiladi.

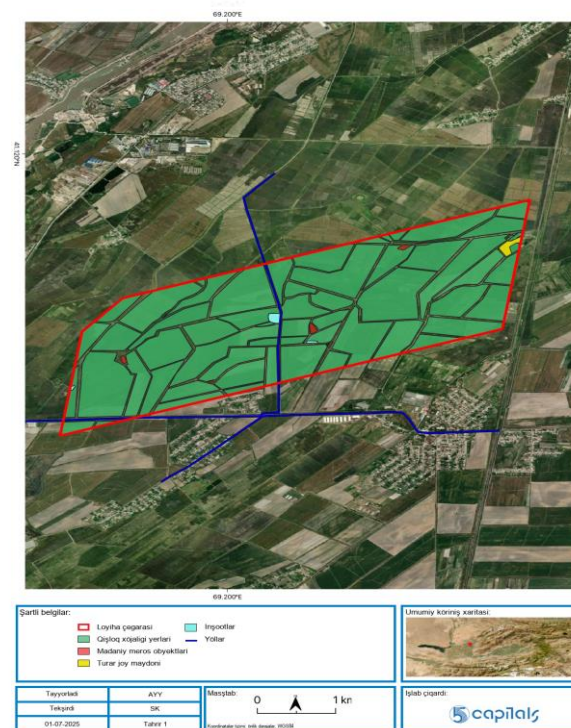
ŞKM/GRM şaffof, madaniy jihatdan maqbul, foydalaniş uchun qulay va bepul boladi. Şikoyat bergan şahslar ta'qibga uçraşdan qörqmasdan murojaat qilişı mumkin. Şikoyatlarni yuqoridagi aloqa ma'lumotlari orqali oğzaki yoki yozma tarzda yuborişı mumkin.

A-ilova: Loyihaning joylashuvi

Loyihaning mamlakat miqyosidagi joylashuvi

Loyihaning mahalliy miqyosdagi joylashuvi

G-ilova. Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik tadbirlaridan tanlangan fotosuratlar

Davlat organlari vakillari bilan manfaatdor tomonlar uchrashuvi, 2025-yil 5-dekabr.

Xalqobod mahallasi bilan maslahatlashuv, 2025-yil 24-dekabr.

Quyi Chirchiq tumani mahalla raislari va jamoa vakillari bilan maslahatlashuv, 2026-yil 28-yanvar.

Surum mahallasi jamoa vakillari bilan maslahatlashuv, 2025-yil 25-dekabr.

Surum mahallasi jamoa a'zolari bilan maslahatlashuv, 2025-yil 24-dekabr.

Quyi Chirchiq tumani mahalla raislari va jamoa yetakchilari bilan maslahatlashuv, 2026-yil 28-yanvar.

